complete MAD

two works in one vol.

1) Paris, 1530

2) Paris, G. Philippe for D. Roce,
undated (1500-1505)

See Adams A1159 - edition
in 63ff, printed by Philippe (1510)
This edn has 34ff.

3500

Compotus manua

lis Magiſtri Aniani, cum familiariſſimo Iacobi Marſi Delphinatis commentario, cūq; Magiſtri Nicolai Boneſpei Kalendario, & Cerei paſchalis tabula, aliiſq; multis pro ipſius notitia conducib.li bus/nuper editus,

¶ Ad ſtudioſam iuuenum cateruam Nicolai Bone ſpei Trecenſis elegiacum carmen de multiplici cõpoti manualis vtilitate.

Admonitio ad iuuenes.

C Onde ſcient ficos viridi ſub pectore mores.
Immemori haud æui docta iuuenta leuis.
Tempora des ſtudijs pro viribus omnia ſacris
Dum teneri vernant flore nitente dies.
Dilige multijuga ſinceris fruge libellos,
Quos ad olimpiacas profore credis opes.
Quid teris in nugis celeris gentilibus annos?
Quid mentem oblectat crebra fabella tuam?
Vlla nec ignauas conſummat inertia vires,
Ocia naturæ ſunt inimica probæ,
Heus piger infœlix aderit cum ſerior ætas
Incaſſum flebis tempus abijſſe tuum.

Contra luſores.

Quid pila/quid ludi/quid blanda vel alea prodeſt?
Prodiga cui largas dextra profundit opes?

Cõparatio

Vt vaga non repetunt primores flumina curſus,
Sic redit ad lapſum prona iuuenta decus.
Reſpires igitur pubes ſtudioſa decenter,
Frugiferiſq; dato tempora chara libris.
Candidus en nitida tibi compotus arte paratur,
Quo potes in templis maius habere nihil.
Hunc ſacer immenſis fers Auguſtine triumphis.
Maximus almiloquos inter habende patres.

S. Auguſtinꝰ .xxxviij. d. ca. q̃ ipſis.

Adq; ſacerdotes ſcribis ſpectare diſertos,
Quo digitis teneant omnia feſta ſuis.
Liuor edax abſit, tetrici valeantq; catones.
Perdocilem ſatis eſt inſtituiſſe chorum.

Contenta hoc ĩ libro

Liquerat interpres ſi quæ dicenda vel auctor,
Continet explicito compotus iſte ſinu.
Non index non ordo nitens non aurea deſunt
Addita, & appoſita quæq; notanda manu,
Comperies viſu tabulas primore patentes,
Abſtruſum facili dogmate lucet opus.
Cur ſequeris tanto ſteriles ardore camenas
Officijs ſpernens dogmata dia pijs?
Sanctiloquis cedunt pigmenta poetica carthis.
Lumine ceu fratri clara diana ſuo.

Similitudo

Scripturas ſtabili ſanctas luctamine callens
Sentiet ad nutus cuncta petita ſuos.

Sententiæ ſ. Auguſti.

Non refert quantum ſed quam bene vixeris, atq;
Qui didicit mores (ſcit ſatis, ille) bonos.
Tranſuolat ad cetus ſimplex idiota ſupernos,
Doctrina ad ſtigios itq; ſuperba lacus.

Annus habet.xii.menſes.Ebd.lii.& diem.i.Et habet dies.ccc.lxv.
Et horas.vi. ¶ Augurio. Pocula ianꝰ amat
Prima dies menſis et ſeptima truncat vt enſis.

Aureus nūerus KL Ianuarius habet dies.xxxi.Luna vero.xxx.Nox habet horas.xvi.dies vero.viii. Nu. dierū

iii	A	ianuarius.Circūſio domini.D.			i
	b	iiii	No.	Aſpaſii confeſſoris.	ii
xi	c	iii	no	Genouefe virginis.	iii
	d	prid	no.	(& hornul.ſeñ.	iiii
xix	e	Nonis		Sanzonis confeſ.honcter.	v
viii	f	viii	id	Epiphania domini.	vi
	g	vii	id	Claues.lxx.	vii
xvi	A	vi	id	A feſto ſtelle numerādo perfice lu	viii
v	b	v	id	nā. Poſt vndecī dies ibi ſeptuage-	ix
	c	iiii	id	ſima ſiet.Et ſi biſſex.fuerit,	x
xiii	d	iii	id	ſuperadditur vnus Si cadit ī lucē	xi
ii	e	prid	id	domini ſuppone ſequentem.	xii
	f	idibus		Hilarii & remigii epōrum.	xiii
x	g	xix	Ka	Felicis preſby.Febru.Ca	xiiii
	A	xviii	Ca	Macharii abba.Mauri abba.	xv
xviii	b	xvii	Ca	Marcelli pape & mar'	xvi
vii	c	xvii	Ca	Sulpitii epi.& antoni abba.	xvii
	d	xv	Ca	Priſcie virginis. Sol ī aquario.	xviii
xv	e	xiiii	Ca	Añ diē priſce nūq̄ depon.ē alle.	xix
iiii	f	xiii	Ca	Fabiani & ſebaſtiani mar.	xx
	g	xii	Ca	Agnetis virginis & mar.	xxi
xii	A	xi	Ca	Vicenti martiris.	xxi
i	b	x	Ca	Emerentiane virgi.& mar.	xxiii
	c	ix	Ca	Sauiniani treceñ.mar.	xxiiii
x	d	viii	Ca	Cōuer.ſcti pauli apo.	xxv
	e	vii	Ca	Policarpi epiſco.& ma.	xxvi
xvii	f	vi	Ca	Paule ma.iuliani cenomī epi.	xxvii
vi	g	v	Ca	Caroli imperatoris.	xxviii
	A	iiii	Ca	Sauine virginis.	xxix
xiiii	b	iii	Ca	Batildis regine.	xxx
iii	c	prid.	Ca	Saturni tirſi & victor ma.	xxxi

Ciſi.ge ianus epy.ſibi vendicat hil.fe.mor.mar.an
Priſca ſe ag.vin centi pau.lus pau la.q̄ batil.

In iano claris,calidiſq; cibis potiaris
Atq; decus potus,poſt fercula ſit tibi notus.
Ledit enim medo,tunc potus vti bene credo.
Balnea tunc intres,et venam findere cures.

Februarius algeo clamat. ❡ Decies.

Quarta ſubit mortem, proſternit tertia fortem.

Aureus, numerus, KL Februa. hʒ dies. xxviii. Luna vero. xxix. Et quãdo ẽ biſſextus habet dies. xxix. Lũa. xxx. Nox hʒ horas xiiii. dies vero. x. Numer⁹ dierũ

	d	Februarius		Brigidę vir. Ignatii epi & mar.	i
xi	e	iiii	No	Purificatio btẽ marie virginis.	ii
xix	f	iii	no	Blaſii epi. & mar.	iii
viii	g	prid	no		iiii
	A	Nonis		Agathe virginis & martiris.	v
xvi	b	viii	Id	Vedaſti & amãdi epõrũ & cõfeſ.	vi
v	c	vii	id	Helene regine	vii
	d	vi	id		viii
xiii	e	v	id	Apolonie virginis & martiris.	ix
ii	f	iiii	id	Scolaſtice virginis.	x
	g	iii	id	Seuerini & Deſiderii epi & m.	xi
x	A	prid	id	Eulalie virginis.	xii
	b	idibus			xiii
xviii	c	xvi	Kl	Valẽtini mar. Martii Kal.	xiiii
vii	d	xv	Kl	Sancti ebbonis. Sol i piſcib⁹	xv
	e	xiiii	Kl	iuliane virginis & martiris.	xvi
xv	f	xiii	Kl	Donati martiris	xvii
iiii	g	xii	Kl	Simeõis martiris & epi.	xviii
	A	xi	Kl	Feſtum ſctẽ venetie ſeu veronice	xix
xii	b	x	Kl	(celebrat' ĩ die carnipriuii ad de.	xx
i	c	ix	Kl	pueniẽs catedrã dat tardi⁹ ale.	xxi
	d	viii	Kl	Cathedra ſcti petri, (vacare.	xxii
ix	e	vii	Kl	(Ver oritur.	xxiii
	f	vi	Kl	Mathie apoſtoli. Loc⁹ biſſex. ã.	xxiiii
xvii	g	v	Kl	Pro cognoſcẽdis feſtis & ſituã.	xxv
vi	A	iiii	Kl	(dis literis dominicalib⁹. D	xxvi
	b	iii	Kl	Fili⁹. eſto. dei. celũ. bon⁹. ac-	xxvii
xiiii	c	prid	Kl	cipe. gratis.	xxviii

A. dam. de ge. bat. er. go. ci. fos. a. dri. fos.

Bri pur. bla. ſus. a. gat. februo ſcolaſtica valent
Iuli, cõiunge tu petrum mathiam inde.

Naſcitur oculta febris tibi februa multa,
Potibus ac eſcis minui ſi tunc bene neſcis
Frigus & horrorem fuge, pollice funde cruorem,
Suge fauum mellis quo morbum pectore pellis,

Martius arma fodit.Primus mandentem dirumpit quarta bibentem;

¶Audito.

Aure⁹ nume⁊ rus. B K Martius habet dies.xxxi.Luna vero.xxx. Nox habet horas.xij.Dies vero.xij. Numerus dierum.

iij	d	Martij		Albini epiſcopi. D	i
	e	vi	No		ij
xi	f	v	no	¶H.in dierum ægyp.	iij
	g	iiij	no	ſupput.non numeratur.	iiij
xix.	A	iij	no		v
viij	b	pridie no			vi
	c	Nonis		Thomæ de aqno doc.Perpetue	vij
xvi	d	viij	id	(& Felicitatis mar.	viij
v	e	vij	id		ix
	f	vi	id		x
xiij	g	v	id	¶Claues paſchæ	xi
ij	A	iiij	id	Gregorij papę & doctoris.	xij
	b	iij	id		xiij
x	c	pridie id		Eq̄ crucis feſtū dāt tpa martis et id⁹	xiiij
	d	idibus		Longini lanceatoris chriſti	xv
xviij	c	xvij	Kl	Colloquilli reg.& cōfeſ.Kl.apri .	xvi
vij	f	xvi	Kl	Ioachim conf.patris virgi.mariæ	x vii
	g	xv	Kl	Gabrielis arch. ¶Sol in ariete.	xviii
xv	A	xiiij	Kl	Ioſeph cōfeſ.ſpōſi virgi.mariæ.	xix
iiij	b	xiij	Kl	Vulfrāni ſenonenſis epiſcopi	xx
	c	xij	Kl	Benedicti abbatis.¶Equinoctium.	xxi
xij	b	xi	Cal	(Poſt feſtū ſcti Bn̄dicti.Primū pa.	xxij
i	e	x	Cal	(vbicūq̄ q̄rtadecīa lūa venerit ibi	xxiij
	f	ix	Cal.	(in dn̄ica proxima reſur.do.cel.	xxiiij
ix	g	viij	Cal.	Annunciatio dominica.	xxv
	A	vij	Kl		xxvi
xvij	b	vi	Cal.	Reſurrectio domini.	xxvij
vi	c	v	Cal.	D	xxviij
	d	iiij	Cal		xxix
xiiij	e	iij	Cal		xxx
iij	f	pridie cal			xxxi

Martius offici tho decoratur gregoriano

Io.gab.ioſeph/bene iuncta maria genitri ce.

Martius humores gignit varioſq; dolores,
Sume cibum pure,cocturas ſi placet vre,
Balnea ſunt ſana,ſed quęq; ſuperflua vana,
Vena nec abdenda,nec potio ſit tribuenda.

¶ Aprilis florida nutrit. ¶ Lumine.

Denus & vndenus eſt mortis puluere plenus.

Aureus numerus. HAprilis habet dies.xxx.Luna vero.xxix.Nox habet horas.x.dies vero.xiiij. Numerus dierū.

	g	Aprilis			i
x	A	iiij	Mo.	Mariæ ægyptiace & btī frāciſci de	ij
	c	iij	no	(paula fundator ordinis minorū.	iij
xix		pridie	no	Ambroſij epi.iſidori epi.	iiij
viij	d	nonis		Quatuor ſecreta ꝑ alto & īfimo paſ.	v
xvi	e	viij	id	(ac ꝑ ſciēdis indulgē.b.ma.dc po	vi
v	f	vij	id	(dio anicieñ.dy.Mobilis alta dies	vij
	g	vi	id	(C currēs aure⁹ octo.Sed deno cū	viij
xiij	A	v	id	(D .nō īferior valet eſſe.B vene⸗	ix
ij	b	iiij	id	ris ſctā;ſed qnq̧ tred.ābo ma⸗ D	x
	c	iij	id	(ria.Nō erit ī mūdo dicēs ſimilis	xi
x	e	pridie	id	(ſimul octo.	xij
	e	idibus		Eufemię,virginis.	xiij
xviij	f	xviij	Kł	Tiburtij marty. Nañ Kł. c	xiiij
vij	g	xvij	Kł	¶ Claues rogationum.	xv
	A	xvi	Kł	¶ Quinq̧ feſta dicūtur mobi.	xvi
xv	b	xv	Kł	Septuageſia.Qua ¶ Sol ī tauro.	xvij
iiij	c	xiiij	Kł	drageſi.Paſcha.Rogatiões.ac	xviij
	d	xiij	Kł	feſto penthecoſtes.	xix
xij	e	xij	Kł	D	xx
i	f	xi	Kł		xxi
	g	x	Kł	Leonis ſenoñ.epiſcopi.	xxij
ix	A	ix	Kł	Georgij martyris.	xxiij
	b	viij	Kł	Extremū paſchę tua ſignat paſſio marce	xxiiij
xvij	c	vij	Kł	Marci euāg. ¶ Vltimū paſcha.	xxv
vi	d	vi	Kł	Letania maior.	xxvi
	e	v	Kł		xxvij
xiiij	f	iiij	Kł	Arthemiſij ſeñ.vitalis mar.	xxviij
iij	g	iij	Kł	¶ Claues penthecoſtes.	xxix
	A	prid	Kł	Eutropij epi & mar.	xxx

April in ambroſij feſtis ſonat atq̧ tyburti
Et valer ſancti le.geor.marciq̧ arthemi.

Se probat in vere vires aprilis habere
Cuncta naſcuntur, cunctiq; pori reſerantur
In quo ſcalpeſcit corpus, ſanguis quoq; creſcit
Ergo ſoluatur venter, cruor imminuatur.

Mihi flos ſeruit.

Ros & flos nemorum maio ſunt fomes amorum. Terti⁹ occidit & ſeptimus ora recidit. ¶ Clangor⁹ aureus numerus.

KL Mai⁹ habet dies. xxxi. Luna vero. xxx. Nox hobet horas. viii. dies vero. xvi. Numerus (dierum

xi	b	Mai		Philppi & iacobi apoſtoli.	i
	c	vi	No	Athanaſii epī & cōfeſſoris.	ii
xix	d	v	no	Inuē. ſ. cru. fe. de iuue. ep̄.	D iii
viii	e	iiii	no	Quiriaci epī & marty.	iiii
	f	iii	no	Aſcenſio; domini.	v
xvi	g	prid	no	Ioannis ante portā latinā.	vi
v	A	Nonis		Dominice vir. & mar.	vii
	b	viii	id	Martini viatoris cōfeſ.	viii
xiii	c	vii	id	Tranſ. ſcti nicol. Greg. epī.	ix
ii	d	vi	id	Mathurini cōfeſ. Gor. & epy.	x
	e	v	id	Gengulphi tna.	xi
x	f	iiii	id	Nerei achilei & pācra. m.	xii
	g	iii	id	Fer. iii. poſt aſcen. dn̄i cele	xiii
xviii	A	prid	id	Pachonii.	xiiii
vii	b	idibus		Aduētus ſpūs ſcti ſeu penthe.	xv
	c	xvii	Ca	Peregrini epī & mar. iunii Ka.	xvi
xv	d	xvi	Ka		xvii
iiii	e	xv	Ka	¶ Sol in geminis	xviii
	f	xiiii	Ka	Petri epī & he. Potentiane virg.	xxix
xii	g	xiii	Ka	Auſtregiſili epī & cōfeſ.	xx
i	A	xii	Ka	Vali preſby & cōfeſ.	xxi
	b	xi	Ka	Feſtū ſctē trinitatis.	xxii
ix	c	x	Ka	Deſiderii epī & mar.	xxiii
	d	ix	Ka	Donatiani & rogatōi fratrū.	xxiiii
xvii	e	viii	Ka	Vrbani pape & m̄r. D	xxv
vi	f	vii	Ka	Eeſtū ſcti ſacramēti	xxvi
	g	vi	Ka		xxvii
xiiii	A	v	Ka	Germani pariſieñ epī.	xxviii
iii	b	iiii	Ka	Maximi epī & cōfeſ.	xxix
	c	iii	Ka	Cāci cāciani & cācianil. m̄r	xxx
xi	d	prid	Ka	petronile virgi.	xxxi

philip. crux quiri. iohan. & nicol. gendul. adoptans.
peregrini celeſtini de. vrba germa campe.

Maio ſecure laxari ſit tibi cure,
Scindatur vena ſed balnea debetur amena,
Cum calidis rebus, ſint fercula ſeu ſpeciebus
Potibus aſtricta ſit ſaluia cum benedicta,

Mihi pratum.
Dat Iunius fœna. Den⁹ palleſcit, quindenus federa neſcit.
Linquit.

Aureus numerus. KL Iuni⁹ habet dies. xxx. Luna vero. xxix. Nox habȝ Horas. vi. dies vero. xviii. Nu. dierum.

	e	Iunii		Nichomedis martiris.	i
xix	f	iiii	No	Marcellini et petri marty.	ii
viii	g	iii	no	Liphardi preſbiteri & cõfeſſo.	iii
xvi	A	pridie	no.		iiii
v	b	Nonis		Bonifacii ep̃i & martiris.	v
	c	viii	Id	Claudii ep̃i. Aldrici ep̃i ſenoñ.	vi
xiii	d	vii	Id	Godoaldi confeſſoris.	vii
ii	e	vi	id	Sirie virginis	viii
	f	v	id	Edmundi ep̃i. primi. & feliciãi m.	ix
x	g	iiii	id	Cenſurii ep̃i & confeſ. D	x
	A	iii	id	Barnabe apoſtoli. Solſtitium.	ix
xviii	b	pridie	id	Baſilidis cirini naboris & na m̃.	xii
vii	c	idibus		Antho. de pa. Agrici ep̃i ſen.	xiii
	d	xviii	Ka	Mag. vir. Aniani ep̃i. Iulii Ka.	xiiii
xv	e	xvii	Ka	Viti modeſti & creſcẽtie mar. D	xv
iiii	f	xvi	Ka	Cirici & iulite m̃r Ferreo m̃r.	xvi
	g	xv	Ka	Genguiphi epi & auiti p̃ſby.	xvii
xii	A	xiiii	K.	Marci & marcelliani marty.	xviii
i	b	xiii	Ka	Geruaſi & ꝓtaſii mar & fra.	xix
	c	xii	Ka	Florentie virginis.	xx
ix	d	xi	Ka	Euſebii epiſcopi & cõfeſſoris.	xxi
	e	x	Ka	Albani martiris. x. mil. mar.	xxii
xvii	f	ix	Ka.	Vigilia.	xxiii
vi	g	viii	Ka	Natiuitas ſc̃ti iohã. bap.	xxiiii
	A	vii	Ka	Eligi ep̃i. Gallicani mart.	xxv
xiiii	b	vi	Ka	Ioannis & pauli mar. & fra.	xxvi
iii	c	v	Ka		xxvii
	d	iiii	Ka	Leonis pape. Vigilia.	xxviii
xi	e	iii	Ka	Apoſtolorum petri & pauli.	xxix
	f	pridie	Ka	Commemoratio ſc̃ti pauli.	xxx

Ni. Marcel. ꝙ bo. claudi ly. emõd. barna da mag.
Ferreo. geruaſi batiſ. iohan deniꝙ pe pol.

In iunio gentes cito turba medo bibentes,
Atq; nouellarum fuge potus ceruiſiarum.
Ne noceat colera, valet iſta refectio vera,
Lactuce frondes ede, ieiunus bibe fontes,

Iulio ſecatur auena. ¶Olens.

Tredecimus mactat, iulij denus labefactat.

Aureus numeru — IL Iulius habet dies.xxxi. Luna vero.xxx. Nox habet horas.viij.dies vero.xvi. Nu. (dierum.

xix	g	iulij		Theobaldi confeſſoriis.	i
viij	A	vi	no	viſitatio beate marie.	ij
	b	v	no	Marcialis ēpi & cōfeſ. Sidrōis m̄r.	iij
xvi	c	iiij	no	Tranſlatio ſancti martini ēpi turoñ.	iiij
v	d	iij	no	Pauli epiſcopi ſenonenſis	v
	e	pridie no			vi
xiij	f	nonis		nicoſtrati, clau. caſto. victo. & ſip.	vij
ij	g x	viij	id		viij
	A	vij	id	Eraclij ſenoñ. ēpi & cōfeſ.	ix
x	b	vi	id	ſeptē fratrū m̄r. ianuarij fel. cū ſo. ſ.	x
	c	v	id	Tranſlatio ſcti bndicti. vlrici cōf.	xi
xviij	d	iiij	id	naboris & felicis martyrum.	xij
vij	e	iij	id	Sile apoſtoli. iuſti ēpi D	xiij
	f	pridie id		Dies caniculares.	xiiij
xv	g	idibus		Diuiſio apoſtolorum.	xv
iiij	A	xvij	kl	Dōmini ab. & m̄r. Auguſti kl	xvi
	b	xvi	kl		xvij
xij	c	xv	kl	Arnulphi ēpi & marty.	xviij
i	d	xiiij	kl	Arſenij ēpi & cōfeſſoris	xix
	e	xiij	kl	victoris mar. in thebaida.	xx
ix	f	xij	kl	Praxedis virgi. victoris mart.	xxi
	g	xi	kl	Marie mag. Trāſ. ſcti lupi D	xxij
xvij	A	v	kl	Apollinaris ēpi & marty.	xxiij
vi	b	ix	kl	vrſicini ēpi ſeno. Panaci ēpi.	xxiiij
	c	viij	kl	iacobi apl'i. criſtofori mar.	xxv
xiiij	d	vij	kl	Lupi ēpi treceñ. etherei ēpi.	xxvi
iij	e	vi	kl	Anne matris ma. hilariōis epiſc.	xxvij
	f	v	kl	Columbe virgi. & mar.	xxviij
xi	g	iiij	kl	Felicis ſimpl. fau. & beatri. m̄r.	xxix
xix	A	iij	kl	Abdon & ſeunes marty.	xxx
	b	pridie kl		Germani antiſſiodoreñ. ēpi.	xxx

Iul. viſi. martin. erit/ac eracli & ſilæ querit
Poſt arnul. victor magda. cum iacobo columba ger.

Qui vult ſolamen iulio probet hoc medicamen,
Venam non ſcindat, nec ventrem potio ledat,
Somnū compeſcat. & balnea cuncta paueſcat.
Sitq; recens vnda ſimul allia ſaluia munda,

Hyſto. In principio dat petrus. Auguſtꝰ ſpicas
prima necat fortem.perditqȝ ſecunda cohortem. ¶ Abies

Aureus numerus. **KL** Auguſtus habet dies.xxxi.Luna vero.xxix.Nox habȝ horas.x.dies.xiiii. Numerus dierum.

viii	c	Auguſti		petri ad vincu.Sctorū mac.ma.D	i
xvi	d	iiii	No	Stephani papę mar.	ii
v	e	iii	no	Inuentio ſcti ſte ꝓtho.fe.ānua.	iii
	f	prid	no	Gamalielis Nicodemi & Abidon.	iiii
xiii	g	Nonis		Caſſiani & mēnii epo.Dñici cō.	v
ii	A	viii	id	Tranſfi.dñi.Sixti.feli.& aga mr.	vi
	b	vii	id	Dona epi.Feſtū de noīe ieſu.	vii
x	c	vi	id	Ciriaci ſociorūqȝ eiꝰ mar.	viii
	d	v	id	Romaui mar.Vigilia.	ix
xviii	e	iiii	id	Laurentii mar.	x
vii	f	iii	id	Tranſ.ſctē coro dñi.Tibur mar.	xi
	g	prid	id	Felicis & feliciſſimi mar.	xii
xv	A	idibus		Ipoliti ſociorumqȝ eiꝰ mar.	xiii
iiii	b	xxix	Ka	Euſebii cōfeſ.Vigi.Septēb.Ca.	xiiii
	c	viii	Ka	Aſſūptio btē ma vir.feſtū ānua.	xv
xi	d	xvii	Ka	Rochi cōfeſ.	xvi
i	e	xvi	Ka	Mammetis mar.	xvii
	f	xv	Ka	Agapit mar.Solī vir.	xviii
ix	g	xiiii	Ka	Ludouici epi ordinis minorū.	xix
	A	xiii	Ka	Bernadis abbatis.	xx
xvii	b	xii	Ka	priuati epī et mar.	xxi
vi	c	xi	Ca	Autūnꝰ oritur.	xxii
	d	x	Ca	Franſ.ſcti ſauiani & porētiani.	xxiii
xiiii	e	ix	Ca	Barthol.apo.Audoeni epi.	xxiiii
iii	f	viii	Ca	Ludouici regis & cōfeſ.	xxv
	g	vii	Ca	Hirenei Abūdi mar.	xxvi
xi	A	vi	Ca	Ebbonis epi ſenoñ.Ruff.ma.	xxvii
xix	b	v	Ca	Auguſtini epī Iuliani mar.	xxviii
	c	iiii	Ca	Decollatio ſctī ioā.bap.	xxix
viii	d	iii	Cal	Fiacri cō.Felicis ma.	xxx
	e	prid	Cal	paulini epī & cōfeſ.	xxxi

poſt ſte ſtephani tranſ.ieſu laurent.et ypol
Sumptio virginis priuati bar ludouic.io.fi.pau.

Quiſqȝ ſub auguſto viuat medicamine iuſto
Raro dormitat.eſtum coitum quoqȝ vitet.
Balnea non curet nec multa comeſtio duret
Nemo laxari debet vel fleubotomari

Hyſto.Egidij ſi bona peto crux.

¶September conterit vuas. ¶Colit.

Tertia ſeptembris & denus fert mala membris.

Aure9 numerus. **B L** September habet dies.xxx.Luna vero.xxx.Nox habet horas.xij.dies vero.xij. Numerus dierum.

xvi	f	Septemb.		Lupi ſenoñ.ep̃i.Egidij abbatis.		i
v	g	iiij	No	Antonini martyris.		ij
	A	iij	no	Ambroſij ſenoñ.ep̃i cõf.	D	iiij
xiij	b	pridie	no	Marcelli martyris		iiij
ij	c	nonis		victorini ep̃i & mar.		v
	d	viij	id	Sanctiani augu.		vi
x	e	vij	id	Regine virginis		vij
	f	vi	id	Natiuitas beatæ mariæ		viij
xviij	g	v	id	Gorgonij martyris		ix
vij	A	iiij	id	Nicolai de tolentino		x
	b	iij	id	Prothi & iacinti marty.		xi
xv	c	pridie	id	Siri & Euentij ep̃orũ & conf.		xij
iiij	d	idibus		Amati ſenonenſis ep̃i		xiij
	e	xviij	Kl'	Exulta.ſc̃te crucis.Octo.Kl'.		xiiij
xij	f	xvij	Kl'	valeriani mar.		xv
i	g	xvi	Kl'	Euſemiæ virginis		xvi
	A	xv	Kl'	Lamberti epiſcopi	¶Sol in libra.	xvij
ix	b	xiiij	Kl'	Ferreoli martyris		xviij
	b	xiij	Kl'	ſepnani abbatis		
xvij	d	xij	Ca	¶Equinoctium Vigilia		xx
vi	e	xi	Cal	Mathei ap̃li & euangeliſtæ	D	xxi
	f	x	Cal.	mauricij ſociorũq; eius mart.		xxij
xiiij	g	ix	Cal	Lini papæ & martyris		xxiij
iij	A	viij	Cal	Andochij præſbyteri Thyrſi		xxiiij
	b	vij	Cal	Firmini marty.		xxv
	c	vi	Cal	ſenatoris ep̃i		xxvi
xix	d	v	Cal	Coſmæ & damiani martyr& fratrum.		xxvij
	e	iiij	Cal	Ad deuotionem vigilia ange.		xxviij
	f	iij	Cal	michaelis archangeli.		xxix
viij	g	pridie	Cal	Hieronymi preſby.& docto		x

Lupus ſep.retinet & nati virginis & crux,
Ae euſemiam cum matheo andochi coſmas mich.ie.

Fructus maturi ſeptembris ſunt valituri
Et pira cum vino panis cum lacte caprino,
Quanq; dat vrtica tibi potio fertur amica,
Tunc venam pandas ſpecies cum ſemine mãds

Hyſto. adaperiat dat remy. ¶Colus.

Seminat October. Tertius exanguis viroſus denus vt anguis.

Aure⁹ numerus. KL October habet dies.xxxi. Luna vero.xxix. No: habet horas.xiiij. Dies vero.x. Numerus dierum.

xvi	A	Octob.		Remigij epi. Germani & veda.	i
v	b	vi	No	Leodegarij epiſco. & marty.	ij
xiij		v	no		iij
ij	d	iiij	no	Franciſci cōfeſ. funda. ordi. mino.	iiij.
	e	iij	no		v
x	f	pridie no		Fidis virginis	vi
	g	Nonis		marci pa. & marcel. Apu. marty.	vij
xviij	A	viij	id	Demetrij marty.	viij
vij	b	vij	id	Dionyſij ruſtici & eleutherij mr.	ix
	c	vi	id	Gereonis ſociorūq; eius marty.	x
xv	d	v	id		xi
iiij	e	iiij	id		xij
	f	iij	id	Geraldi cōfeſ. & Venantij abb.	xiij
xij	g	pridie	id	Calixti papæ & mar.	xiiij
i	A	idibus		Leonardi ab. baſoli cōfeſ.	xv
	b	xvij	Kl	Bercarij mar. nouemb. Kalē.	xvi
ix	c	xvi	Kl		xvij
	d	xv	Kl	Lucæ euangeliſtæ	xviij
xvij	e	xiiij	Kl	Sauiniani & potē. mr. & epi ſcē.	xix
vi	f	xiij	Kl	Capraſij martyris.	xx
	g	xij	Kl	Vndecim mi. vir. hylariōis epi.	xxi
xiiij	A	xi	Kl	Gregorij epi lingoñ. D	xxij
iij	b	x	Kl	Seuerini epi.	xxiij
	c	ix	Kl	maglorij epiſcopi.	xxiiij
xi	d	viij	Kl	Criſpini & criſpiniani marty.	xxv
xix	e	vij	Kl	Octa. ſctōrū ſauiniani & poten.	xxvi
	f	vi	Kl	Faronis epi. Vigilia.	xxvij
viii	g	v	Kl	Apłorū ſimonis & iudæ.	xxviij
	A	iiij	Kl	Narciſci epi.	xxix
xvi	b	iij	Kl	Germani capuanenſis.	xxx
v	c	pridie	Kl	Quintini martyris, vigilia	xxxi

Remigi franciſci marci dionyſius & leonard.
Luc. ſauiniani & criſpini ſymon & quin.

October vina prebet cum carne ferina
Necnon ancina caro tunc valet & volucrina,
Quamuis ſit ſana tamen eſt repletio vana,
Quantum vis comede ſed non precordia lede,

Mihi paſco ſues.

Hyſto. Omnes ſancti quoq; vidi ¶Eſcula.

Spoliat virgulta nouemb. Scorpiꝰ eſt quintus & tertiꝰ eſt nece cletus.

Aureus nũe.				Nouemb. habet dies. xxx. luna vero. xxx. Nox habet horas. xvi. dies vero. viij.	Nu. dierum
	d			Feſtiuitas omnium ſanctorum. Nouemb.	i.
xiij	e	iiij	No	Commemoratio mortuorum.	ij.
ij	f	iij	no	Huberti epiſcopi.	iij.
	g	prid.	no.		iiij.
x	A	Nonis.		Leti preſbyteri D	v
	b	viij	id	Leonardi confeſſoris.	vi
xviij	c	vij	id		vij
vij	d	vi	id	Octa. oĩm. ſ. quatuor corona. m.	viij
	e	v	id	Mathurini cõf. Theodori m̃r.	ix
xv	f	iiij	id	Martini papæ.	x
iiij	g	iij	id	Martini turoñ. epi.	xi
	A	prid	id		xij
xij	b	idibus		Bricij ẽpi. Paterni mar.	xiij
i	c	xviij	Kl	Suſceptio coſtæ b. kal. decemb.	xiiij
	d	xvij	Kl	(mariæ mag.	xv
ix	e	xvi	Kl	Sancti emundi ẽpi canthua.	xvi
	f	xv	Kl	Augu. & feli. & ania. cõfeſ.	xvij
xvij	g	xiiij	Kl	Octa. ſancti martini.	xviij
vi	A	xiij	Kl	Sancta eliſabeth matro.	xix
	b	xij	Kl		xx
xiiij	c	xi	Kl	Pñta. b. ma. Colũbani ab.	xxi
iij	d	x	Kl	Ceciliæ virginis & mar.	xxij
	e	ix	Kl	Clemẽ. pa. & m̃r. Feli. mar.	xxiij
xi	f	viij	Kl	Griſogoni martyris	xxiiij
xix	g	vij	Kl	katherinæ virgi. & mar.	xxv
	A	vi	Kl	Cleti papæ & marty.	xxvi
viij	b	v	Kl	Agricolæ & vitalis mar.	xxvij
	c	iiij	Kl	D	xxviij
xvi	d	iij	Kl	Saturnini marty. Vigilia.	xxix
v	e	prid	Kl	Andreæ apoſtoli.	xxx

Nota ꝙ dominica propiquiori feſto ſancti andreæ ſiue ante ſiue poſt vel ibidem incipiet aduentus dc miri

Omne nouember habet quat. theo. mathurinus bricius ed.
Any. ely. preſent. clemens Kathcrina ſat. and.

Vis ſanus fieri, curetur theuma nouembri,
Quodq; nocens vita, tua ſit precioſa dieta,
Balnea cum venere tunc nulli proſit habere,
Potio ſit ſana, nec iuſta minutio vana.

Mihi macto.

Querit habere cibum,porcum mactando december.
Septimus eſt vanus & denus fit male ſanus.

¶Gallus.

Aureus numerus. **KL** December habet dies.xxxi.Luna vero.xxix. Nox habet horas.xviij.dies.vi Numerus (dierum.

	f	Decembris.		Eligij epi.Sctorū m̄r.crıriſ. & darie.	i
xiij	g	iiij	No.		ij
ij	A	iij	no	Aduentus vltimus.	iij
x	b	prid	no	Barbare virginis.	iiij
	c	nonis	decemb.		v
xviij	d	viij	id	Nicolai epiſcopi.	vi
vij	e	vij	id	Octa.ſancti andreæ apoſt. D	vij
	f	vi	id	Conceptio glorioſe virgi.ma.	viij
xv	g	v	id	Siri epiſcopi & confeſſo.	ix
iiij	A	iiij	id		x
	b	iij	id	Damaſi pape & confeſ.	xi
xij	c	prid	id	viti lucie ſunt duo ſolſtitia.	xij
i	d	idibus		Lucie virginis & mar.	xiij
	e	xix	Kl	Nichaſij ſocio.eius.ianna.kl.	xiiij
ix	f	xviij	Kl	O ſapientia.	xv
	g	xvij	Kl	Solſtitium.	xvi
xvij	A	xvi	Kl	Lazari epiſcopi & mar.	xvij
vi	b	xv	Kl	Flauiti confeſſoris	xviij
	c	xiiij	Kl	Auiti presbyteri confeſ.	xix
xiiij	d	xiij	kl		xx
iij	e	xij	Kl	Thome apoſtoli.	xxi
	f	xi	Kl	Feſt.de virginali cōiu.ma.& io.	xxij
xi	g	x	Kl	iouis in tp̄m a duen.	xxiij
xix	A	ix	Kl	vigilia.	xxiiij
	b	viij	Kl	Nati.do.noſtri ieſu xp̄i.Anaſta.	xxv
viij	c	vij	Kl	Stephani prothomar.	xxvi
	d	vi	Kl	Sancti ioannis apl'i & euang.	xxvij
xvi	e	v	Kl	Sanctorū innocentiū martyrū.	xxviij
v	f	iiij	Kl	Thome cātuariē.epi & mar.	xix
	g	iij	Kl		xxx
xiij	A	prid	Kl	Silueſtri pape.Saui.& po.mar.	xxxi

Eligi.barba.nicol.concepti ſancta lucia.
Poſtulat inde thomas ſibi nat.ſteph.io.pu.thome ſit.

Sane ſunt membris calidæ res menſe decembris,
Frigus vitetur capitalis vena ſecetur,
Lotio ſit vana nec plurima potio ſana.
Sit tepidus potus nam frigus abhorreo lotus.

Kalendarij præſentis declaratio.

PRo aliquali præcedentis Kalendarij elucidatione præſupponendum quod hoc nomen Kalendarium per c/ potius quam per K/latine ſcribi deberet/ſed quoniam a græco deducitur per K/ ſcribi conſueuit nec immutare volui ſiquidem vt adagium eſt vulgare ne ſis illuſus teneas id quod tenet vſus. Adde loquendum eſſe vt plures ſapiendum vero vt pauci. ¶ Præterea imprimis diligenter attenta ſerie aduertat lector ſedulus ſex hoc in Kalendario ſemper eſſe ordines in primo enim ponitur aureus numerus communis, in ſecundo literæ dominicales, in tertio nonæ/idus/& Kalendæ, in quarto numerus ipſarum nonarum/iduum/& Kalendarum/in quibus delitebat quædam difficultas ſic prorſus exploſa, in quinto qui multiplex apparet ponuntur feſta ſanctorum, preſertim ſecundum metropolim Senonenſem dioceſim galliarum longe excellentiſſimam ſub qua quidem inſignes Pariſiorum & Aurelianorum, deinde Trecanorum & Carnutorum demum niuernorum & meldorum ſubijciuntur vrbes, per quas chriſtianiſſimum Francorum moderatur imperium. ibidem aperiuntur dies ægri, quos vocant ægyptiacos paſſim per D ſignatos, & per carmina in frontiſpitio menſium declarantia, & vocabula annotatos. Pariformiter menſium diuerſitates duobus ſcilicet modis altero incipiente. Poto ligna cremo, & altero. Pocula ianus amat Februarius algeo clamat. Adduntur dies menſium & lunationum eorundem. Horas videbis tam noctium quam dierum/ in ſiſcitandis laborem alleuiaturas identidem ponuntur feſta fixa quæ primore aſpectu cognoſcūtur cum tritioribus Compoti manualis præceptionibus. Nec deſunt vigiliæ ante feſta ieiunandæ & ibidem ſignatæ. cum aliquali declaratione quinque feſtorum mobilium, ac regulis ad ea inuenienda facillimis.
Quatuor item Compoti ſecreta totidem complexa carminibus. Dies caniculares. Feſta reſurrectionis dominicæ, aſcenſionis, penthecoſtes, ſanctæ trinitatis. vna cum pluribus feſtis ſæpe deſideratis, vtpote de dulciſſimo nomine domini noſtri ieſu chriſti. Sanctorum ioachim, ioſeph, Gabrielis, Longini lanceatoris domini, nicolai de tolentino, ſanctæ veniciæ, necnon ſanctorum Rochi, Fiacrij, Huberti, Mathurini, Edmondi, Syriæ, Barbaræ, decem milium martyrum, vndecim milium virginum, aliorumque ſanctorum non contemnendorum nec vſitatorum. ¶ In ſexto & vltimo ordine ponuntur numeri dierum ne tantus labor ſupputationis habeatur poſt hac. ¶ Aduertendum præterea pleroſque verſus i dicto Kalēdario inſertos ad feſta mobilia cognoſcēda æquinoctia & ſolſtitia quemadmodum poſt feſtum regum. A feſto ſtellæ numerando perfice lunam poſt vndecim dies ibi ſeptuageſima fiet, qua habita facile cætera ſubinde agnoſcuntur mobilia feſta cum vbique ſit æquale interuallū vt practicāti conſtat. item ante diem priſcę nunquam deponitur alle, hoc eſt ſeptuageſima nō poteſt prius celebrari in qua cāticū alleluya in omi ceſſat eccleſia. Et præueniēs cathedram dat tardius alle vacare. intellige diē ſeptuageſimæ supremā in qua vacat al-

leluya non poſſe vltra pręuenientem & præcedentem diem feſtiuitatis cathedræ ſancti Petri fieri quæ eſt nono Kalendas Nartii. Et illud ex tremum Paſchæ tua ſignat paſſio marce, & de tempore celebrationis huius ſolemnitatis Paſcalis vide de conſ.di.iii.c.celebritatem. & p̄cedenti cum tribus ſequentibus. Pro equinoctiis Aequa crucis feſtum dant tempora martis & idus. Accipe dierum & noctium equalitates ī xiiii.decima die Septembris & in eadem vel ſi maius in quintadecima die Martis. Bis in anno fiunt ſolſtitia, quod inſinuant carmina ſequē tia Solſticium decimo Chriſtum præit, atq; Ioannem, viri luciæ ſunt duo ſolſtitia. Et hic eſt vnus de tribus magnis erroribus Kalendarii, de quo alibi dicemus. Quoniam ex ſupputatione veriori antiquorū ſcimus annum communem conſtare ex trecentis ſexaginta quinq; diebus cum ſex horis & duodecim momentis ſeu minutis quæ momenta mille quingentis ſedecim annis conficiunt duodecim dies cum ſedecim horis. Et per hæc ſolſtitia precedunt feſta natiuitatis domini & Ioannis.xii.diebus, vel eo circa, ſed de his plura in ciclo ſolari dicētur

¶ Pro nuptiis verſus,

Aduentus differt ſponſos, fœlix quoq; confert,
Septuagena negat, paſchæ lux noua relaxat,
Letania vetat, ſed trinum numen adunat.

¶ De die ſancti Marci euang.

Si ſit lux domini ſimul & ſolemnia marci,
Fit ieiunando proceſſio luce ſequenti.

❡ Iacobi Marſi Delphinatis in ſequens a ſe elucidatum Cõpoti opuſculum nuncupatoria Prefatio.

CVm ſuperiore anno Compotum, quem vocant in Pariſienſi academia publice profiterer, idq; omnino non inutiliter: vt auditorum frequentia coniicere licuit: quaſi quidam aſcenſus michi altius euadendi preberetur, eouſq; ſum adductus vt pro mediocri ea in re eruditione mea, aliquid in eum comminiſci per ocium aggrederer: quo facilior ad illius notitiam pateret aditus. Sic enim vel communi etiam iure, huius peritie cupidis: que poſſum ipſe, omnia debere me putabam, non ignorãs tamen plura olim vtilia in hoc opuſculum a veteribus ſcripta eſſe (que partim interdicerunt tempore, partim adhuc extant) ſed in quibus multa deſiderari videbantur, que eſſe poſſent ad hanc rem plane, perfecteq; intelligendam opus. Superioribus vero annis que adiecit integerrimis vir moribus politiſſimaq; ſciẽtia inſignis. N. Bonaſpes ĩſtitutor olim meus, non ſatis adhuc ad nucleum fracta nuce, deſcendebãt in his preſertim locis, in quibus multa deſyderantur: in quibus ipſe vel breuis fuit & ſuccinctus, vel certe ſuus. hoc eſt latinus/ dedignans in re vulgari ac protrita, doctiſq; omnibus prope neglecta, ſe preſtare interpretem, videlicet eum qui in tractatione talis materie non niſi barbarus eſſe poteſt, ſi velit ab indoctis intelligi. Ego itaq; quicquid id eſt prouincie ſuſcipiens tenuis homo literature operepretium me facturum autumaui ſi a proletaria, cõmuniq; antiquorum via, qui hanc artem tradiderũt, non plurimum abhorrerem, qui ne abhorrere quidem poſſum, ſi meus eſſe velim rudis ac barbarus. Et eſſe proculdubio (ſi recte perſpicio) oportuit quando vocabula huius partis auditorum auribus iamdudũ aſſueta immutanda non fuere: ſed nec verſus ipſi rudes, inconſtanteſq; ad poeticum aliquem ornatum, reformatum potuerunt, pre illorum indigeſta ac rudi farragine. Non erit tamẽ cur propterea deſeratur in his quantumcunq; rudibus deliteſcens, abſtruſaq; ſcientia, veluti aurum in terre viſceribus, non cur in hac minus proficere quiſq; ſtudeat pro virili, quando non tantum vtilis, ſed neceſſaria eſt: cum omnibus fere qui viuere extra brutorum numerum, & haberi homines volunt tum maxime illis qui in chriſti militiam ſunt aſſerti, aut in ea aſſeri in poſterum conſtituunt: cupiuntq;. Sed ſatis a me hec dicta ſint. Reliquum erit: vt vos candidiſſimi noſtre huius lucubratiuncule inſpectores: quibus omne quicquid id eſt deuoueo noſtre ſententie atq; opinioni condonetis, ſi ſtilo (vt dictum eſt) rudi ac ſolito ꝑcedamus feratiſq; ſi quid vel inſcitia minus expoſitum vel non aduertendo pretermiſſum videatur, quod tamen factum nõ agnoſcent, qui ſtudioſe omnia excuſſerint intellexerintq;. Sed iam ad rem deſcendamus.

¶ Sequitur diuiſio temporalis ad multa ſubſe-
quentia conducibilis & vtilis.

QVattuor, vt ait beatus Auguſtinus, ſunt in domo dei neceſſaria, grammatica ad verba dei exponenda, muſica ad laudes dei decantandas: ius canonicum ad iura eccleſiaſtica defendenda & diſcernenda. Compotus ad feſta mobilia & immobilia inuenienda. Sed quia materia compoti principalis eſt tempus, videndum eſt igitur aliquid de tempore, & primo quid ſit. Vnde tempus ſecundū philoſophum eſt numerus id eſt menſura motus ſecundū prius & poſterius, vel ſic tēpus eſt quo mundus incepit, & mundus finiet. Tēpus ſic diuiditur: perihegeſim. Et eſt perihegeſis ſpacium quindecim, m. annorū, & hoc maxime a philoſophis denominatum eſt: dicunt enī ꝙ omnes ſtelle & planete ſe mouentes in celo poſt tantum tempus redibunt in idem punctum in quo create fuerunt.

Tempus

Perihegeſis

Etas.

Verſus ſeptē etatum.

Perihegeſis diuiditur in etatē, q̄ cōtinet tria milia annorū vel eo circa Et ſunt ſeptē etates ſecūdū antiquos. Vnde verſus.

Incipiens ab Adam quem formauit deus etas
Ad Noe tranſiuit primum: ſequens ad Abraham,
Ad Dauid extendit ſe tertia: quarta ſubinde
A d transmigrantes in babylone fuit.
Q uinta petit curſum Chriſti venientis ad ortum,
Ad finem mundi currere ſexta parat.
Clauditur in requie ſanctorum ſeptima: cuius,
Claudere fulgorem veſpera nulla poteſt.

Itē debemus notare ānos a creatiōe mūdi vſ꜡ ad natiuitatē dn̄i ſunt enī quinq꜡ milia ānorū & ducēti minus vno. ¶ Vnde verſus.

Q uingentos decies cum bis centum minus vno.
Anno dic ab adam donec verbum caro factum eſt.

Euum

Seculum.

Indictio

Luſtrum

Annus

Menſis

Hebdomada.

Dies.

Q uadrans.

Hora

punctum.

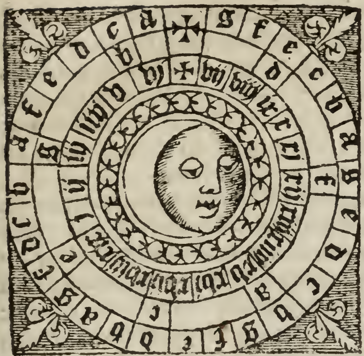
Momentum

Vncia

Athomus.

¶ Etas diuiditur in euum. Eſt autem euum ſpacium mile annorū. Euū vero diuiditur in ſeculum. Vnde ſeculum eſt ſpacium cētum annorum: qđ deīde diuiditur per īdictiones. Eſt aūt īdictio ſpaciū quindecī annorum, & diuiditur per luſtra. Luſtrum vero diuiditur in quinq꜡ annos, Annus autē ī quattuor tp̄a, ver/eſtatē autūnum/ & hyemē/ & quodlibet iſtorū quatuor tēporū in tres mēſes ſcindatur. Q uilibet menſis ī quatuor hebdomadas. Q uelibet hebdomada diuiditur ī ſeptē dies. Q uilibet dies in quatuor quadrātes. Et q̄libet quadrās in ſex horas. Q uelibet hora in quatuor pūcta. Q uodlibet punctum in decem momēta. Q uodlibet momentum in duodecim vncias, & q̄libet vncia in. xxviii. athomos. Athomus eſt illud paruum ſpaciū: qđ vix pōt vltra diuidi ꝓpter ſui breuitatem. dicitur autem athomus ab a quod eſt ſine & thomos qđ eſt diuiſio quaſi ſine diuiſione. De fractiōibus autem huiuſcemodi phyſicis non eſt preſentis ſpeculationis: nec has quidem ibi poſtas diuiſiōes curat compotiſta mere eccleſiaſticus, niſi vſ꜡ ad dierum diuiſionem vel ad ſummum horarum.

¶ Figura pro Aureo numero cognoſcen-do valde facilis.

¶ Hec figura nō ꝓcedit niſi vſqꝫ ad.xix.ꝓbet ītuitu cognoſcere de quo in ſequentibus diffuſius dicetur. ¶ Nota tamen ꝙ in anno ſalutis milleſimo quingenteſimo decimo eramus ī prima domo poſt crucē habebamuſqꝫ decē ꝓ numero aureo a qua domo debes ꝓcedere verſus dextrā ꝓ futuro vſqꝫ ad annū quē volueris futurum. Pro preterito ſaltabis crucem verſus ſiniſtram, tendendo vſqꝫ ad annū: quē volueris preteritum

¶ Vt rudiū ac ſimpliciū īgenia ſicut acutorū, practicas quas paſſim in ſequentibus deo duce adiungemus lucidius intelligere valeant. formulā cōputādi imprimis prepono prout res ipſe ſecūdū maſculinū femininū vel neutrū genus numerātur Supputabis igitur prio ſic. Vnus duo tres quattuor quiqꝫ ſex ſeptem octo, nouē, decē, vndeci: duo deci, tredecim, quattuordecim, quindecī ſexdecim: ſeptēdecim, octodecim, vel duodeuiginti. nouendecim, vel vndeuigīti. vigīti. xx. vnus. xx. duo xx. tres. xx. q̄tuor. xx. quiqꝫ. xx. ſex xx. ſeptē xx. octo. xx. nouē. Trigita. xxx. vnus. xxx. duo. xxx. tres. xxx. q̄tuor. xxx. quiqꝫ. xxx. ſex. xxx. ſeptē. xxx. octo. xxx. nouē. vel vndeq̄dragīta. Quadragita. xl. vnus. xl. duo. xl. tres. xl. q̄tuor xl. quiqꝫ. xl. ſex. xl. ſeptem. xl. octo. xl. nouē. Quinquaginta. l. vnus. l. duo. l. tres. l. quatuor. l. quiqꝫ. l. ſex. l. ſeptē. l. octo. l. nouē. Sexagīta. lx. vnus. lx. duo. lx. tres. lx. q̄tuor: lx. quiqꝫ. lx ſex. lx. ſeptē. lx. octo. lx. nouē. Septuagīta. lxx. vnꝰ. lxx. duo. lxx. tres. lxx. quatuor. lxx. quiqꝫ. lxx ſex. lxx. ſeptē. lxx. octo. lxx. nouē. Octogīta. lxxx. vnus. lxxx. duo. lxxx. tres. lxxx. quatuor. lxxx. quinqꝫ lxxx. ſex. lxxx. ſeptē. lxxx. octo. lxxx. nouē. Nonagīta. xc. vnus. xc. duo. xc tres. xc. quatuor. xc. quinqꝫ. xc. ſex. xc. ſeptē. xc octo. xc. nouem. Centum. ducenti. vel bis centum ſic. cc. Trecenti vel ter centum. ſic. ccc.

Quadringenti vel quater centum ſic. cd.
Quingenti vel quinquies centum ſic. d.
Sexigēti vel ſexies centum ſic. dc
Septingēti vel ſepties centun ſic. dcc
Octingēti, vel octies centum ſic. dccc.
Noningēti, ſeu nonies centum ſic, cm.
Mille vel decies centum ſic. m.

Mille quingenti:vel mille & quinquies centum ſic. m.d. Dies ergo ſic effluxerunt a natiuitate Chriſti mille quingēti viginti & octo anni ſic illos deſcribendo m.d.xxviii.

¶ In feminino genere aūt ſic dices. Vna,due,tres,quattuor &c. Vigitivna,vigintidue,vigintitres,vigintiquattuor.&c. Trigīta,quadraginta,quīquagīta,ſexagīta,ſeptuagīta,octogīta,nonagīta.cētū, ducente vel bis centum,trecente vel ter centum, quadringente vel quater centum,quingente vel quinquies centum,ſexigente vel ſexies centum,ſeptingente vel ſepties centum. octingente vel octies centum, noningente vel nonies centum,mille vel decies centum.

Pro neutro genere vero, ſic ſupputabis, vnū, duo, tria, quattuor &c. Triginta,quadraginta,quinquaginta,ſexaginta, ſeptuaginta, octoginta,nonaginta,centum,ducenta vel bis centum,trecenta vel ter cētum,quadringenta vel quater centum quingenta vel quinquies cētū ſexingenta vel ſexies centum:ſeptingenta vel ſepties centum, octingēta vel octies centum,noningenta vel nonies centum, mille vel decies cētum,bis mille:ter mille,quater mille quinquies mille annos,vel duo milia,trīa milia,quattuor milia,quinq; milia annorum, pomorū,vel quarūlibet aliarum rerum. Et ſic in quolibet genere ex tui ingenii bonitate facile numerare poteris.

COmpotus eſt talis proprie dictus manualis
Leua manus totũ nobis facit hũc fore notum

Talis liber ſupple eſt dictus.i.vocatus proprie,id eſt conuenienter talis,videlicet compotus manualis,id eſt computatio in manu facta:qa leua,id eſt ſiniſtra manus:facit.i.reddit hunc ſcilicet compotum totũ id ē integraliter fore eſſe notum cognitum nobis ſupple auditoribus. Ordo

Quoniã in magno compoto multe diuerſeq́ʒ regule tradita ſũt ab Alexandro de villa dei & a quibuſdã aliis ad inueniendum & feſta mobilia & alia plurima in vſu eccleſie ſcitu digniſſima ꝓlixiori ſupra q̃ ſatis eſt diſpēdio.Et qa ꝓlixitas eſt mater ignorãtie & etiam cecitatis. Ideo a diuerſis varie conſtructe ſunt tabule,in quibus fere per vnicã literã dicta feſta mobilia ſciri poſſunt.Et quia de facili ex ſcriptorũ vicio & ignorãtia errare ſepe cõtingit,ideo ſuperuenerũt alii quorũ quidam proſaice, alii vero metrice hanc doctrinã deſcribere & in iuncturis manus ſiniſtre ſituare voluerũt,inter quos fuit ꝑcipuus magiſter anianus qui hãc doctrinã iuncturis quinq́ʒ digitorũ manus ſiniſtre euidēter edocuit:qui cuias patriã cuiaſve gentē qualēq́ʒ vitam fuerit & duxerit me latere non erubeſco,quiſquis tamen qualis vite cuias patriam aut gentem ipſe fuerit optimam eccleſiaſtico vſui conſtruxit doctrinam. Sententia.

De cauſis autem vtpote materiali,formali,efficiente,& finali(que in principio librorum queri ſolent)magis ad philoſophum q̃ ad cõpotiſtã diſcutere pertinet,ideo breuitati ſtudens his ſuperſedeo.Ad rē igitur propinquius accedendo dicamus iuxta textus ſentētiã,dicit enim auctor ꝙ compotus dicitur manualis a manu.ꝓ cuius declaratione tria ſuccincte notanda veniunt.Primũ quid ſit compotus:& vnde dicatur Secundũ eſt de nominibus digitorum,& Tertiũ de iũcturis eorũdem.

Quãtũ ad primũ eſt ſciendum ꝙ compotus eſt ſcientia conſiderãs tempora diſtincta ſecũdum curſum ſolis & lune:prout ad vſum eccleſie dignoſcitur pertinere.Pro declaratiõe iſtius diffinitiõis eſt notandũ ꝙ ibi diffinitur principaliter compotus,eccleſiaſticus & non philoſophicus.Et dicitur compotus a computo as,non quia computare doceat: ſed quia computando docetur.Ex quibus ſequitur ꝙ duplex eſt compotus eccleſiaſticus,videlicet & philoſophicus.Compotus enim philoſophicus eſt qui nullas diminutiões temporis dimittit:ideo fere infallibilis eſt tamen valde difficilis,cuius cognitio maxime ad aſtrologum pertinet.Eccleſiaſticus autem eſt ille qui aliquas diminutiones temporis dimittit:& ideo eſt ſepe quantum ad aſtrorum cognitionem fallibilis. Primum ꝓpoſitũ diffinitionis compoti.

Quantum ad ſecundum eſt aduertēdum ꝙ primus digitus groſſior aliis pollex nuncupatur:quia pollet reſpectu aliorũ ſeu excedit alios fortitudine.Secũdus poſt pollicem index vocatur:ab hoc verbo indo,dis,vel indico as,quia mediãte illo indicamus, ſiue demõſtramus res quas videmus.Tertius vero medius(a ſituatione ſui)vocitatur cũ Secundum propoſitũ.

ſit in medio aliorum quat tuor. Quartus medicus nominatur, tū quia illius vnguis venenum minime patitur, tum quia medici in expugnandis egrotorū vulneribus liniendo aut tangendo illo maxie vtūtur, tū quia in eodem medicinales annuli poni ſolēt. Quintus aūt & vltimus minimus ob ſui paruitatē, vel auricularis ad expurgandū auriū ſordes nuncupatur. Quantum ad tertiū ſcias, ꝙ iunctura quattuor digitorum relicta vocationū & noim multiplicitate ſic appellitabimus. Prime eni iteriores iūcture radices vocantur. Secunde aūt, q̄ medie ſunt interiores, ſecunde radices noiantur. Tertie vero interiores, tertie radices appellātur. Sed culmina digitorū ſummitates vocitātur. Et prime exteriores proprie vngues prie ſubungule dicūtur. Secūde aūt q̄ medie ſunt exteriores ſecunde ſubungule appellantur. Et poſtreme exteriores groſſarum radicum nomina ſortiuntur.

Tertiū ppoſitum

Quattuor in partes opus hoc diſtinguere debes
Dat ciclum prima ſolis, luneqꝫ ſecunda,
Tertia dat feſta, diſtinguit tempora quarta.

Tu debes diſtinguere. i. diuidere opus hoc. i. hunc librū quatuor in partes. i. in quatuor mēbra, dat ciclū pria ſolis. prima ſolis pars ſupple dat oſtēdit ſeu declarat ciclū. i. circulū ſolis. i. ſolarē: ꝙ & ſecunda pars ſupple dat ciclum lune. i. circulum lunarem, & tertia pars. i. tertium mēbrum dat. manifeſtat feſta ſupple mobilia. Quarta pars ſupple. i. quartum membrū diſtinguit. i. diuidit tpa anni ſupple. i. determinat quattuor temporibus anni vtpote vere eſtate autumno / & hyeme.

In iſta parte auctor volēs tū lectores tū auditores attentos reddere ſuū in quattuor diſtincta membra diuidit opuſculū: vt electos lucidius explanetur: & auditores facilius, quod intus habet concipere valeant, quoniā teſte philoſopho omme multiplex indiſtinctū parit confuſionē Initia igitur mēbrorū ſic dignoſcere valebis, pria etenim pars hic habetur. Ciclus ſolaris ſeptem quater. &c. Altera ibi ignorans numerum qui lune denotat &c. Tertia illic per clauis numerum cognoſces &c. Poſtrema ibi annum diſcerne per partes &c.

Ciclus ſolaris ſeptem quater occupat annos,
Ac in iuncturis totidem poni decet illos.

Ciclus ſolaris. i. curſus ſolis occupat. i. cōtinet ſeptē quater. i. xxviii annos ac. i. & decet opꝫ, illos. i. xxviii. annos poni. i. ſituari in. i. ſuper iuncturis. i. iuncturas totidem puta. xxviii. ipſius manus ſiniſtre.

Auctor diuiſione ſui opuſculi facta, q̄ in quattuor ſcinditur partes, nunc primam aggreditur inquiens, ꝙ ſol in. xxviii. annis ſuum cōſummat circulū, quos ſituare licet ſuper iuncturas quattuor digitorū ipſius manus ſiniſtre. Pro cuius textus faciliori intelligētia tria ſeriatim ſubnectemus. Primū quid ſit ciclus ſolaris & vnde dicatur. Secundum tri

plicem eius acceptionem oſtendet. Tertium annos vnius curſus ſuper iuncturas ſituare declarabit. ¶ Pro declaratione primi eſt aduertendum ꝙ ciclus ſolaris eſt ſpacium quod ſol. xxviii. annis abſoluit: & dicitur ciclus ſolaris a ciclo id eſt circulo. & nomine ſol ſolis quia ſol circuendo talem ciclum terminat. Et illius cognitione noſtro in vſu eccleſiaſtico ac catholico figuraliter ſaltem & erudi quadam minerua īdigemus vt dominicalem literam, ſine cuius cognitione nulle ſolennitates rite in templis fieri poſſent, ſingulis annis dignoſcere ac adinuenire valeamus. ¶ Secundum ꝓpoſitum eſt de diuiſione curſus ſolaris. Triplex etenim eſt curſus ſolis: quorum quidam trium curſuum cognitiōe (prout ad eccleſiaſticum pertinet vſum) compotiſte pluriumuꝫ indigere ſolent. Primus ergo ciclus ſolaris nuncupatur: quem ſol. xxviii. annis vt dictuꝫ eſt perficit: Secundus vero annus ſolaris appellatur: quē ſol. xii. mēſibus tranſeundo per ſolſticia & equinoctia abſoluit. Tertius autem dieta ſolis dicitur. quē xxiiii. horis ſol terminat: ſol enī ſic diffinitur. Sol eſt mūdi oculus, firmamēti pulchrititudo, celi viator, fōs totius caloris, planetarū rector, annorū diuiſor, temporum diſtinctor, & orbis diſpenſator. Et dicitur quaſi ſolus: vel ſuper oīa lucēs. ¶ Vnde ꝓ omnium iſtarum diffinitionū clariori intellectione ſcias: ꝙ duplex eſt ſoſticium eſtiuale videlicet & hyemale. ¶ Solſtitium enim eſtiuale eſt ſtatio ſolis in ſupremo gradu quando ſol eſt in tropico cancri: tunc enim priuſꝗ deſcendat videtur aliquantulum ſtare & hoc circa feſtum beati Barnabe. Sed ſolſtitiū hyemale eſt ſolis ſtatio ī infimo gradu quādo ſcilicet infimius deſcendere nequit, tunc enim eſt in tropico capricorni & hoc circa feſtum beate Lucie.

¶ Inſuper duo ſunt equinoctia vernale & autumnale. Equinoctium enī vernale eſt ſole exiſtente ī principio arietis: & tunc eſt in medio ſui curſus aſcendendo & tunc dies equantur noctibus ſituaturqꝫ dictū equinoctium ſecundum aliquos vndecimo vel duodecimo Kalēdas Apriles ſecundū reformatores Kalēdarii & veriorem, vt autumno, opinioneꝫ ſituatur quinto idus Martias: licet & de facto terminus paſche ſequatur primam opinionem. Equinoctiuꝫ vero autumnale eſt quando ſol ī grdetitur libram: eſtqꝫ in medio ſui curſus deſcēdēdo: & tunc pariter dies noctibus equatur propterea dicitur equinoctium ab equo as

¶ Tertium propoſitum de ſituatione. xxviii. annorum ſuper totidem iuncturas manus ſiniſtre tractans egrediamur. Primus enim annus cicli ſolaris in prima radice indicis ſituari habꝫ. Secundus eiuſdem cicli in prima medii radice ſituatur. Tertius vero in prima medici ſedem tenet. Quartus aūt in auricularis radice collocatur: ſed quītus ſecundaꝫ indicis radicē occupat Et ſextus ſecundam radicem medii tenet: et ſic de ſingulis. xxviii. annis iuncturatim percurres quoad groſſam radicē auricularis tetigeris in qua octauus ſupra viceſimum reponi debet. Et inde ad primū indicis radicem deuenire neceſſum eſt ſiue oportet diſcurrendo iterum per iuncturas omnes: in quaquidem indicis radice

Primum ꝓpoſitum.
Diffinitio cicli ſolaris
Vn̄ dicitur ciclus
Secundum ꝓpoſitum

ſolaris curſus reincipere habet. Et ſi dicas cur ſolis curſus .xxviii. ãnos tantum nec plures: nec pauciores complectitur? Reſpondetur ꝙ anti-qui aſtrologi de curſu ſolis dubitantes in quibuſdam montibus altiſſi-mis in arabia ſe receperũt: inter quos quidã pitiſſimus ĩuẽtus ẽ aſtro-nomus. qui apud ſe conſtituit videre ſolem ſuũ curſuꝫ pficientẽ: viditꝗ in quodam aſtrolabio ꝙ ſol faciebat vnum curſum in ãno in primo pũ-

Diffinitio anni

cto dicti aſtrolabii. In alio anno in ſecũdo puncto & ſic diſcurrendo per xxviii. annos .xxviii. puncta & tunc vidit ꝙ ſol non ibat vltra: ſed in primum redibat punctum. Annus enim qui .xii. menſibus perficitur ſic diffiniri poteſt. Annus ſolaris eſt aliquod temporis ſpacium, ĩ quo ſol peragrat ſuum curſũ per ʒodiacum: tranſeundo per equinoctia & ſolſti-cia. Redeundo ad illud punctum a quo ceperat moueri. Et dicitur an-nus ab eo. is vel ab an: quod eſt circũ vel circa / quia circuit vel circũdat curſum ſolis. Vnde ʒodiacus eſt ciclus ſiue celum ſub quo ſol & planete

Quid ſit ʒodiacus

reliqui mouentur. ¶ Inſuper pro faciliori precedẽtium & ſequentium intelligentia vnã hic deſcribemus figuram: in qua litere dominicales (que in annis ſupradictis nobis ſeruire habent) cognoſcentur: & etiam anni tam communes q̃ biſſextiles: & hoc ſecundũ huius verſus dictio-num primas literas: ſcꝫ Filius eſto dei celum bonus accipe. Pro cuius figure noticia ſcias ꝙ in quolibet ãno communi vnicam habemus lite ram. Sed in biſſextili duas capimus. Deĩde notes ꝙ ibi ſunt .xxviii. lite re in vno circulo ſecundum .xxviii. annos cicli ſolaris. Preterea aduer te ꝙ anno domini milleſimo quingẽteſimo decimooctauo. eramus in tertia cellula ſeu in tertio loco ante crucem ſuper literam .c. & anno do mini milleſimo quingenteſimo decimonono: in ſecundo loco ante cru cem ſuper literam b, & poſtea ſuper a, deinde ſuper, f, poſt crucem & ſic conſequenter numerare potes. vſꝗ peruenias ad annuꝫ de quo queris & hoc pro futuro. Pro preterito autem debes oppoſito modo cõputa-re, puta poſt c. (que eſt in tertio loco ante crucem debes capere d que eſt in quarto loco ante crucem & poſtea. f. (que in quinto eſt ante crucẽ) & ſic conſequẽter facies: donec peruenias ad annum preteritum de quo queris.

¶ Sequitur figura ac inueniendum literam dominicalem in quolibet anno & biſſextũ quarto quo ꝗ anno. & hoc ĩfallibiliter & eternaliter.

Hæc tabula ſeu figura ad inueniendum literam dominicalem ſingulis annis & biſſextum quarto quoq; anno.

Hic ponantur figurę manus ſiniſtræ tam pro parte interiori q̃ pro parte exteriori in cuius iuncturis digitorum ſituantur iſta nomina prima radix ſecunda radix tertia radix ſummitas prima ſub ungula ſecunda ſubungula groſſa radix,

Prima pars compoti.

De ciclo ſolari.

Hic imponatur iuncturis poſtea verſus
Filius,eſto,dei,celum,bonus,accipe gratis.
Eilius f,ſignat.annum primum manifeſtat
Solis.&indicis hanc radix tenet.eſto dat e,quam
Vult medii radix anni iunctura ſecundi,
Et ſic de reliquis facias,velut ordo requirit,
Primo ponuntur radices,inde ſequuntur
Iuncturæ mediæ,poſtea ſunt reliquæ,
Verſu finito tu ſumas hunc iterato,
Dũ radix tacta minimi ſit,quæ manet extra,
Solaq; iuncturam depoſcit dictio ſolam
Omni iunctura minimi ſit dictio bina
Propter biſſextum,minimus digitus notat illum,

Ordo. ❡Poſtea.i.inſuper hic.i.ille verſus qui ſeqtur ſupple ſcilicet filius eſto dei &c.imponatur.i ſituetur iũcturis.i ſuper iuucturas quatuor digitorum manus ſiniſtræ ſup.Eilius.i.illa dictio ſignat.i. ſignificat f/pro litera dominicali & manifeſtat.i.repræſentat primum annum ſolis.i.ſolarem ſeu cicli ſolaris & radix.i prima iunctura interior indicis.i. illiꝰ digiti tenet.i.habet hanc ſcilicet dictionem filius.i.ſituatur in prima indicis.Eſto.i.illa dictio ſecunda dat e/pro litera dominicali quam dictionẽ ſcilicet eſto & literã e/radix medii vult habere ſup.radix inquã exiſtens ſup.iunctura ſecundi anni cicli ſolaris.i.e ſituatur ĩ radice medii in qua radice medii ſituatur ſecundus annns cicli ſolaris:& facies ſic i.taliter de reliquis.i.de aliis dictionibus ſcilicet dei:cœlũ/ bonus accipe/gratis/velut.i.ſicut ordo.i.ſeries dictionũ & iuncturarũ ſup.requirit.i.poſtulat.Primo.i.imprimis radices quatuor digitorum ponũtur i.accipiuntur:& iuncturæ mediæ.i.ſecundæ radices quatuor digitorũ ſequuntur:deinde tertiæ radices in tali ordine ſumuntur ſupple:poſtea.i.conſequenter ſunt reliquæ ſupple iuncturę/puta ſummitates:& verſu finito.i.terminato hoc eſt poſtquam finieris hunc verſum Filius eſto &c.ſumas.i.accipias iterato.i.iterum hunc.i.eundem verſum: duꝫ i.donec radix groſſa ſupple minimi digiti(quæ manet extra).i.quæ eſt exterior vltima iunctura minimi.i.auricularis ſit tacta.ꝙ'& ſola dictio i.vnica dictio poſcit.i.requirit ſolã.i.vnicam iuncturã:hoc eſt quęlibet dictio requirit vnicam iuncturam & econtrario quælibet iunctura req rit vnicam dictionem,ſed bina dictio.i.duæ dictiones ſit.i. ſint ſiue ſituẽtur omni iũctura.i.qualibet iũctura minimi.i.auricularis.ꝓpter biſ

ſextum.i.propter annum biſſextilem quia ſupple minimus digitus .i. auricularis notat.i.ſignificat nobis illum ſcilicet biſſextū eo ſupple ꝙ biſſextus in minimo digito ſemper ſituatur. Sententia

¶ Pro faciliori illius textus intelligentia eſt aduertendum,ꝙ prime literę iſtarum dictionum:debent poni pro literis dominicalibus non curando alias. Vnde ſeptem ſunt in hoc verſiculo dictiones litteras ſeptem dominicales inſinuantes quoniam nec plures nec pauciores ſeptē ſunt litteræ dominicales. Prima etenim dictio dicti/verſus ē Filius que ſignificat f/literam dominicalem & primum annum cicli ſolaris oſtendit: ſituaturq́ in prima indicis radice. Secunda vero dictio eſt Eſto que e/literam dominicalem ſignificat & ſecumdum cicli ſolaris annum & ſituatur in prima medii radice. Tertia autem dictio eſt Dei que d/literam dominicalem oſtendit & tertium curſus ſolis annum & in prima radice medici collocatur. Sed quarta eſt Cœlum que c/literam dominicalem ſignificat & quartum annum ſolarem cum litera b/huius dictionis bon9 ꝓpter biſſextum qui ſemper habet duas literas dominicales ideo duæ dictiones ſemper ſituātur ſuper quālibet iuncturam ipſius auricularis. Et ſi dicas habetur in textu ſolaq; iuncturam depoſcit dictio ſolā ergo non debes ponere duas dictiones ſuper aliquam iuncturam. Reſpondetur ꝙ hoc habet verum in tribus primis digitis ſed nō ī minimo quia ille ſignificat ſemper biſſextum in quo quidem ſunt duæ literæ dominicales,propterea ſubdit omni iūctura minimi ſit dictio bina vides ergo quam literam dominicalem in primo anno ſolari/in ſecundo/ in tertio/ habes & ſic vſq; ad.xxviii.per hoc carmen Eili9/eſto/dei/cœlum bonus/acipe/gratis quod hāc poteſt habere ſententiam. O xp̄iane ſupple eſto.i ſis bonus.i.iuſtus filius dei & accipe.i.ſuſcipe cœlum.i.beatitudinem æternam gratis.i mere libere ab omnipotenti deo. Obiectio. Solutio.

Fructus/alit/canos/el/gellica/bellica danos
El/genitrix/bona/dat/finis/amara/cadat
Dat/flores/anni color/eius gaudia buſti/
Cambit edens/grifo boabel dicens fluet augur,

¶ Breuiori modo literam dominicalem inuenire his quatuor verſiculis auctor nobis explicat alio tamen ordine eos ſituando,q̄ ſituetur verſus Eilius eſto dei &c. Nam primus ſuper indicis iuncturas totaliter ſituatur fructus in prima radice,alit in ſecunda,canos in tertia,el i ſummitate gellica in prima ſubungula.bellica in ſecunda ſubungula, danos in groſſa radice ipſius indicis colloquatur. Vides enim,ꝙ quemadmodum ſeptem ſunt iuncture in quolibet quattuor digitorum/numerando ſummitates(quæ improprie iuncture dicuntur)ita in quolibet quattuor verſiculorum ſeptem ſunt dictiones. Ideo ſecundus verſiculus ſcilicet. El gēnitrix &c.ſuper ſeptem medii iuncturas ſituatur,incipiendo a prima radice. Tertius vero puta .dat flores &c.ſuper ſeptem iuncturas medici. Sed quartus puta Cambit edens &c.ſuper ſeptem au

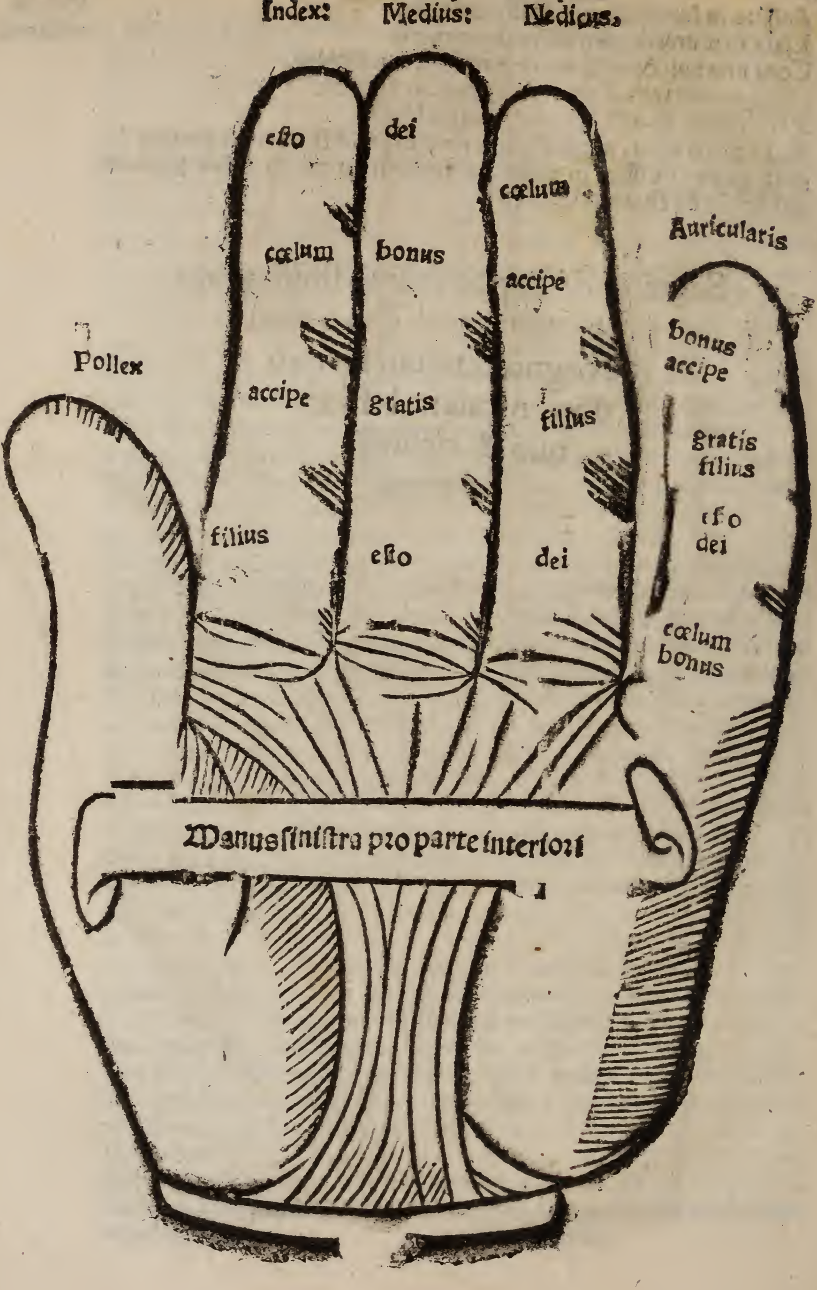
ri cularis iuncturas ponitur. Vltra eſt notandum, q̄ ſolę primę literæ primarū ſyllabarū ſunt dominicales: niſi in quarto verſu, ſcilicet Cambit edens &c. In quo primæ literæ primarū etiā primæ literę ſecundarū ſyllabarū ſunt dominicales/propter biſſextum, qui duas importat literas dominicales, vt dictum eſt. vt etiam dicetur in explanatione textus ſequentis. Et ne tibi videantur differre. Iſta quattuor carmina ab illo verſiculo Filius eſto &c. quoad inuentionem literę dominicalis, aliquot comparationes inter illa tibi ſubnecto. Vides enim q̄ prima dictio huius verſus Filius eſto &c. ſignificans F/literam dominicalem: in prima indicis ſituatur radice, eodem modo fit de prima huius verſus dictione Fructus alit &c. eandem dominicalem literam oſtendente & ſicut ſecunda dictio huius verſus Filius (quę eſt eſto) e/ dominicalem oſtendens literam in prima medii radice ponitur: ita & prima dictio huius verſus El genitrix &c. eandē oſtēdēs dominicalē literam in eadē iunctura ſituatur. Itē ſicut tertia dictio huius verſus filius (quæ eſt dei) literam d/, oſtendēs dominicalem in prima radice medici ponitur: ita & prima dictio tertii verſus (quæ eſt dat) in eadē radice ponitur; eandē q̄ dominicalē oſtendit literā. Inſuper quemadmodum quarta & quinta dictiones dicti verſus Filius &c. puta cœlum bonus: ſituantur ī prima auricularis radice: oſtenduntq̄ c/& b/literas dominicales propter biſſextum (qui ſemper in minimo inuenitur digito) eodem modo prīa quarti verſiculi dictio eaſdem literas oſtendens dominicales ibidem ſituatur. Pręterea ſicut ſexta dictio dicti verſus Filius &c quę eſt accipe) a/oſtendens literam dominicalem ſituatur in ſecunda radice indicis: ſic ſecunda huius verſus litera puta fructus &c. quæ eſt alit eandē oſtendit literam: in eademq̄ ſituatur iunctura: & ſic conſequenter ex tui ingenii bonitate vſq̄ ad groſſam radicem auricularis comparationes facere valebis. Finaliter ad vnum notatu non indignum (de anni communis inceptione) aduertendum eſt, nam varii ſuum annum vario modo inchoarunt: Latini etenim propter Romulum vrbis conditorem in Martio annum inceperunt: rationem etiam talem aſſignantes, qa tunc mundum eſſe conditum aſſeuerarunt. Item quia plātarum omniū genera eo in tempore communiter vireſcere incipiunt. Hebræi autem ſuum annum in ianuario inchoarunt propterea, q̄ ſol in illo mēſe aſcēdit ſupra noſtrum hemiſperium qui paulo ante deſcendebat. Item qa verus meſſias in lege promiſſus in illo menſe vaticinabatur eſſe circūcidendus. Sed ægiptii in ſeptembri ſuum annum inceperunt. quoniā illo in tempore diuerſorum collectiones fructuum (propter totius anni annonam) factæ ſunt. Vnde compotiſtæ omnes tales (non propter errores ſed propter eorum ſanam doctrinam in aliquibus) imitātur: primo enim Romanos quoad concurrentium & feriarum regularium inceptionem ſequuntur: quia ſicut illi annum, ita iſti concurrentes ī martio inchoant Secundo hebræos inſequuntur, quia ſicut hebræi annū in ianuario ita compotiſtæ ſuum annum incipiunt: numerumq̄ aureū dominicalem literam/claues/milliarium. i. annos ab incarnatione domini renouant.

Vnde verſus.

Aureus in Iano/claues/& feſta nouantur: Verſus notandi.
Littera mutatur iano ſubeunte: manetq
Concurrens: donec ſit mars: quia tunc renouantur:
Mars concurrentes renouat: ſeptember epactas.
Principium mundi renouat g tertia Martis.

¶ Et pro clariori intellectione omnium prædictorum hic ponitur figura manus ſiniſtræ in cuius iuncturis/ſituantur iſti verſus. Fili⁹ eſto dei. &c. Et fructus alit canos &c.

Sequitur deſcriptio manus ſiniſtræ tam pro parte interiori q̃ exteriori ad cognoſcendum literam dominicalem, biſſextum, & ciclum ſolarem.

Index:
Medius:
Medicus.
eſto
cœlum
accipe
filius
dei
bonus
gratis
eſto
cœlum
accipe
filius
dei
Auricularis
bonus
accipe
gratis
filius
eſto
dei
cœlum
bonus
Pollex
Manus ſiniſtra pro parte interiori

De ciclo ſolari.

De ciclo ſoari.

Manus ſiniſtra pro parte exteriori

Tunc biſſextus erit, per partes quatuor æquas
Annos partiri cum poteris domini.
Biſſextum ſextæ Martis tenuere Kalendæ.
Poſteriore die celebrantur feſta Mathiæ,
Sabbata ſi teneant ibi. non alibi celebrantur,

¶ Cum.i.quãdo poteris.i.valebis partiri.i. diuidere annos dñi.i. an-
Ordo. nos a circuncisione domini in quatuor partes equas.i.equales tunc tẽ-
poris ſupple biſſextus.i.annus biſſextilis erit.i. quãdocũq͂ poſſumus
diuidere: totum numerum annorum ab ĩcarnatiõe chriſti p̱ quatuor
partes equales ſemper biſſextus erit: nunq̄ alias: Sextę kalendę Martis
i.martĳ tenuere.i.tenuerunt biſſextũ.i.illam binã acceptionẽ literę do
minicalis eiuſdem.i.biſſextus ſemper fit in ſexto Kalendas martĳ: quę
ſunt in februario in quo ſexto Kalendas manemus duos dies & poſte
riore.i.ĩ vltimo illorũ duorũ dierũ feſta.i.feſtũ Mathię apoſtoli electi
in locum iudę celebrantur.i.celebratur ſiue ſolemniſatur. Sed ſupp.ſi
feſtum beati Mathię teneat ſabbata.i.diem ſabbati.i.ſi feſtum beati ma
thię cadat in diem ſabbati celebrantur.i.celebratur ſiue ſolẽniſatur: ibi
ſcilicet in die ſabbati ſiue in priori die: & non alibi.i.non in die domi-
nico ſeu in poſteriore.

¶ Pro declaratiõe & faciliori huius textus intelligẽtia quatuor confor
miter ad textũ per ordinem notabimus. Primo quid ſit biſſextus. Secũ
Sententia do quomodo poterimus inuenire ſeu cognoſcere biſſextũ. Tertio vbi
debet ſituari biſſextus: & quarto quando debet feſtum beati Mathiæ
apoſtoli celebrari. Pro expeditione primi eſt notandum, q̃ biſſextus
Primũ propoſitum. eſt bina acceptio eiuſdem literæ dominicalis (ſcilicet f) quarto quoq͂
anno ſexto Kalendas martias: proueniens ex additione vnius diei con
Diffinitio biſſexti. flati ex quatuor quadrantibus: qui remanſerat in illis quatuor annis:
vltra trecentos ſexaginta quinq͂ dies in quolibet: quoniam ann⁹ com
munis.i.non biſſextilis continet ter centum, ſexaginta quinq͂ dies &
ſex horas. Et dicitur biſſextus à bis quod eſt duo & hex quod eſt ſex,
eo q̃ bis ſumitur litera f/ſexto calendas martias. Pro huius diffini-
tionis declaratione eſt notandum q̃ duplex eſt annus ſolaris: biſſex-
tilis videlicet, & communis. Biſſextilis eſt ille annus in quo fit illa bina
acceptio literæ: continetq͂ trecentos ſexaginta ſex dies. Sed cõmunis
Diffinitio cõmunis. eſt in quo non fit talis bina acceptio literæ: continetq͂ trecentos ſexa-
ginta quinq͂ dies & ſex horas (vt dictũ eſt) quæquidem ſex horæ fa-
ciunt vnũ quadrantẽ: ideo in quatuor annis ſunt quatuor quadrantes
Secũdum propoſitũ. cõſtituẽtes vnũ diẽ naturalẽ q̄ cauſa biſſexti eſt. ¶ Scd̃m notãdum eſt
de inuẽtione biſſexti: inuenit, enĩ biſſextus per diuiſionẽ annorũ) ab ĩ-
carnatione dñica vſq͂ ad annũ p̄ſentẽ/ſiue vſq͂ ad annũ de q̃ q̄ris)
ĩ q̄tuor p̱tes equales: q̃m cũ talis diuiſio fieri põt ſemp̱ biſſext⁹ ẽ: nũ-
q̄ alias: iõ p̱ tali diuiſiõe faciẽda ſituãdi ſunt anni ſup̱ ſũmitates qua
tuor digitorũ. Sed ĩprimis ſcias q̃ ſũt ab ĩcarnatiõe dñi nũc.m. qngẽ
ti & .xvĳ. ãni: q̄ valẽt quĩdecies cẽtũ. p̱ illorũ ãnorũ igit̃ diuiſione

ſic practicabis:ponendo tercentum in ſummitate indicis: tercentum in ſummitate medij:tercentū in ſummitate medici:& tercētū in ſummitate auricularis,& ſic iam habes duodecies centum annos in quatuor partes æquales diuiſos.Reſtāt adhuc ter centum:ex quibus capies bis centū:& diuidendo illos bis centum pones quinquaginta in ſummitate indicis:l/in ſummitate medij/l/in ſummitate medici &/l/ in ſummitate auricularis:& ſic habes iam quatuor decies centū annos ī quatuor partes æquales diuiſos.Et ſuperſunt adhuc centum quoꝗ diuidendo in quatuor partes æquas ſic collocabis:pones enim.xxv.in ſūmitatem indicis.xxv.in ſummitatem medij.xxv.in ſummitatem medici:& .xxv.in ſummitatem auricularis,& ſic ſummatim vides mille & quinquies centum annos diuiſos in quatuor partes æquales:ideo annus ab incarnatione domini milleſimus quingenteſimus erat biſſextilis.inſuper reſtant adhuc. xviij. quos diuidendo in quatuor partes æquas,ex eis pones quatuor ſuper indicem/quatuor ſuper medium/quatuor ſuper medicum/& quatuor ſuper auricularem . Reſtant duo qui non poſſunt diuidi in quatuor partes æquales : ideo annus ſupra ſcriptus puta milleſimus quingenteſimus decimus octauus (ab incarnatione) non eſt biſſextilis vſꝗ ad duos annos:tunc enim erit biſſextus:eritque milleſimus quingenteſimus & viceſimus: quoniam tunc ī quatuor diuidentur partes equales.¶Tertium notandum eſt de ſituatione biſſexti:vnde ſituatur dictus biſſextus in ſexto calendas Martias incluſiue,id eſt computando ſextum calendas Martias:vnde quādocunꝗ eſt annns biſſextilis bis ſumimus ſextum calendas Martias, id eſt ſextam literam dominicalem quæ eſt.f.ante calendas Martias: ideo proprie vocari deberet biſſextus calendas:vnde īquit celſus qui natus eſt bis ſexto calendas:non refert vtrum priore an poſteriore natus ſit:quia vterꝗ illorum duorū dierū quibus manemus ſuper f/ ſextus calendas vocatur: & ille biſſextus ſeu ſextus calendas in februario inuenitur:vbi feſtum beati Mathiæ ſituatur in calendario: & ī tertia radice interiori articularis:ſuper f/ſemper inuenitur in manu ſiniſtra:manemus ergo duos dies ſuper literam f,& ꝑ conſequēs ſup ſextū calendas martij.¶Quantum ad quartū viſo ꝙ duos dies manemus ſup illā literā f/in qua directe feſtū beati Mathiæ ſituatur: opere præciū ſcire eſt:in quo vtrū videlicet in primo an ſecūdo feſtū dicti apoſtoli celebrabitur,pro quo notes ꝙ ſemp ī poſteriore die celebratur:niſi in diem ſabbati caderet:quia tunc ibi.i.die ſabbati celebrari habet & non in poſteriore ſeu in die dominico propter officium dominicum quod (vt aiunt) priuilegiatum eſſe debet:ideo non tranſfertur celsbratio beati Mathiæ in diem dominicum quando cadit in diē ſabbati.Nota præterea ꝙ vbicunꝗ celebretur feſtum dicti beati mathiæ quoad officium eccleſiaſticum ibidem colit populus:poſteriore die tā ſacerdotes officium dicendo q̄ populus feſtum colendo dictum feſtū celebrant:& ſi cadat in diem ſabbati dictum feſtum in illomet die ſabbati colitur quad officium & quoad populum. Dices quare magis februario q̄ in alio quouis menſe fit ille biſſextus.Reſpondetur quia mēſis februarius minor eſt alijs menſibus:vel quia eſt vltimus menſis ſe-

Tertiū ꝓpoſitum.

Quartum ꝓpoſitum

Queſtio.

Reſpono

cundum illos:qui annum inceperunt i martio:& ideo vltimus dies vltimo mensi attribuitur. Et si iteru̅ queras: cur fit talis biſſextus: no̅ne poſſent rite feſta celebrari annuatim et mobilia et imobilia abſq; tali bina acceptione literæ ſeu abſq; tali biſſexto: Reſpondetur q̄ non: ſed contigeret ſucceſſione temporis natiuitatem dn̄i celebrari vbi nunc dominica annunciatio celebratur: et peius co̅tingeret puta q̄ poſt multos annos celebraretur dicta natiuitas dn̄i, vbi ſancti Ioannis natiuitas celebratur, quod tn̄ magnum eſſet inco̅ueniēs, tum propter iordinationem & inconſtantiā ſolennitatum, tu̅ vt ſaluatoris noſtri euāgelium ſe̅per veritatem quam intus habet oſtendat, dicit eni̅ beatus Ioannes baptiſta xp̄o domino: te oportet creſcere: me autē minui: quod dictum ſacro ſanctę theologię profeſſores ſic explanare ſolent: te oportet creſcere me autem minui. i. natiuitas tua apud veros xp̄icolas ſole aſcendente diebus creſcere incipientibus celebrabitur. quod non fieret niſi eſſet biſſexti obſeruatio. vel ſic te oportet creſcere me autem minui. i. oportet q̄ mei diſcipuli te ſequantur & me relinquant. quia tu dominus es & ſic creſces in diſcipulis. ego vero ero diminutus: vel ſic te oportet creſcere me autem minui. id ē tu eris in cruce extenſus. in qua morieris manibus pedibuſq; clauibus co̅foſſis ego vero obtruncato capite mortem ſubibo, & ſic creſces quia tua ſatellites menbra vndiquaq; extendere ignominioſe non abhorrebunt. Ego autem minutus quoniam tirannus ille. Herodes herodiadis rogatu nephandiſſimo ꝓpter dictam veritatem penam capitis mihi infligere non erubeſcet. ideo fit biſſextus (vt ad rem redeam) vt feſta fixa ſuis in locis annuatim debite celebrentur retardat enim ſituationem feſtorum biſſextus quarto quoq; anno vno die. Verumtamen non potuerunt facere compotiſtę quin feſtum beati ioānis Baptiſtæ celebraretur duodecim diebus pōſt deſcenſum ſolis quia ſol incipit deſcendere in feſto beati Barnabæ. Similiter non potuerunt facere quin feſtum natiuitatis domini celebraretur duodeci̅ diebus poſt aſcenſum ſolis. quia ſol incipit aſcēdere in feſto beatę Luciæ poſteriori die. Mirabiliter ergo antiqui compotiſtę ſuis in calculationibus mittendo. xii. minuta ſingulis annis hallucinati ſu̅t vt i explanatione ſequentis textus patebit vbi videbitur q̄ coacti ſumus retrocedere. xi. iuncturas in toto milliario ad inueniendum literam dominicalem in anno quo Chriſtꝰ natus ē. vel i āno i quo Chriſtꝰ natꝰ fuit & hoc vltra q̄ꝫ regulæ compoti nobis manifeſtent.

Queſtio.
Reſponſio
Auctoritaſ beati ioannis baptiſtæ.

Si forſan neſcis, quæ littera tu domini ſit
Et quotus eſt ſolis annus cognoſcere queris,
Annos a domini / demas annis prius octo.
Perq; quater ſeptem domini, diuiſeris annos,
Dat quotus eſt ſolis annus quicquid remanebit.

Et ſi nil reſtat, tunc ſupremum fore conſtat.
Octo bis ex centum remanent, ex mille viginti,
Mille quadringenti diuiſi nil tibi donant,
Iuncturas auges quoties numerum ſuperaddes,
Sed pro pręterito, iuncturas tu remoueto.
Semper pręſentes annos excludere debes,
Quartaq; iunctura dat centum. mille quinta
Eiuſdem digiti, iuncturaq; ſit tibi finis,
Quę quartam partem numeri tibi finiet omnem.

Ordo.

¶ Si forſan. i fotſitan neſcis. i. ignoras quæ litera ſit domini. i. dominicalis & quæris. i. cupis cognoſcere. i. ſcire notitiam habere quotus eſt ann⁹ ſolaris. i. ſi tu neſcis quā literā dominicalē habeas: & cupis hoc ſcire & cognoſcere in quoto anno ſolari tu es: prius. i. imprimis demas Remoueas octo annos a domini annis. i. a numero annorū ab incarnatione domini vſq; nūc: q; & diuiſeris. i. diuides annos domini. i. annos a circunciſione dñi per quater ſeptem. i. per. xxviii. & . xxviii: & quicquid remanebit. i. reſtabit ſeu ſupererit diuiſione facta ſupple dat. i. oſtendit & declarat tibi quotus eſt annus ſolis ille in quo tu es ſupple: ſi nil reſtat. i. ſi nihil ſuperſit diuiſione facta per. xxviii. ſupple. Tūc tēporis conſtat. i. manifeſtū eſt fore. i. eſſe ſupremū id eſt vltimum puta xxviii. Ex centum annis ſupple diuiſis per. xxviii & . xxviii. remanēt i. ſuperſunt octo bis. i. xvi. ex mille annis diuiſis per. xxviii. & . xxviii. remanent ſupple xx. mille quadringenti. i. mille & quatercentū diuiſi ſupple per. xxviii. & . xxviii. nil reſidui ſupple tibi donant, auges. i. augmētas iuncturas digitorum quoties. i. quandocunq; ſuperaddes. i. adiunges numerum annorum ſupple. i. quando vis computare pro futuro: tot debes addere iuncturas quot vis adiungere annos. ſed remoueto i. tu remouebis iuncturas tot ſup. quot remouebis annos pro præterito computando: debes excludere. i. remouere præſentes annos ſiue pro p̄terito ſiue pro futuro computes. id eſt nunq̄ debes computare illū annum: in quo tu es quando incipis numerare. Quartaq; iunctura. i. q̄rta quæq; iunctura ſiue quælibet quarta iūctura eiuſdē digiti. i. in eodē digito capta dat. i. præbet tibi centum annos ſup. milleq; quintaq;. & quinta iunctura etiā eiuſdē digiti dat tibi ſup. mille annos. i. tu ſemp eris in quarta iunctura illius digiti: in quo es dehinc ad centum annos: & in quinta de hinc ad mille annos: & hoc intelligitur recedēdo a prima radice indicis p̄ futuro & p̄ præterito recedendo a groſſa radice auricularis: iūcturaq; ſit tibi finis, q;. i. & iūctura illa ſcilicet q̄rta ſit tibi finis. i. termin⁹ illorū cētū annorum ſupple: vel iūctura illa

ſcilicet quīta ſit t ibi finis.i.terminus illorum mille annorum ſupple, & hoc per oēs iuncturas quattuor digitorum diſcurrendo. Que videlicet quarta iunctura finiet tibi.i.terminabit tibi omnem quartam partē.i. quālibet quartam partem numeri illi⁹ videlicet centenarii vel que ſcilicet quīta iunctura(pro mille) finiet.i.terminabit tibi oēm quartā partem.i.quālibet quartam partem numeri illius ſupple videlicet millenarii.

Sentētia. ¶ Auctor in hoc textu nobis oſtendit quomodo poterimus inuenire annum ſolarem in quo ſumus vel alium queſitum & per conſequens literam dominicalem in quolibet āno. Et pro faciliori huius ſentētie explanatione quattuor per ordinem notabimus. ¶ Primum ad diuidendum annos per xxviii.&xxviii.(vt īde annus ſolaris queſitus nobis ſit manifeſtus) nos adiuuabit. Secundum breues regulas ad illud idem faciendum nobis proponet. Tertium pro preterito & futuro ſupputationem facilem enucleabit. Quartum per magnum tempus īuenire annum & literam dominicalem breuiori modo nos docebit.

Primum ꝓpoſitum ¶ Quantum ad primum eſt ſciendum, ꝙ ab anno preſenti(qui eſt a circunciſione dominica milleſimus quingenteſimus decimus octauus) nos ſumus ī viceſimo ſexto cicli ſolaris anno & in iunctura(quæ groſſa radix medii vocatur) eſt ſituatus. Pro igitur diuiſione omnium prædictorum ānorum imprimis. Remouendi ſunt octo anni, a tota illa ſumma quia iam ſol octo annos perfecerat de ſuo curſu. ideo illos octo debes īprimis remouere. Vnde verſus.

Illud erat nonus ſolis luneꝗ ſecundus,
Quando fuit dominus ſacra de virgine natus.

Diuidendo ergo totum numerum annorum a circunciſione(demptis illis octo) per.&.xxviii. xxviii, ſic procedes imprimis diuidendo cētum pones igitur illos centum ſuper ſummitates quīꝗ digitorum.xx. ſuper pollicem xx. ſuper indicem xx. ſuper medium.xx. ſuper medicum, & xx. ſuper auricularem. quo facto ſumes octo in auriculari & pones cū xx. ipſius pollicis. tunc erūt ibi.xxviii.& manēt adhuc in auriculari/xii ex quibus iterum ſumes octo & pones cum.xx. ipius indicis & ſic erunt xxviii. in indice, & adhuc manent quattuor in auriculari, quos capies iterum & ibi nihil remanebit, ponesꝗ illos quattuor cum.xx. ipſi⁹ medii & ſic erunt in medio xxiiii.& ſumes adhuc quattuor/in ipſo medico in quo ſunt.xx. ponesꝗ illos quattuor cuꝫ.xxiiii. ipſius medii, & ſic in medio erunt.xxviii. in medico vero manent xvi. qui non poſſunt diuidi per.xxviii. propterea manent indiuiſi. Vides ergo ꝙ ex centum annis diuiſis xxviii.&.xxviii. remanent.xvi. ſiue bis octo iuxta textum octo bis ex centum remanent. Et poſtꝗ centum diuiſeris, proportionabiliter alios centenarios faciliter comparabis, ſic videlicet ex centū remanent.xxvi. ergo ex bis centum remanēt.xxxii. ex quib⁹.xxxii. remouebis xxviii & remanebunt.iiii. ſolummodo. & ſic ex bis centum remanent preciſe,iiii. Et vltra ex bis centum remanent.iiii. ergo ex quater cētum remanebunt.viii & per conſequens ex octies centum remanebunt xvi. Conſequentia tenet per locum a proportione. Et iterum ex bis cētum remanēt.iiii.(vt viſum eſt) & ſic ſunt.xx. ex mille. quia octoties cē

tum & bis centū faciūt mille.& hoc iuxta textum ex mille.xx.reſtāt ad huc quinquies centū diuidendi:ex quibus diuidamus: quater centum remanebunt octo:quia diximus ꝙ ex quater centum remanebant octo & ex mille diuiſis remanſerunt.xx.ergo ex mille & quater centum nihil remanet: iuxta textum mille quadringenti diuiſi nil tibi donāt: reſtāt adhuc centum(qui diuiſi)dāt nobis xvi.(vt dictum eſt)& ſic ex mille & quinquies centum. xvi.nobis ſuperſunt:&.xviii.quos vltra habemus: ſed quia remouenius.viii. a principio propter textū. Annos a domini demas prius.viii. Ideo nō reſtant(ex illis.xviii.)niſi.x.qui iuncti cum xvi.qui remanſerunt ex mille & quinquies centum faciūt.xvi.ergo manifeſte cōcludimus ꝙ ānus p̄teritus qui erat milleſimus quingēteſimus xviii.a natiuitate chriſti:erat.xxvi.annus ſolaris in groſſa radice medii ſituatus,cuius litere dominicalis eſt, c, vt liquet per dictionem cadat huius verſus.El genitrix.

¶ Secūdum propoſitum,quod regulas explanare debet,ſic enucleatur per.viii.regulas. Prima eſt centum,āni diuiſi per.xxviii.xvi.nobis reſi duos dant: hec regula claret per praxim ſupra poſitam . Secunda regula ducenti anni per .xxviii.&,xxviii.partiti nobis de reſiduo.iiii. p̄bēt claret hec regula vt alia . Tertia regula trecenti per xxviii. & .xxviii.diuiſi.xx.dāt nobis.Quarta regula ,q̄ter cētū diuiſi per.xxviii.&xxviii. nobis octo prebent. Quinta octies centum.xvi.nobis prebēt. Sexta mille per.xxviii.&.xxviii.diuiſi.xx.nobis tribuunt. Septima mille quadringēti, vt ſupra ,diuiſi nihil reſidui,nobis relinquunt.Octaua mille & quingēti vt dictū eſt partiti. xvi. nobis donant:& ſic proportinabiliter tractare valebis in aliis.

¶ Tertium propoſitum:tam pro preterito q̄ pro futuro annum ſolarē & dominicalē literā nos inuenire docebit: pro cuius facili intelligentia vnū maxime notandum ī animo tuo propone:ꝙ ſc; vbicūq; ſis .i. in quotacūq; & in quacūq; iunctura ſiue etiam pro preterito ſiue pro futuro computes:ſemper preſentes annos excludere debes .i. nūq̄ debes computare illum annum ſiue illam iuncturam in qua tu es.ꝑ futuro ergo computando debes augere iuncturas: donec peruenias ad groſſam radicem auricularis:vnde augere iuncturas eſt capere: ſeu computare plures iūcturas q̄ habeas in illa in.qua tu es vel ſaltem ad prīcipiū redire Exmpli gratia ī āno ſupradicto puta milleſimo quīgēteſimo.xviii circūciſiōe domini eramus ī groſſa radice medii,q̄ eſt.xxvi.iūctura.iiii. digitorū īcipiendo a prima radice īdicis numerare.Si vis ergo ab illa groſſa radice medii ꝑ futuro computare capies poſt illam ipſam groſſam radicem medici:poſt quam capies groſſam radicem auricularis:& tunc poſt illam groſſam radicem auricularis, que eſt ꝑ vltimo āno curſus ſolis:redibis ad primum dicti curſus annum capiendo primam radicem indicis:& poſtea primam radicem medii:& ſic conſequenter tangendo omnes iuncturas vſq; ad groſſam radicem auricularis:& iterum redibis vt prius.Sed pro preterito computādo:iuncturas vt dicit textus tu remoueto.i.ab illa iunctura in qua es debes retrocedere verſus principium ſingulis annis vna iunctura:exemplum in anno quo ſupra

tu es in groſſa radice medii (vt dictũ eſt) & ſi ab illa pro preterito numerare cupis: imprimis numerabis groſſam radicem idicis: & poſt illam ſecundã ſubungulam auricularis: poſtea ſecundã ſubungulã medici: & deinde ſecundam ſubungulã medii: poſtea ſecũdã ſubungulã idicis: inſuper primã ſubũgulã auricularis: poſtea ſecundã ſubungulã medici: & ſic ordinate procedẽdo: donec redieris ad primã radicem indicis: & adhuc ſi vltra ꝑ preterito vis procedere: reincipe a groſſa radice auricularis poſtea groſſam radicẽ medici cõputa deide groſſam radicẽ medii & ſic cõſequenter donec redeas ad primam radic indicis iterum. & ſic reiterando vices quãtũcunq̧ volueris ꝑ longo tempore preterito cõputare. ¶ Quantũ ad quartũ eſt ſciendũ ꝙ poſtq̃ de paruo tẽpore ſatis dictũ eſt quãtũ ad iueniendum annum ſolarem, & literam dñicalem ideo de magno tempore puta de centum vel mille vel bis mille annis & ſic de aliis (quoniam nimis lõgũ eẽt ſic ꝓcedere ponitur talis regula. Quelibet quarta iũctura eiuſdẽ digiti dat nobis cẽtũ ãnos ſiue ꝑ preterito ſiue ꝑ futuro cõputemus & hoc ſemper p̄ſentes annos excludendo, hec regula quantum ad p̄teritum & futurum differentialiter eſt intelligenda quoniã ꝑ futuro computãdo intelligitur ſemper recedẽdo a principio ſiue a prima radice indicis & accedendo ad finem curſus ſolis ſeu ad groſſam radicem auricularis. Sed pro p̄terito oppoſito modo eſt intelligẽda regula puta elongando a fine ſiue a groſſa radice auricularis & appropinquando principio videlꝫ prime radici indicis exemplũ de primo puta de futuro. notũ eſt ꝙ in ãno ſupradicto tu eras in groſſa radice medii & ſic dehinc ad centũ annos futuros cupis ſcire annũ ſolis & literam dñicalem debes capere quatuor iũcturas eiuſdẽ medii non cõputando illã in qua tu es & recedendo a principio accedẽdoq̧ ad finem cicli ſolaris. Sic videlicet primo capies primam radicẽ eiuſdem medii deinde ſecundã radicem eiuſdẽ & poſtea tertiã radicẽ & finaliter ſummitatem eiuſdem medii que eſt quarta iunctura ab illa in qua tu eras, in anno ſupradicto excluſiue: ergo ſignũ eſt ꝙ ab illo anno ſupradicto puta milleſimo quigenteſimo decimo octauo vſq̧ ad cẽtum annos futuros eras in illa ſummitate eiuſdem medii: & in decimo quarto anno cicli ſolaris: habebaſq̧ d pro litera dominicali vt patet per hanc dictionẽ dat huius verſus. El genitris bona dat &c Exemplũ de ſecundo ſeu ꝑ preterito, capies imprimis ſecuudam ſubũgulã deide primam ſubungulam: poſtea ſummitatem, & tandem tertiam radicem eiuſdem medii que eſt quarta iunctura a groſſa radice eiuſdẽ medii excluſiue, ergo fuerunt centum anni ab illo ſupradicto quibus tu eras in dicta tertia radice medii. in decimo ſolaris anno & b literã dominicalem habebas vt patet per hãc dictionẽ bona huius verſus El genitrix bona &c Item pro mille annis tam pro preterito q̃ futuro eodẽ ordine computando, quintam iuncturam eiuſdem digiti capies. exemplum ab anno ſupradicto ad mille vſq̧ futuros tu eris in prima ſubungula eiuſdẽ medii: & in xviii. cicli ſolaris anno literamq̧ f/habebis dñicalem vt patet i hac dictiõe finis huius verſus El genitrix bona dat finis &c. Itẽ ab anno dñi milleſimo quigenteſimo. xix. q erat. xxvii. ſolis

Quartũ ꝓpoſitum

Regula cum practica facillima

Practica facilis pro mille annis

ris in groſſa radice medici ſituatus ad cētum futuros annos tu eris in ſummitate eiuſdem medici in xv. anno ſolari: lite ramque dominicalē habebis, c, vt patet per hā c dictionē color huius verſus: dat flores anni color &c. Sed pro preterito ſūt centum anni trāſacti: a ſupradicto anno: quibus tu eras in tertia radice eiuſdē medici in vndecimoq; cicli ſolaris anno: & a literam dominicalem habebas, vt patet per hanc dictionē āni huius verſus dat flores anni &c. Et ad claram probationē oīum iſtorum: debes omnes iuncturas numerare: puta ab anno ſupradicto: vſq; ad cētum futuros annos. debes ſic procedere. Primo cōputando groſſam radicē auricularis: poſtea primam radicem indicis: deinde primam radicem medii: et ſic conſequenter donec tu numeraueris centum. Tunc illa dictio centū cadet dirrecte ſuper ſummitatem ipſius medici. Et pro preterito: probando q; ſunt centum anni ab illo ſupradicto quibus eramus in tertia radice medici: debes ſic procedere capiendo primo groſſā radicem medii: poſtea groſſā radicē indicis & deinde ſecūdam ſubungulam auricularis: & ſic conſequenter ordinate procedendo vſq; ad primam radicem indicis & illinc redire ad groſſam radicem auricularis eodem ordine procedendo: donec computaueris vſq; ad centū: & infallibiliter īuenies q; centū cadent ſupra tertiā radicē ipſius medici. Propterea ſi vis ſcire annum ſolarem vſq; ad bis mille centum futuros: debes capere bis quinq; iuncturas. i. decem eiuſdem digiti ī quo es & in illa decima iunctura reiterata tu eris, dehinc. i. ab illo āno ī quo tu es, vſq; ad bis mille annos. Inſuper poſtq̄ ſcis literā inuenire dominicalem vſq; ad centum vel ad mille annos: ſcire opus eſt quomodo eā inueniemus vſq; ad centum & tres quatuor vel quinq; annos & ſic de aliis pro quo notes q; poſtquam inueneris pro centum annis literam ī quarta iunctura eiuſdem digiti, tu debes computare poſtea iuncturas ordinate in quatuor digitis. Exemplum tu ſcis q; ab anno ſupradicto puta milleſimo quingenteſimo decimonono vſq; ad centum annos de futuros tu eras in ſummitate medici ideo ſi vis ſcire vſq; ad centum & tres annos debes pro illis tribus computare primo ſummitatem auricularis: poſtea primam ſubugulam indicis & tertio (in quo eris) primā ſubungulā ipſius medii & poſtea primam ſubungulā medici ſi pro quatuor deinde primam ſubungulam auricularis ſi pro quinq;. Sed ſi ꝓ ſex ſecundam ſubungulā indicis: pro ſeptem vero ſecūdā ſubūgulā medii & pro octo ſecundam ſubungulā medici: ſed ꝓ nouē ſecundā ſubungulā auricularis: & deinde ꝓ decē groſſam radicē indicis & iuncturam: ſic per ordinē in oībus aliis eſt procedendū. Reſtat adhuc vna difficultas incluſa ī hoc textu: que quartā partē numeri tibi finiet omnē. Pro cuius elucidatiōe eſt notādū q; non eodē modo eſt intelligēdum pro mille & pro cētum annis: quia non eſt eadem quarta pars millenarii & centenarii numeri quoniam. xxv. ſunt quarta pars centenarii & bis centum: & quinquaginta ſunt quarta pars millenarii: debes ergo pro centenario numero ſic procedere: puta in eodē digito & ab eadem iunctura quamlibet quartam partem incipies numerare ſic videlicet pro anno ſupradicto computabis primo primam radicem medici deinde ſecundam/

Enucleatio difficultatis

poſtea tertiam eiuſdem medici radicem:& poſtea ſũmitatem & ſic conſequenter diſcurrendo iuncturas ipſius medici tantũ donec ad xxv.vſq͂ numeraueris:& videbis ꝙ ĩ ſummitate medici finies.xxv.qui ſũt quarta pars centenarii,numeri vt dictũ eſt,& ſic de aliis tribus partibus dicti centenarii facies ĩ prima radice medici incipiendo in ſũmitate eiuſdem terminabis.Pro mille vero incipies numerare quartam parteꝫ:& ſunt bis centũ & quinquaginta vt dictũ eſt, pro eodem anno in prima radice ipſius medici & finies in prima ſubungula eiuſdem medici illã quartam partẽ millenarii:& ſic de aliis tribus partibus dicti millenarii facies ab eadem iũctura incipiendo : puta a prima radice medici :& in eadem iunctura:a iunctura anni ſupradicti: & per cõſequẽs iunctura millenarii:cum qua quadrat textus.Iunctura que ſit tibi finis: q̃ quartam partem numeri tibi finiet omnem Sed ibi in ly omnem eſt quodãmodo diſtributio pro generibus ſingulorũ: & non pro ſingulis generum quia non pro quolibet quaternario indiuidualiter capitur ſolum pro qualibet quarta parte dicti numeri toto numero diuiſo in quatuor partes.Reſtat tamẽ difficultas non modica in qua compotiſte mirabiliter hallucinãtur.quoniã in anno ſolari communi ſunt trecenti ſexaginta quĩq͂ dies & ſex hore minus.xii.minutis,vt habetur in tabulis pſalterii ĩ capitulo de litera dominicali ,illi enĩ compotiſte nunq̃ curauerũt illa.xii.minuta:ſed ſuos annos numerauerunt : ac ſi quilibet annus cõmunis haberet trecentos ſexaginta quinque dies & ſex horas integras: propterea faciunt ꝙ annus ſolaris computetur in iuncturis : vltra q̃ de facto ſit:Nam in mille qningentis decẽ & octo annis illa.xii.minuta faciũt.xii.dies & quindecim horas:hinc eſt ꝙ natiuitas xp̄i.xii.dies poſt hiemale ſolſtitium celebratur :cum tamen in rei veritate chriſtus dñs ĩ ipſo hiemali ſolſtitio in maximaq͂ totius anni nocte natus fuerit :ſolſtitium ergo hiemale propter illa duodecim minuta duodecim dies retroceſſit:vel potius natiuitas domini & reliqua feſta fixa.xii.diebus vlta q̃ debuiſſẽt proſilierunt.Vnde fit ꝙ annis a circunſiõe dñi ſecũdũ regulas ſupradictas ,debite numeratis :adhuc eſt retrocedendũ.xi iũcturas . Vnde ſecundum regulas illas . Quarta iunctura dat centum: milleq͂ quinta.Cum chriſtus dñs naſceretur erat annus ſolaris.xx.literaq͂ dominicalis.d,& c, ſuper primam ſubungulã auricularis vt patet per dictionem hanc:dicens huius Verſus.Cambit edens, grifo, boabel dicens:&c.cum tñ ita profecto non fuerit:ĩmo erat annus ſolaris nonus in tertia radice indicis ſituatus literaq͂ dñicalis erat c,vt pateꝫ per hanc dictionẽ canos huius verſus Fructus alit canos &c.Vñ verſus

Illud erat nonus ſolis, luneq͂ ſecundus.
Quando fuit dominus ſacra de virgine natus.

Propterea retrocedere debemus.xi.iuncturas :vltra q̃ dicant regule ſupradicte : ſi volumus ſcire literam dominicalem in anno natiuitatis chriſti.i.in quo chriſtus naus fuit.

Hic ponitur error cõpotiſtarum

Chriſtus natus in maxima nocte totius anni

Tu concurrentes domini pergrammata noſces

A ſex,b.quinq;,c,quattuor,e,duo,d,tres,
Primus concurrens,f,littera,ſeptimus eſt,g,
F,primum reddit,ſed,g,ſeptem tibi finit
Concurrens totus,f,quota Martis erit,
Concurrens ſeptem non tranſit,ſed petit aſſem.
Mars concurrentes renouat ſeptember epactas.

¶ Tu noſces.i.tu cognoſces cōcurrentes.i.numerū cōcurrentium per grāmata.i.per literas dn̄i.i.dn̄icales a ſex.i.qn̄ a eſt litera dn̄icalis habemus ſex/cōcurrentes,b,quinq̄.i.qn̄,b,eſt litera dn̄icalis habemus quinq̄ concurrentes,C,dat nobis quattuor.i.quando/c/ eſt litera dn̄icalis habemus quattuor cōcurrentes.E/duo.i.quando/e/eſt litera dn̄icalis habemus duos cōcurrentes/d /tres dat concurrentes ſupple,primus concurrens eſt/f/litera ſupple,& ſeptimus concurrens ſupple eſt g/ litera.i. quando/f/eſt litera dominicalis habemus vnum pro cōcurrente.Et qn̄/g/eſt litera dominicalis,habemus ſeptem cōcurrentes,f,primum reddit concurrentem ſupple,ſed/g/litera dominicalis finit.i. terminat tibiſeptimum concurrentem.Concurrens.i numerus cōcurrentium eſt ſemper ſupple totus.i.in tanto numero quote ſupple feria/f/martis .i.f/in tertia die martis poſita erit.i.inuenietur,hoc eſt quotacunq̄ feria ſit/f/litera poſita ī tertia die Martii.In tertiaq̄ radice indicis:tot habemus concurrentes:puta ſi ſit prima feria habemus vnum/ſi ſecunda habemus duos,ſi tertia habemus tres:& ſic cōſeq̄nter.Cōcurrens.i. numerus cōcurrentium nō trāſit.i.nō ſuperat ſeptem. i. ſeptennarium numerum.ſed petit aſſem,i.reuertitur ad principium. Mars ille menſis renouat ſupple epactas.i.numerūepactarū hoc eſt cōcurrentes renouantur in martio:& epacte(de q̄bus in ſc̄d'a parte deo duce videbimus) renouātur in ſeptembri. ¶ Pro declarando faciliter materiā cōcurrentiū duo notabimus,prīo enī q̄d ſit cōcurrēs & vnde dicatur enucleabimus Secūdo vnde habeāt originem cōcurrentes:& formationem eorundem ſecundum dictiones huius verſus.Filius eſto dei &c. oñdemus. ¶ Pro declaratione primi eſt ſciendum q̄ concurrens eſt vnus dies vel plures remanens ex diuiſione vnius anni vel plurium annorum per hebdomadas,incipiendo diuiſionem primo anno cicli ſolaris,ſeruiens aut ſeruientes cū regularibus ferialibus ad inueniendum initialem feriā cuiuſlibet menſis.Et dicitur cōcurrens ab hoc verbo cōcurro is/q̄a cōcurrūt ſibi inuicem in ipſorūmet formatiōe:vel q̄a currūt ſimul cum regularibus ferialibus ad īueniendum initialem feriā cuiuſlibet menſis.i. ī quota feria q̄libet menſis incipiat.Et pro fundamento omnium cōcurrentium:notes iſtud carmen.Cōcurrens totus/f/quota martis erit.i. tot habemus cōcurrentes ſingulis annis:quota feria eſt/ f/indicis que eſt in tertia die menſis Martii.Vnde dies dominicus prīa feria dicitur

Quid ſit cōcurrens

dies lūe ſcd'a feria, dies martis tertia feria, dies mercurii quarta feria dies iouis quinta feria, dies veneris ſexta feria, & dies ſaturni ſabbatū vel (licet raro inueniatur) ſeptima feria nuncupatur. Sicut ergo ſunt in ſeptimana ſeptem dies, ita ſeptem ferie / dicunturq; ferie ab hoc verbo ferior aris, id eſt ceſſo as, quoniā, vt ait Ambroſius, debemus ſingulis diebus feriari .i. a vicijs ceſſare. Quādo ergo littera dominicalis eſt a habemus ſex cōcurrentes / qa tūc f / indicis eſt ſexta feria / quoniā ſic numerare debes in prima ſubungula dicendo / pria feria qa ibi eſt dies dominicus, in ſecunda ſubungula dices ſecunda feria: in groſſa radice tertia feria: in prima radice quarta feria: in ſecūda radice quinta feria, in tertia radice ſexta feria: in qua eſt F / indicis / ergo quia / f / indicis eſt ſexta feria ideo habemus ſex cōcurrentes. Et quando habemus, b, ꝓ litera dominicali, habemus quinq; cōcurrentes: qa tunc F, indicis eſt quīta feria numerando ſecundam ſubungulam, vbi eſt litera dominicalis pro prima feria: groſſam radicem pro ſecūda feria: primam radicem ꝓ tertia feria, ſecundam radicem pro quarta feria, tertiam radicem pro quinta feria: in qua eſt / f / indicis. Sed quādo c eſt litera dominicalis habemus quatuor cōcurrentes quia tunc f / indicis eſt quarta feria computando groſſam radicem in qua eſt c pro prima feria. Quando vero d eſt litera dominicalis habemus tres concurrentes: quia tunc f / indicis eſt tertia feria. Et quando e eſt litera dominicalis habemus duos concurrentes: quia tunc f / indicis eſt ſecunda feria. Sed quando f, eſt dominicalis litera, habemus vnum pro concurrente: quia tunc f / indicis eſt prima feria. Sed quando g / eſt dominica. litera habemus ſeptem cōcurrentes, quia tūc f / īdicis eſt ſeptima feria capiendo ſummitatem, ī qua eſt g, pro prima feria primam ſubungulam pro ſecunda feria, & ſic cōſeqnter vt prius. Ergo clare vides primum fundamentum declaratum videlicet ꝙ quotacūq; feria ſit f, indicis (que eſt in tertia die martij: poſita) tot habemus concurrentes. Sed illa litera f / non poteſt eſſe vltra quam ſeptima feria, ideo nunꝙ habemus vltra ſeptem concurrentes, ideo dicitur ꝙ concurrens ſeptem non tranſit ſed petit aſſem. Inſuper concurrentes in martio renouantur / eo ꝙ f / indicis que eſt in tertia die Martij ſingulis annis eſt in alia & in alia feria, etiam ꝓpter romanos ſicut epacta in ſeptembri renouātur ꝓpter egyptios, qui ſuum annum in ſeptembri inchoarunt. Vides ergo quomodo per literas dominica. faciliter poteris inuenire ſingulis annis concurrentes, ideo de origine & formatione eorundem concurrentium patet.

¶ Quantum ad ſecundum propoſitum dicamus. Primo ꝙ in anno ſolari ſunt quinquaginta due hebdomade, cum vno die vel duobus in anno biſſextili. Vnde verſus.

Quinquaginta duas annus complectitur in ſe.
Hebdomadas, poſt quas lux vna dieve ſuperſunt.

Ille enim dies qui ſuper hebdomadas habetur concurrens dicitur, vel illi dies qñ ſunt plures: cōcurrentes dicuntur, vt ī āno biſſextili / vel qñ ſunt iā plures āni diuiſi. Exemplū ꝓ formatione primi cōcurrentis, de-

bes diuidere primũ ãnũ cicli ſolaris per hebdomadas, & habebis vnū diem de reſiduo, qui erit cõcurrens eiuſdem primi ãni: & ſic in prĩo an no curſus ſolis eſt tãtũ vnus cõcurrens, quia tunc litera dñica eſt f/ qui eſt primus cõcurrens, vt patet per hãc dictionẽ filius q̃ ſeruit prĩo an no cicli ſolaris. Pro ſecundo ãno remanebit iterũ vnus dies, illo diuiſo per hebdomadas, qui dies cum p̄cedenti faciunt duos cõcurrentes pro ſecundo anno: nã ſecundus annus habet e pro litera dñicali vt patet per hãc dictionem eſto ſignificantem e literã dominicalem q̃ dat duos con currentes, vt patet per textum/ e/ duo. Pro tertio anno ſolari iterum ſu pererit vnus dies ipſo diuiſo per hebdomadas, qui cum duobus p̄cedẽ tibus facit tres cõcurrentes. Pro tertio anno, in quo eſt littera dñica lis d/ vt patet per hanc dictionem dei huius verſus. Filius eſto dei. &c. quequidem litera d/ dat tres cõcurrentes, vt patet per textum, e, duo, d tres. Sed p̱ cõcurrentibus quarti anni cicli ſolaris debes eum diuide re iterum per hebdomadas: quo diuiſo reſtabunt duo dies quia eſt an nus biſſextilis, qui quidem duo dies, cum tribus p̄cedentibus, faciunt quinq; cõcurrentes pro quarto anno cicli ſolaris, in quo litera dñicalis eſt c/ & b/ vt patet per dictiones/ celum/ bonus/ huius verſus Filius eſto dei celum bonus &c. Sed pro omnibus iſtis formationibus concurren tium in biſſextis, notare debes ſemel pro omnibus q; ſemper vltima li tera dominicalis format concurrentes & nõ prima, ideo in quarto an no capis/ b/ literam dominicalem que quidem litera b dat quinq; con currentes, iuxta textum a/ ſex b. quinq;, & ſic in quarto anno cicli ſola ris ſunt quinq; concurrentes, in quinto autem anno remanet vnus dies (ipſo diuiſo) qui cum quinq; precedentibus facit ſex cõcurrentes p̱ quĩ to anno, vt patet per dictionem alit/ huius verſus Fructus alit &c. Cu ius prima litera eſt a, dans ſex concurrentes, quando ipſa eſt dominica lis: iuxta textum, a, ſex, b, quĩq;, vel ſecundum dictionem accipe huius verſus Filius eſto dei celum bonus accipe gratis, ſed diuidendo ſextū annum per hebdomadas reſultat vnus dies, qui iunctus cũ ſex prece dentibus facit ſeptem cõcurrentes, vt patet per dictionem gratis hu ius verſus Filius eſto dei &c. cuius prima litera eſt g/ dans ſeptem con currentes iuxta textum/ g/ ſeptem tibi finit, qui quidem ſeptem concur rentes faciunt vnam ſeptimanam integram: propterea non vltra p̱ce dunt dicti cõcurrentes, ſed ad principium. i. ad vnum reuertuntur, quẽ obrem diuidendo per hebdomadas ſeptimũ cicli ſolaris annũ, vnus tãtũ remanet qui ẽ cõcurrẽs illius ſeptimi ãni: & hoc patet reïcipiendo verſum Filius eſto &c. cuius prima dictio habet f/ literã q̃ dat vnũ p̱ cõ currẽte quando eſt dominicalis inxta textum f/ primum reddit, Sed di uidendo octauum annum duo dies reſultant ſuſuperant, q cũ p̄cedente faciunt tres concurrentes, quod oſtenditur per hanc dictionem dei hu ius verſus Filius eſto dei &c. que quidem litera d dat tres concurrentes qñ eſt dominicalis iuxta textum e/ duo/ d/ tres. Sed in nono anno ſunt iiii. concurrentes, vt patet per literam c/ huius dictiõis celum dicti ver ſus Filius eſto dei celum &c. iuxta textum c. iiii. Sed in decimo anno

Formatio cõ currentium.

ſunt quinqꝫ cōcurrētes:vt patet per diſtinctionē bonus. verſus. Filius eſto &c. iuxta textū. A ſex b qnqꝫ. Sed in vndecīo ſunt cōcurrētes:vt ptꝫ per dictionē accipe:cuius pria litera eſt a:dās ſex cōcurrētes iuxta textū A ſex b quinqꝫ. Sed in.xii. āno cicli ſolaris ē tātū vnus cōcurrens quoniam biſſextus eſt. Ideo ipſo diuiſo per ſeptimanas remanent duo dies & ſex remanebāt ex p̄cedentibus, & ſic ſunt octo quorū ſeptem faciūt vnā hebdomadā: ideo remanet vnus tantū ꝓ cōcurrente illius anni quod patet per ſecundā iſtarum dictionū gratis, filius, cuius prima litera eſt f: dās vnum cōcurrentem: & ſic cōſeqnter vſqꝫ ad finem cicli ſolaris: ex tui ingenii bonitate cōcurrentes faciliter formare valabis. Ratio aūt quare ſecunda litera in anno biſſextili format cōcurrentes manifeſta eſt: quoniā biſſextus fit ſexto Kalendas Martii, & cōcurrrentes in martio p̄ciſe renouantur: ideo cōcurrentes p̄cedentis anni ſeruiunt nobis vſqꝫ ad martium. puta ꝙ Ianuario & Februario: licet litera dn̄icalis in principio Ianuarii mutata fuerit. Vnde ſi vis ſuccincte concurrentes. xxviii. annorū ipſius cicli ſolaris coguoſcere tu diligentiſſime & diſtincte valde notabis has lineas. i. ii. iii. v. vi. vii. i. iii. iiii. v. vi. i. ii. iiii. vi. vii. i. ii. iiii. v. vi. vii ii. iii. iiii. v. vii. Nota inſuper ꝙ nōnulli biſſextum in prīo digito. ſ. indice, ſicut nos in minimo, collocāt ꝓpterea alio modo concurrentes illi formare hn̄t: capiunt enī f ꝓ prīo āno cicli ſolaris quem dicunt eſſe biſſextilem: ſed qa capiunt f: dūtaxat: a feſto beati Mathie, ideo vnum in prīo anno ꝓ cōcurrente ꝑciſe hn̄t ſicut & nos, in ſecūdo duos, in tertio tres, in quarto p̄ciſe. iiii. ſed in quinto habent. vi. propter biſſextum, & ſic conſequenter, vt habetur in octaua parte rationalis diuinorum officiorum ī rubrica de ſeptimana. Sed quia ille modus nobis valde confuſus eſſet, multaſqꝫ noſtri compoti regulas infringeret: ideo illum non tenemus, ſed in paruo digito vt dictum eſt biſſextum collocamus: de valore autem & vtilitate concurrentium. dictū eſt ſuperius ꝙ valent ad inueniendum initialem cuiuſlibet menſis feriam ſed non per ſe ſolum immo iuncti cum regularibus ferialibus: ideo de illis ponitur hic textus ſequens.

Menſis cognoſces, regulares ſic feriales,
Quinq;, monos, terni, ſex, vnus & inde quaterni.
Septem poſt, bini, quini, ſeptem tria ſeni.
Dant feriam menſis concurrens & regularis.
Si pluſq̄ ſeptem (reliquum cape) reiice ſeptem.
Sunt in marte noui concurrens & regularis.
Eſt, aſtris, clara, fulgentibus, ara, deorum,
Grata, bonis, etas, gratiſſima, cuiq;, fideli,

¶ Cognoſces. i. ſcies regulares feriales. i. numerum regularium feriarum, menſis cuiuſlibet ſupple ſic. i. modo ſeq̄nti, quīqꝫ regulares feria

les dātur martio ſupple,monos.i.vn⁹ regularis ferialis daf aprili ſupple terni.i.tres regulares feriales danf maio ſupple: ſex ſupple regulares feriales dātur iunio.vn⁹ regularis ferialis ſupple datur iulio,& inde.i.inſuper quaterni.i.quatuor regulares feriales dātur auguſto ſupple.Septem regulares feriales dātur ſeptēbri:poſt.i.deī bini.i.duo regulares feriales dātur ſupple octobri.quinni.i.quinq; regulares feriales dantur ſupple nouēbri.ſeptem regulares feriales dātur ſupple decēbri tria.i.tres regulares feriales ſupple dātur ianuario:& ſeni.i.ſex regulares feriales dantur februario ſupple.Concurrens.i.nūerus cōcurrētium & regularis.i.numerus regularium ferialiū(iuncti ſimul ſupple) dant.i.oſtendunt nobis feriam initialem ſupple cuiuſlibet mēſis: hoc eſt oſtendunt nobis quota feria quilibet mēſis incipiat.Si pluſq̈ ſeptē faciat ille numerus ſupple cōcurrentiū & regularium ferialium iūctus ſimul:reiice remoue ſeptem & cape.i.accipe reliquum.i.reſiduum,concurrens.i.numerus concurrentium/& regularis.i.regularium ferialium ſunt noui.i.renouantur in marte.i.in martio. ¶ Pro declaratione regularium ferialium faciliori duo declarando textum notabimus, primo quid ſit regularis ferialis oſtendemus. Secundo originem & formationem eorūdem regularium ferialium enucleabim⁹. Pro declaratione primi eſt ſciendū,ꝙ regularis ferialis eſt numerus dierum remanens ex diuiſione dierū vnius anni per.xii & .xii vel ex diuiſione dierū & regularium ferialium(alicuius menſis)per ſeptem & ſeptem,inquantum poſſumus:& ad clare intelligendum hāc diffinitionē eſt notādum ꝙ in anno ſolari cōi ſunt trecenti ſexaginta & quinq; dies vt ſepe dictū ē non curando illas ſex horas pro nunc:quia nihil ad preſens. īſuper eſt notandum ꝙ quilibet menſis ſemper habet ſuas proprias regulares feriales.incipiendo a martio ,qui habet quinq;.Aprilis habet vnū Maius tres,Iunius ſex.Iulli⁹ vnum. Auguſtus quattuor. Septēber ſeptem. October duos Nouember quinq;.December ſeptem. Ianuarius tres.& Februarius ſex/& hoc declaratur per hos verſus.

Sententia.

Diffinitio regularium ferialinm.

Verſus regulariū ferialium.

Quinq; monos/terni/ſex/vnus/& inde quarterni
Septem/ poſt bini/ quini/ſeptem tria/ſeni, attribuēdo primā dictionem martio,ſecundā aprili, & ſic conſequēter,vel per iſtos duos. Eſt, aſtris,clara,fulgētibus, ara,deorum. Grata,bonis,ætas,gratiſſima, cuiq;,fideli: in quibus ſūt. xii. etiā dictiones.xii.mēſibus deſeruiētes. Prima eīn dictio iſtorū duorū carminū eſt iy eſt quę attribuitur martio,& quia prima litera illius dictionis eſt e/ q̄ eſt quīta litera in abecedario,ſignificat ꝙ marti⁹ habet quinq; regulares feriales.Aſtris eſt ſecunda dictio,ſeruiens aprili,& quia prima litera illi⁹ eſt a.q̄ eſt prima litera in abecedario ſignificatur per hoc , ꝙ Aprilis habet vnū pro regulari feriali.Tertia vero dictio eſt clara,ſeruiēs maio,cuius prima litera eſt c/& quia c/eſt tertia litera in alphabeto denotat,ꝙ mai⁹ habet tres regulares feriales, & ſic cōſequēter de dictionibus ſequētibus facies,vſq; ad duodecimam,ſemper capiēdo primas literas ipſarum dictionū attribuēdo eas mēſibus reliquis, ordinate procedendo, vſque ad Februarium, qui erit vltimus. ¶Secundum propoſitum(de regu-

tariū ferialiū formatione & origine tractās (declarando imprimis eſt aduertēdū, ꝙ in āno ſūt trecēti ſexaginta qnq; dies, q̄s diuidere op9 eſt p.xij.&.xij. ad formādū regulares feriales primi mēſis vʒ martij, a quo reliquorū mēſiū (mediate vel immediate (oēs regulares feriales formant: diuidēdo igitur talē notabis practicā, pones eñ cētū dies ſup ſummitates quinq; digitorū.xx.ſuper pollicē.xx. ſuper indicem xx.ſuper mediū.xx.ſuper medicū.&.xx.ſuper auricularē, quo facto capies quatuor ab auriculari eos ponēdo ſup pollicē, ī q̄ erunt.xxiiij. & ita bis.xij, & inde capies ab auriculari iteru quatuor (in quo ſūt ad huc.xvi.) poneſq; illos quatuor ſuper indicem, in quo erunt.xxiiij. & ita bis.xij. & ſic habebis iam quater.xij. diuiſos: &.xij. in auriculari ſūt adhuc & ſic erunt quinquies.xij. deinde capies quatuor a medico ponendo eos ſuper medium in quo tunc erunt.xxiiij. & ita bis.xij. in medico vero remanent.xvi. ex quibus capias.xij. ponendo cum alijs duo denis; & ſic remanebunt quatuor in medico: ergo clare vides quod ex centum diuiſis, per.xij.&.xij. remanēt.iiij. ex bis centū ergo remanebur t octo per ſimilē proportionē ex ter centū vero nihil remanebit, quia ter quatuor faciunt.xij. modo ex quolibet centenario remanent quatuor. ergo ex tercentum nihil reſtat, inſuper remanent diuidē di ſexaginta quinq;, ex quibus pones.xx.ſuper pollicē.xx.ſuper indicem &.xx.ſuper mediū, tunc a medio capies quatuor, quos pones ſuper pollicē, in quo tunc erūt.xxiiij. & ita bis.xij. in medio vero adhuc ſunt.xvi. ex quibus accipies iterum quatuor, poneſque ſuper indicem in quo tunc erunt vigintiquatuor, & ita bis.xij. in medio remanſerunt & ſic ex ſexaginta diebus nihil reſtat: ergo ex tercentum & ſexaginta nihil etiam remanet: ideo pręciſe quinq; (quos habemus vltra trecentos & ſexaginta) nobis remanent, & illi quinq; ſunt regulares feriales martij, ideo martiusquinq; habet regulares feriales: iuxta textū quinq; vel eſt. Pro regulari feriali aprilis formando, iunges regulares feriales martij cū diebus eiuſdē martij, qui ſunt.xxxi. & quinq; regulares feriales & ſic ſunt.xxxvi. quē numerū debes per ſeptē.&.vij. diuidere, tunc quicquid reſtabit erit regularis ferialis aprilis, quīquies eñ ſeptē faciunt.xxxv. & ſic ex prædicto numero remanet vn9, qui eſt regularis ferialis aprilis. Et pro formatione regularium ferialium maij: diuides dies ipſius aprilis cum ſuo regulari feriali, qui ſūt.xxxi. qui diuiſi faciunt quater ſeptem cum tribus de reſiduo, qui tres ſūt regulares feriales maij, iuxta textum quinq; monos terni, vel eſt aſtris clara. Formando vero regulares feriales iunij, iunges regulares feriales maij qui ſunt tres cum diebus eiuſdem maij qui ſunt.xxxi. ſic erunt.xxxiiij. qui (diuiſi per ſeptem) dant nobis ſex pro regularibus ferialibus ipſius iunij, iuxta textum quiq; monos terni ſex. vel eſt aſtris clara fulgentibus. Deinde formando regulares feriales iulij iūgas regulares feriales ipſius iunij diebus eiuſdem iunij, qui erunt in numero xxxvi. quibus diuiſis per ſeptē & ſeptē reſtat vnus, pro regulari feriali dicti iulij iuxta textum quīq; monos terni ſex vnus: vel eſt aſtris clara fulgentibus ara. Pro auguſti regularibus ferialibus formandis capias dies iulij cum ſuo regulari feriali / & erūt.xxxij. quib9 per.vij. &

Nota hāc facilē practicam.

vii.diuiſis remanebunt quattuor pro regularibus ferialib⁹ dicti augu ſti, & ſic de aliis ſequentibus menſibus faciliter facere valebis. Demū pro valore & vtilitate regularium ferialium & ſimiliter concurrētium (qm̄ vnum ſine alio nihil ſeruit) eſt notandū, ꝙ illi duo numeri ſimul iūcti faciunt nos cognoſcere initialem feriam cuiuſlibet mēſis.i.ī quota feria quilibet menſis incipiat. vno tamē praenotato ꝙ ſi aggregatū ex regularibus ferialibus: & cōcurrentibus tranſcendat.vii.debes ſemper remouere.vii.pro inuenienda initiali feria menſis. Exemplum Anno domini milleſimo quingētesimo decimo nono b/litera dominicalis ē, que dat nobis quinqꝫ cōcurrentes pro toto illo āno, quia inuentis ſemel cōcurrētib⁹ pro toto illo anno ſeruiunt. Si vis ergo ſcire, ī dicto anno quota feria aliquis menſis habet exordiū, debes iungere cōcurrentes illius anni regularib⁹ ferialibus illius mēſis, cuius initialē feriam ſcire cupis: exempli gratia in anno praedicto ſūt.v.concurrentes q iūcti quīqꝫ regularib⁹ ferialib⁹ martii faciūt x.remouēdo ergo vii. remanent.iii, ſignum ē ergo, ꝙ in illo predicto anno marti⁹ īcipit tertia feria. Item aprilis vnum regularem ferialem habet: & quīqꝫ cōcurrentes ſunt in p̄dicto anno, & ſic ſunt vi.ergo ſignum ē, ꝙ aprilis ī prefato anno incipit ſexta feria. Item maius tres habet regulares feriales & quīqꝫ concurrentes ſunt pro eodem anno, iūgas ſimul erunt.viii.& remouendo .vii.manebit vn⁹, ergo ſignum ē ꝙ maius ī p̄fato anno incipit prima feria, & ſic pro eodem anno ī aliis menſib⁹ practicabis Eſt tamen vna parua difficultas in ianuario in ianno predicto: nā cum Ianuarius tres habeat regulares feriales, & quīqꝫ ſunt concurrētes ī p̄dicto anno, faciunt, viii & ſic remouēdo.vii.remanet vnus, & ſic ī prima feria īcipiet: quod tn̄ non videtur ita eſſe immo ſeptima feria. Sed pro iſta difficultate tā ꝓ anno prefato q̄ꝫ pro omnib⁹ aliis notabis ꝙ ꝓ inueniēdo initialē feriā ipi⁹ ianuarii nos manem⁹ ſēper duos dies ſuper primā ſubungulam auricularis, ꝓ mutādo literā dominicalem manemus eīn in dicta iunctura in vltimo die decembris & ī p̄rio die Ianuarii, quia in eadem iunctura & ſuper eandem literam icepit/ & terminatur annus, vides enim, ꝙ prima litera Kalendarii eſt a & ſimiliter vltima, propterea cū dicitur ſuperius videtur in anno prefato ꝙ ianuarius incipiat ſeptima feria, Reſpondetur ꝙ non facit, quia ſeptīa feria eſt vltimus dies decembris, licet cadat in primā ſubungulam auricularis, quoniam in eadem prima ſubungula ponitur tūc ſeptīa feria & prima feria ſeptima quidem feria quae eſt vltimus dies decembris & prima feria, que eſt primus dies ianuarii: & ſic mutatur litera dominicalis, quia a/ quae ſeruiebat pro diebus ſabbati ſeruit poſtea pro dieb⁹ dominicis. Non te terreat ꝙ dixerim vnus regularis ferialis ī maſculino genere: quoniam duo adiectiua ſunt: ly regularis videlicet & ly ferialis, ſed ſēper ītelligitur dies, iō cū dicitur vn⁹ regularis ferialis ē ꝓ aprili.i.vn⁹ dies regularis ē pro aprili & dicitur regularis, quia eſt infallibilis, vt regula, qm̄ eſt numer⁹ dierum inuariabilis & hoc ē quod dicūt plerīqꝫ diffinien do regulares feriales Etiam dicitur ferialis qr initiales menſium ferias cū concurrentibus oſtendit. Alii tamē vocāt

De vtilitate concurrētium et regulariū ferialium.

Exemplū vnū facile & practicū

Nota bn̄ hāc paruā difficultatem.

V. dicitur regularis ferialis. Vnde dicit

tales dies regulas feriaru m,& bene quidē,quoniam ī rei veritate re-gule ſunt feriarum initialium cuiuſlibet mēſis,& ſic vtroq; modo be-ne dicitur. Si queras,quare potius primi regulares feriales dātur mar-tio ꝙ̄ cuicunq; alteri menſi. Reſpondetur ꝙ hæc ratio eſt,quoniam cō-potiſte regulares feriales & concurrentes(imitando Roānos)in mar-tio īchoarūt,ideo dicitur ī textu,ſūt ī marte noui cōcurrēs & regularis

Annus ſolaris/ex menſibus eſt duodenis,
Ia,fe,mar,ap,may,iun,iul,aug,ſep,oc,no,decēber,
Iunius.aprilis,ſeptember,et ipſe nouēber.
Dant triginta dies reliquis ſuperadditur vnus.
De quorum numero/februarius excipiatur.
Namq; quater ſeptem fertur habere dies.
Sed cum biſſextus fuerit ſuperadditur vnus.

Ordo. ¶ Annus ſolaris.i.annus ſolis eſt.i.cōſtat ex duodenis.i.ex xiimenſib⁹ qui ſunt iſti Ia.i.ianuarius fe.i.februarius martius,aprilis, maius,iu-ni⁹,iuli⁹,auguſtus,ſeptember,october,nouember,& december Iuni⁹ aprilis,ſeptember,& ipſe nouember,dant xxx.hoc eſt iſti quattuo menſes habent quilibet xxx dies:reliquis.i aliis mēſibus ab illis quat tuor ſuperadditur .i.ſubiungitur vn⁹:& ſic ſunt xxx vnus de(quorū ſcʒ menſium reliquorum) numero februarius ille mēſis excipiatur.i. dema tur nāq;.i.quia fertur.i.dicitur habere.i.cōtinere quater ſeptē.i.xxviii. dies:ſed cū.i.qn̄ biſſextus.i.annus biſſextilis fuerit.i.extiterit ſupaddi tur,i.ſubiungitur ei ſupple februario vn⁹ dies:& ſic ſūt.xxix.dies quos

Sententia. habet februarius,in āno biſſextili. Pro declaratione predicti text⁹ duo ſunt declarāda. Primum ē de noīb⁹. xii. menſium. Secūdū vero de nu mero dierū eorūdē menſium. Pro declaratione primi ē imprimis no-tandū,ꝙ Romulus conditor vrbis tm̄ decē cōſtituit menſes ī āno:mul tis rationib⁹ mot⁹ Prima ratio ē,quia vidit tm̄ temp⁹ ſufficere ad hoc ꝙ puer ex vtero matris ꝓdeat. Secunda ratio ē quia viduę per tm̄ tem-poris ſpaciū debēt(poſt mortē ſuorū maritorū)in viduitate remanere Tertia rō,qr tot digitos cōputare ſolem⁹ ī manib⁹ noſtris:& quia nul lus numer⁹(vltra digitū)trāſit articulū.i.decē ſed ſemꝑ reuertitur ad prīcipiū,oēs iſte rōnes patētꝑ hec Ouidiana carmīa ex libris faſtorū Tēpora digereret cū cōditor vrbis ī anno:Cōſtituit mēſes qnīq; bis

Verſus Ouidii ī priū accepti. eſſe ſuo. Quod ſatis ē vtero matris dū ꝓdeat īfans:Hoc anno ſtatuit tpis eſſe ſatis. Per:totidē mēſes a funere cōiugis vxor. Suſtinet ī vidua triſtia ſigna domo:Seu quia tot digiti:ꝑ quos nūerare ſolem⁹ Seu quia bis quino fœmina menſe parit:Seu quod ad vſq; decē nūero creſcente venitur. Prīcipium ſpaciis ſumitur īde nouis ¶ Et īcepit ānum ſuum dictus Romul⁹ vrbis cōditor in martio:primo menſe ab eodē ſic vo-cato ꝓpter patrem ſuum: videlicet martem:Vel quia eo tpe omnia fe minia agūtur ad marē. Secundū menſem vocauit aprilē,quaſi aphri-

lem a venere matre ſua quia ipe deſcendit a venere ex parte matris vel dicitur aprilis quaſi aperilis quia tunc pori terre aperiuntur & incipiunt herbe pullulare arboreſq & omnia vireſcere. Tertius vocatus eſt maius a maioribus natu dictus quia maior honor ſenioribus in illo exhibeatur mēſe ꝙ in aliis vel dicitur a maia matre mercurii. Quartus dictus eſt iunius a iunioribus erāt ei olī maiores ſcilicet ſeniores q appellabantur patres & hi in ciuitate ſemper remanebant vrbis regimini conſulentes. Erant & minores .i. iuniores q ibant ad pugnandum ꝓ republica & ideo maius a maioribus iunius a iunioribus nomē accepit Quintus dictus eſt iulius a iulio Ceſare qa in eo natus fuit prius tamē dicebatur quintilis eo ꝙ qntus eſt a martio ſextus ſextilis prius dictus vocatus eſt Auguſtus ab Octauiano auguſto qui in eo natus fuit ſeptimus ſeptēber dictus eſt quaſi ſeptimus ab ībre .i. a martio ſextus mēſe pluuioſo. Octauus october dictus quaſi octauus ab ībre Nonus nouēber quaſi nonus ab imbre Decimus december dictus quaſi decimus ab imbre Et hi ſūt quos Romulus dixit ſufficiēter ad anni cōplemētū ſꝫ numa Pompilius peritiſſimus aſtronomus videns ꝙ ſol non poſſet facere ſuum curſum his decem mēſibus duos iterū adiunxit: puta ianuarium & februariū: & vocauit ianuarium primum a ianua: quia ſicut per ianuam intramus domum ita per ianuarium intramus annum, vel a iano bifronte eo ꝙ annum preteritum ex vna parte & futurum ex altera reſpiciat: vocauitq ſecundum februarium a febribus eo quod in illo menſe de facili generentur febres: vel a frigore quia tunc tēpus valde frigidum eſt & ſic duodecim ſunt menſes in anno propterea menſis dicitur fere duodecima pars anni dico fere quia ſecundū ꝙ menſes habēt dies aliqñ ē magis ꝙ duodecima pars anni quod patebit ꝑ ſecūdū ꝓpoſitū. ❡ Secūdū ꝓpoſitū ē de numero dierū cuiuſlibet mēſis vñ poſtꝙ duodecim menſes inuenerūt dixerūt eos ſufficere ad perfectionem anni cuius ratio eſt qa ſol peragrando zodiacum duodecim circuit regiones ſignorum & manet per ſpacium vnius menſis in quolibet ſigno ideo primo dederūt cuilibet mēſi .30. dies & remanebāt adhuc quinq quia duodecies .xxx. faciunt trecentos & ſexaginta & in anno ſunt trecenti & ſexaginta quinq dies vt dictum eſt non curando ſex horas quas vltra habet propterea cum viderunt ꝙ quilibet mēſis habet .xxx. dies & quinq adhuc reſtabant ex qbus nō potuiſſēt facere vnū alium menſem qa nimis fuiſſet breuis propterea certis menſibus dederunt illos quinq dies qui ſupererant primum dederunt ianuario ſecundū dederunt martio tertium maio, quartum tribuerunt octobri & quintū decembri & ſic erant quinq mēſes habētes .xxxi. diem & ſeptem habentes tātum .xxx. Sed poſtea ſucceſſores iulii videntes alios menſes plures habere dies ꝙ habebat Iulius a iulio ceſare denominatus ꝓpterea abſtulerunt vnū a februario & dederunt iulio & ſic iulius habuit .xxxi. & februario remanſerunt tātū xxix. Deinde ſucceſſores Octauiani Auguſti videntes ꝙ iulius menſis denominatus ab imperatore iulio plures dies habebat ꝙ auguſtus mēſis denominatus ab Auguſto eorū iꝑatore ideo abſtulerunt iterū vnū ab ipſo februario & dederunt au

Iulius vñ dicatur

October vñ dicitur

Secundum ꝓpoſitum

Queſtio — guſto: & ſic auguſtus habuit & hȝ adhuc. xxxi diem & februario tantũ xxviii: dies remãſerunt. Et ſi dicas quare potius ſucceſſores iulii & auguſti abſtulerunt illos dies a februario q̃ ab aliquo alio mẽſe puta a Martio maio vel ab octobri. Reſpondetur ꝙ ratio ẽ quia viderũt ꝙ februarius erat vltmus mẽſis ſecũdũ Romulum: & non erat incõueniens ꝙ ab vltimo menſe remouerẽtur aliqui dies; vel quia ille menſis februarius dicebatur a febribus eo ꝙ in eo generantur febres: & etiã erat mẽſis luctus & triſtitie quoniam in illo menſe fiebant ſacrificia & celebrabãtur exequie mortuorum: propterea non poterat eſſe nimis breuis ille menſis ideo tantũ. xxviii. habet dies. Sed tamen in anno biſſextili de quarto videlicet in quartum annum dicto februario reſtituitur vnus dies & ſic habet. xxix. dies in anno biſſextili ſed in anno cõi tantum hȝ. xxviii omnia iſta patent per hos verſus ſequentes

Solutio

Iunius Aprilis September nouemq́ꝫ tricenos
Plus vnum relliqui ſed habet Februs octo vicenos
Cui ſi biſſextus fuerit ſuperadditur vnus

Verſus de diebus mẽ.

Et quia mẽſis diuiditur in hebdomadas vidẽdũ eſt q̃d ſit hebdomada vñ hebdomada eſt ſpaciũ ſeptẽ dierũ ideo denoĩatur a latinis ſeptimana quaſi ſeptẽ hñs tẽpora matutina hebdomada vero dicitur ab epta quod eſt ſeptem & dios q̃d eſt dies quaſi continens ſeptem dies dicitur etiã ſeptimana ſabbatũ ſecũdũ iudeos quod ĩterpretatur reqes ideo in toto ſabbato. i. ĩ tota ſeptimana debemus quieſcere ſiue ceſſare a viciis: ꝓpterea ſabbatũ eſt equiuocũ ſignificat eĩ requiẽ ſempiternã & vitam eternã ſcd̃o ſignificat ſeptimanã tertio ſignificat ſeptimum diem ſeptimane quarto ſignificat feſta & ſcd̃m hoc principaliter ſignificat diẽ dominicum qui eſt dies feſtus inter oẽs celebrandus & de hoc habetur in decalogo ibi ſabbata ſanctifices omnes iſte equiuocatiões patent per hos verſus Sabbata ſũt dñi reqes & vita perhẽnis Septimana dies ſeptima feſta dies: & eſt aduertendũ ꝙ ſeptimane non habent certa noĩa quia non hñt certa initia ſingulis nãq́ꝫ annis variantur ꝓpter vnũ vel ꝓpter duos dies qui quandoq́ꝫ ſunt ſuper integras ſeptimanas ex quibus fiunt cõcurrentes (vt dictũ eſt) Viſo igitur de mẽſibus & ſeptimanis reſtat videre de diebus vnde duplex dicitur eſſe dies naturalis videlicȝ & artificialis ſiue vſualis dies naturalis eſt ſpaciũ quo ſol ducitur circa totam terram tranſeundo per punctũ meridiei ſingulis diebus & per angulũ noctis & ſic dies naturalis cõplectitur & noctẽ & diẽ continetq́ꝫ ſẽper. xxiiii horas. Et dicitur a dia ꝙ eſt duo q̃a cõtinet duo tẽpora noctẽ vcȝ & diẽ vſualẽ vel dicitur a diis quorũ noĩa romaĩ q̃buſdã ſideribꝰ aſcribebãt vñ q̃libet dies ab aliquo deo ſecũdũ eoȝ denoĩabatur dies vero artificialis eſt ſpaciũ quo ſol peragrat aliquod hemiſperiũ ab ortu ſolis vſq́ꝫ ad occaſum & talis dies ſecũdũ aſcẽſũ & deſcenſũ ſolis creſcit pariter & decreſcit Et dicitur a dian quod eſt claritas & vocatur vſualis ſeu artificialis quia ſolam tale tempus eſt cõgruũ artificiis hominum exercẽdis Inſuper quia dies naturalis diuerſimode appellatur: & a diuerſis accipit nomina ſecũdum enim philoſophos a planetis ſeptẽ erraticis denominatur ſecũdũ eccleſiaſticos vero a ferior aris. i. ceſſo/

Vñ dicitur hebdomada

as:ſed quia de feriis iam dictum eſt. Reſtat de planetis dicēdum a quibus dies philoſophice propria ſortiuntur vocamina: quare hic ponitur imprimis is verſiculus.

Poſt ſim ſum ſequitur vltima luna ſubeſt.

Per quem verſiculum oſtenditur quomō planete ipſi ſituātur in celis, & hoc ſecundum literas dicti verſus dictionum incipiendo a ſupremo planeta.vnde in hac dictione ſim ſunt tres litere ſ i m,per ſ intelligitur ſaturnus qui eſt in ſeptimo celo:per i iuppiter qui eſt in.vi.per m, mars qui eſt i.v.Item in hac dictiōe ſum,tres ſunt etiam litere/ ſ u m per ſ ſol intelligitur,qui eſt in quarto celo,per u venus: q̄ eſt in tertio per m mercuriusqui eſt in ſecundo,poſtea luna eſtvltima,quia eſt in īferiori celo puta in primo verſus nos.Sed quia iſte ordo ſituationis nihil facit quoad denoīationem dierum, ideo ponitur talis ordo ſcd'ʒ quem dies denominantur a planetis,ſol,luna,mars,mercurius,iuppiter,venus,ſaturnus.Sol enim in die dominico, luna in die lune, mars in die martis,mercurius in die mercurii,iuppiter in die iouis,venus ī die veneris,ſaturnus in die ſabbati dominatur.Principaliter tamen in prima octaua mane,tertia poſt meridiem:decima ſero horis : quilibet planeta in ſuo die dominium habet.

Sol,ve,mer,luna ſaturnus,iuppiter,& mars.

¶In hoc verſiculo ſunt ſeptem dictiones, ſupradictos ſeptem planetas ſignificantes eo ordine quo ſingulis horis alius & alius planeta dominiū habet,ī prima enim hora poſt mediam noctem,in die ſabbati, ſol dn̄atur ſolus,quia eſt prīa hora diei dn̄ici, in ſecunda hora venus cū ſole,in tertia mercurius cū ſole,ī quarta hora luna cū ſole, ī qnta hora ſaturnus cū ſole/ī ſexta iuppiter cū ſole/ī ſeptīa mars cū ſole/ ī octaua ſolus ipē ſol dn̄atur,ī nonavenus iterū cū ſole:in decīa mercurius cū ſole,ī vndecīa luna cū ſole,in duodecīa,q̄ meridiana dicitur, ſaturnus cū ſole,in prīa poſt meridiē iuppiter cum ſole:& ſic cōſeq̄nter donec venias ad duodecimā horā poſt meridiē ī qua regnabit mercurius cū ſole Sol enim per totum diē dn̄icū puta.xxiiii.horas,aliqn̄ ſolus aliqn̄ cum aliis,vt dictum eſt dn̄atur.Tunc hora prima poſt mediaʒ noctem diei dn̄ici regnat luna:quia eſt prīa hora diei lune,in ſecunda ſaturnus cum luna,& ſic conſeq̄nter vt de ſole dictum eſt,quod vt clarius intelligere poſſis ſituabis ſeptem illas dictiones.Sol/ve/mer/luna/ſaturnus/ iuppiter/& mars:in tribus iuncturis interioribus pollicis:& in tribus interioribus indicis cum ſummitate eiuſdem:ſituabis enim primam,dictionem ſcilicet ſol in ſummitate pollicis/ ſecundam ſcilicet ve/in media pollicis:tertiam puta mer/in radice pollicis/quartam autem videlicet luna/in radice indicis,quintamvero ſcilicet ſaturnus/ ī ſecunda radice eiuſdem indicis:ſextam vero ſcilicet iuppiter in tertia radice eiuſdem,ſeptimam ſcilicet mars in ſummitate eiuſdem indicis:ergo planeta,id eſt dignior in digniori die dominatur/puta dominico vt dictum eſt,& hoc per vigintiquatuor horas,ſi vis ergo ſcire quis planeta regnat in die ſequente dominicum puta die lune,debes cōputare. xxiiii.

horas īcipiēdo a ſummitate pollicis circuiēdo ac reiterādo illas .vii. iūcturas: tūc finitis .xxiiii. horis planeta q ſituatur ī ſeqnti iūctura poſtea regnabit per totū diem lune, & erit ipa luna, & ſic cōſeqnter de aliis Si breuiori mō tū ſcire volueris planetā regnātem in principio diei ſequentis & etiā per totū diē, tu debes capere quatuor iuncturas īcluſiue puta numerādo illā in qua tu es, & in illa quarta iunctura infallibiliter ſituatur planeta regnās in die ſeqnti. Exemplum, ī die dñico regnat ſol qui ponitur in ſummitate pollicis: ſi tu vis cognoſcere planetā regnātē in prima hora die lune & per totū diem lune, tu debes ipſammet ſummitatem pollicis & mediā eiuſdem & radicem eiuſdem pollicis numerare & deinde primā radicem indicis q̄ eſt quarta: tūc dico ꝙ ille planeta q ſituatur in illa prima indicis radice: in prima hora diei lune dñabitur, & ſimiliter in toto die lune. Inſuper ſi quis planeta habet regnare poſt lunā, tu debes numerare quartā iuncturā ab illa in qua ſituatur luna, & hoc incluſiue puta cōputādo iuncturā lune & ſimiliter iūcturā illā quartā. Exemplū, cōputabis īprimis primā radicem indicis, ſcd'o ſcd'am radicem indicis, tertio tertiā radicem indicis & quarto & vltimo ſummitatem eiuſdem indicis, & ille planeta qui debet regnare poſt lunam ī illa ſummitate indicis inuenietur, & ſic erit mars, eodē mō debes facere de oībus aliis, & hoc ſcd'm inchoationem ſiue inceptionem dierum apud eccleſiaſticos, quia alii cōplures alio mō incipiūt diē, vt patet per hos verſus. Mane diem greca gens incipit aſtra ſeqndo. In medio lucis iudeus veſpere ſctā. Inchoat eccleſia medio: ſub tpe noctis. Hic eſt ꝙ ali qui aſtronomi incipiūt in meridie ſeqndo iudeos: & aliqui in ſolis ortu alii aūt in ſolis occaſu: & hinc ꝓuenit diuerſitas inter aſtrologos & compotiſtas, quo ad renouationē lune vt videbitur in ſcd'a parte. Sed pro proprietate horū planetarū clare intelligēda, ponūtur hec Petri pōtani carmīa. Iuppiter atq; venus bona, mars ſaturnus īiqua. Sol & luna tibi ſemper mediocria donāt. Mercurius ſocios ſequitur: quis ꝓpria cōfert. Senſus eſt. illi duo planete .ſ. iuppiter & venus naturaliter inclināt hoīem ad bonū, alii duo puta mars & ſaturnus naturaliter inclināt ad malum: ſed alii duo puta ſol & luna inclināt hoīem mediocriter ad bonum, & aliquātulum ad malum, ideo dicuntur indifferentes: quo ad eorum inclinatiōes ſeu influentias, alius aūt .ſ. mercurius nullā ꝓpriā inclinationem ſibi retinet, ſed totaliter ſequitur ſuū coadiuuātem / ſic ꝙ ſi ſit bonus coadiuuans eum / mercurius erit bonus, & ſi malus / malus: ideo cum bonis bonus ē mercurius & cū malis malus: hinc eſt ꝙ hoīes qui ſunt hmōi: adagialiter mercuriales appellātur, in his enim tribus carminibus ſolū ſunt cōes planetarū inclinatiōes: ideo pro ſpecialibus ponuntur hec carmina ab eodē pōtano in hac materia peritiſſimo cōſtructi. Spes / lucrū / fortuna / heres ſub ſole feruntur. Furtū / mercatum / ſopnū / pallatia / lune marci bella: hoſtes / tedas / ergaſtula / ſignēt / morbos / dāna / metus: & debita / mercurius fert. Iuppiter optatuꝫ: faces / gaꝫas & amictus: Leta viā / ſocios / ſociaſq; venus tibi gignit. Vitā / edes documēta vices / ſaturnus accerbat, in his carminibus denotātur quarte partes in quibus planete ſingularē hñt influētiā: in quolibet enim

carmine quatuor ponũtur dictiões: importãtes q̃libet vnã quartã partem hore, in qua talis planeta (cui cõueniunt ille dictiões) dñatur. Exẽplum, licet cor inclinet hoiem ad ſpem hñdã, ad lucrum faciendum, ad fortunã cõſeq̃ndã, & ad hereditates adipiſcẽdas, ĩ prima tñ quarta ſue hore ad ſpem in ſcđa ad lucrũ/ in tertia ad fortunas/ & in quarta /ad hereditates ſpecialiter inclinat. Luna vero in prima quarta ſue hore ad furtendum, in ſecunda quarta ad mercãdum, in tertia quarta ad dormiendum, & in quarta ad edificãdum naturaliter inclinat. Sed mars in pria quarta ſue hore ab bella: in ſecunda ad futuros inimicos, in tertia ad tedas ſiue nuptias tractandas, & in quarta ad carceres inhabitãdos ſcđꝫ naturã incitat. Mercurius vero ĩ pria quarta ſue hore ad morbos/ in ſecunda ad iacturas: in tertia ad timores: & in quarta ad debita ſeu ad varios debẽdi modos ĩclinat. & qñ ſolus in hora dñatur, quia qñ cũ aliis regnat ꝓpriã illis cõfert inclinationem vt dictum eſt: iuppiter aũt ad rem deſideratã cõſeq̃ndã in prima quarta ſue hore ĩcitat/ in ſcđa ad honores capiẽdos/ in tertia ad theſauros & diuitias affectãdas: & in quarta ad põpoſas veſtes hñdas inclinat. Venus aũt in pria quarta ſue hore ad leticiã ſeu ad modũ letãdi/ in ſcđa ad modũ quecũqꝫ peregrinãdi, iu tertia ad ſocios hñdos: & in quatta ad feminarũ cupiditates ex natura ſua incitat. Sed ſaturuus in pria quarta ſue hore vitã hoĩs ĩfelicitat in ſecunda edes ſiue edificia infortunat/ in tertia doctrinas ſeu ſciẽtias malas effieit/ & in quarta mutationes quoſcunqꝫ/ vtputa de regione ad regionem, de vrbe ad vrbem, de vico ad vicum, de domo ad domũ, de cubiculo ad cubiculum ex natura ſua accerbat. Q đ aũt hi planete humanos ad talia inclinare ſoleãt, hoc maxime fit in gñatiõe hoĩs & in natiuitate hoĩs ſimiliter. Principalius tñ in gñatiõe dicũt philoſophi talia cõtingere, etiã eſt notãdũ ꝙ qlibet planeta habet dñiũ ſupra fetũ in vtero matris in aliquo mẽſe/ Nã Saturnus in prio mẽſe ſupra fetum habet dñiũ: Iuppiter in ſcđo mẽſe/ mars in tertio menſe, Sol in quarto menſe. Venus in quinto, Mercurius in ſexto. Luna ĩ ſeptio. Saturnus iterũ in octauo, Iuppiter in nono. Et quia Iuppiter eſt planeta beneuolus ideo fetus naſcens in nono menſe facile põt habere vitã/ etiã ĩ ſeptimo quia luna beneuola eſt, ſed nõ ĩ octauo: quia ſaturnus malus ĩfluit mortẽ. Vnũ tñ in hac materia aĩaduertere velĩ ꝙ planete illi inclinant quidem, ſed nõ neceſſitãt/ immo oĩno ecõtrario cõtingere põt/ & ſepiſſime oppoſito modo cõtigit quoniã illa naturaliter tãtũ eueniũt, & deus (qui eſt ſupra vniuerſam naturã creatã) nõ ſubiicitur regulis nature ſed oĩa mere libere ſuo infinito arbitrio ſuaqꝫ infinita & increata voluntate (q̃ ipſe eſt) potenter gubernat, ſapienter dirigit, & miſericorditer diſponit. Inſuper dedit cuiqꝫ ratiõali creature ad bonum vel malũ, prout libet, eligendum: ſcriptum eſt enim ſapiens dominabitur aſtris. ꝑterea animũ tuũ in illis, q̃ dicta ſunt, inclinalionibvs non inuoluas quoniam aliter ĩfidelis & in fide dubius de facili effici valeres ſi curioſe nimis & ſuperſtitioſe illa quaſi immutabilia credere velles.

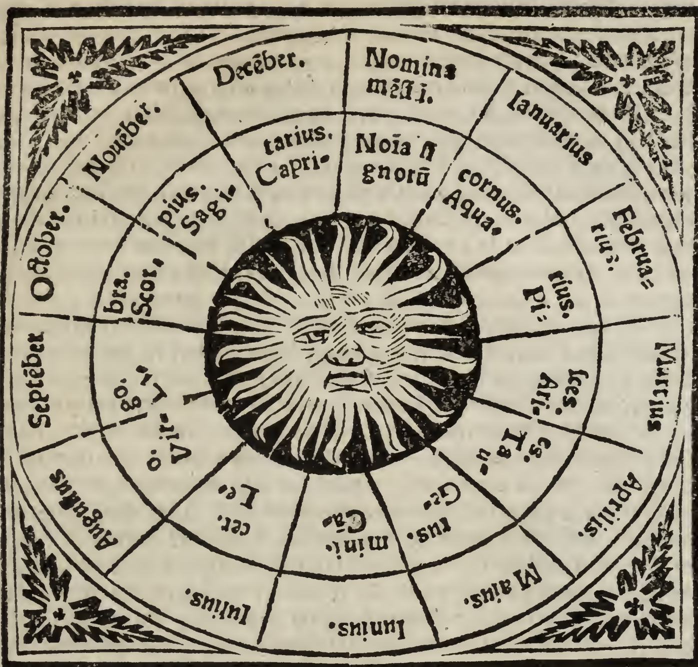
Sex maius nonas, october, iulius & mars.

Quattuor in reliquis, tenet idus quilibet octo,
Inde dies reliquos omnes dic eſſe Kalendas
Nomen ſortiri debent a menſe ſequenti.
Verſibus his noſcas menſis cuiuſq; Kalendas,
Tantum tendebat, ꝙ regni ſumma regebat,
Sanctus, rex, talis, ſapienter, regna, ſubegit,

¶ Martius Maius Iulius & October illi quatuor mēſes hn̄t ſupple ſex nonas.i. ſex dies denoīatos a nonis: quattuor ſup. none.i. quatuor dies denoīati a nonis ſunt ſup.ī reliqs.i. in aliis menſibus qlibet mēſis ſup. tenet.i. habet.viii. idus.i. viii. dies denoīatos ab idibus, inde.i. inſuper dic oēs dies reliquos.i. omnes alios dies eſſe calendas.i. denoīari a calendis, & debent illi dies ſup. ſortiri nomen.i. accipere denoiationem a menſe ſeq̄nti.i.a calēdis menſis ſeq̄ntis, noſcas.i. tu cognoſces calēdas .i. dies denoīatos a calendis cuiuſq;.i. cuiuſlibet menſis his verſibus.i per hos duos verſus ſeq̄ntes puta. Tātū/tendebat/ꝙ/regni ſumma/ regebat. Sctūs/rex/talis/ſapiēter/regna/ſubegit. In q̄buſq̄dē verſibus ſūt duodeci dictiōes. xii. menſibus ſeruiētes: pria eī dictio.ſ. tātū ianuario ſeruit, ſcda puta tendebat februario, tertia vero ꝙ martio & ſic de aliis per ordinem vſq; ad vltimā dictionem vltimūq; menſem. Sed pria litera cuiuſlibet dictiōis ſolūmō ſeruit: nā quotacūq; ſit in ordīe alphabeti tot dies ſunt denoīati a calendis illius menſis, cui ſeruit talis dictio. Vñ ſolū.iiii. ſunt ī his verſibus littere ſeruientes, puta q r ſ t. vñ q eſt xvi. litera in abecedario: Ideo ſunt. xvi. dies denoīati a calēdis illius mē ſis: cui ſeruit q r eſt. xvii. in alphabeto, ideo tot ſunt dies denoīati a calēdis oīm menſiū quibus r deſeruit: ſ aūt eſt. xviii. litera in alphabeto: ideo tot ſunt dies denoīati a calendis illorū menſium: quibus ſ deſeruit: ſed t eſt. xix in alphabeto, ideo tot ſunt dies denoīati a calendis illorum menſium quibus t deſeruit. ¶ Pro ampliori tñ huius materie declaratiōe eſt īprimis notādum: ꝙ ſunt tātū tres dies ī quolibet mēſe, q ꝓpriis noībus, Romano more, nuncupātur: & ab eis aliis omnes denoīantur: ſunt eī hi tres calende/none/& idus quos quidem tres dies romani ꝓpter dies feſtos vel ꝓpter officia magiſtratuum īſtituerūt his eī diebus ī vrbibus cōueniebāt, vt habetur de cōſecratiōe diſtinctione pria.c ſi quis, vnde Calende ſunt primi dies menſis quoniā primus dies cuiuſlibet menſis vocatur Calente illius menſis, exēpli gratia, primus dies ianuarii vocatur calēde ianuarii primus dies februarii dicitur Calēde febru. primus dies martii Calen. mar. appellatur, & ſic de oībus aliis ē dicendū vel ī adiectiuo Calēde ianuarie feb. &c. Et dicūtur calende quaſi colende: quoniā tunc apd' romanos, q gentiles adhuc erant, ſemper erat feſtum iunonis. Vñ Ouidius. Vendicat auſonias ſaturnia iuno Calendas, vel quia tunc a Romano populo principia menſium (quaſi ſolennes feſtiuitates) celebrabantur: ſicut fit adhuc ab he-

breis: de quo Ouidius Salue feſta dies: meliorq; reuertere ſemper A populo rerũ digna potẽte coli quod tamẽ nobis chriſtianis ꝓhibitum eſt nunc vt patet. xxxvi.q.c.vult & c non licet & c.ſequenti Vel dicuntur a Calo quod eſt voco nam primo die menſis preco populum ad nundinas vocabat clamans toties Kalo quot dies erãt vſq; ad nonas in quibus fiebant nundine ideo pluraliter Calẽde a pluribus vocationibus vocabantur Vel a Kalo quod eſt bonum omen per totum menſem habendum mittebant enim ad ſeipſos mutuo enxenia.i.munera quedam quod iterum chriſtifidelibus prohibetur: vt habetur. xxxi.q.c.vult & c .non obſeruetis: None vero in menſibus in quibus ſex dies denominãtur a nonis: ſeptimus dies appellatur: vt in martio ſeptimus dies none nonarum dicitur: in maio iulio & octobri ſeptimi dies etiã none vocantur: in aliis vero octo mẽſibus quĩtus dies ĩ quolibet none nonarum appellatur: & dicuntur none quaſi nundine: quia tunc Romani nũdinas inchoabant: vel dicũtur none quaſi none ab adiectiuo nonus a um eo ꝙ nonus dies ante idus erat vel dicuntur none a nõ: quia tunc nullum erat feſtum: Ouidius, nonarum tutela deus erat: ideo autẽ in aliquo menſe erãt none ſiue inchoatio nundinarum in die quinta: & aliquo in die ſeptima: ne predones certum tempus ad ĩſidiãdum mercatoribus haberent dies.xiii.in menſibus habẽtibus tantum quatuor dies denominatos a nonis .xv.in menſibus habẽtibus ſex dies denominatos a nonis idus vocatur. Dicitur autem idus ab iduo as: id eſt diuido is ſeu ſeparo as: quia tunc mercatores a nundinis ſeparabantur vel dicuntur idus ſecundũ alios ab edendo: eo ꝙ apud veteres dies tales epularum eſſent. Vides ergo ꝙ tantũ tres dies in quolibet menſe propriis nominantur nominibus. Primus qui Calende appellatur feminini generis in pluratiuo tantum numero declinatur. Decimustertius vero Ianuarii: Februarii. Aprilis, Iunii. Auguſti. ſeptembris. Nouembris & decembris. idus nuncupatur: & quintus eorumdem menſium dies: none vocatur. Sed.xv.dies Martii, Maii, Iulii & Octobris idus nuncupatur. Sextus vero dies eorumdem mẽſium none appellatur & tam Calẽde none q̃ idus in feminino genere & in pluratiuo tantũ numero inflectuntur: Calẽde tamen & none ĩ prima declinatione: & idus in quarta declinantur. Inſuper cum reliqui dies cuiuſlibet menſis a Calendis nonis & idibus nominentur videndum eſt quia a nonis: qui ab idibus: & qui a Calendis nomina ſortiuntur: vnde dies qui ſunt inter Calendas & nonas a nonis nomina capiũt: ſed illi qui ſunt inter nonas & idus ab idibus denominationem habent: illi vero dies qui ſũt inter idus & Calendas menſis ſequentis. a Calendis illius ſequentis mẽſis denominatur: & hoc eſt quod dicitur in textu nomen ſortiri debent a menſe ſequenti Notandum eſt preterea q̃ in illis diebus: qui denominationem ab aliis capiunt: numerandis: ordo retrogradus eſt tenẽdus incipiendo a maiori numero verſus vnitatem tendendo: exempli gratia: volẽdo omnes dies Ianuarii numerare more latino ſic ꝓcedam: primum enim Calendas vocabo ſecundum quartum nonas: tertium tertium nonas: quartum pridie nonas: & quintum nonas vocabo: ſextum

octauum idus:ſeptimum vocabo ſeptimum idus.viii.ſextum idus.ix. quintum idus.x.quartum idus.xi.tertiū idus.xii.pridie idus.xiii.idus vocitabo ianuarias.ſed.xiiii.vocabo.xix Kalēdas februarias.xv.decimumoctauum Kalendas februarias vocabo.xvi. vocabo decimumſeptimū Kalendas fe.xvii.vocabo decimumſextum. Kal:febr. xviii.vocabo decimumquintum Kal fe xix. vocabo decimūquartū Cal.fe.xx. vocabo decimūtertiū Cal.fe.xxi.vocabo duodecimum Ka.fe.xxii.vocabo vndecimū Kal.fe.xxiii.vocabo decimū Kal.fe.xxiiii. vocabo nonū Kalen.fe.xxv.vocabo octauūKal fe xxvi.vocabo ſeptimū Kal.fe.xxvii vocabo ſextum Calē.fe.xxviii.vocabo quintūCalē.fe.xxix. vocabo q̄rtum Calē. fe.xxx.vocabo tertium Calē.fe.xxxi.& vltimum diem Ianuarii vocabo pridie Calē.fe.& poſtea ſi vis vltra ꝓcedere vocabis primū diem februarii Calē.februarias:ſecūdūvocabis quartum nonas februarias:& ſic de aliis menſibus facies vſq; ad finē anni,vno tamen notato,quod ſecūdum diē martii vocabis ſextū nonas martias:tertiū vocabis quītū nonas martias:quartum vocabis quartum nonas martias quintuꝫ vocabis tertium nonas martias:ſextū pridie nonas mar.& ſeptimū vocabis nonas martias:eodēmodo facies ī maio, iunio,& octobri quia quilibet illorū quatuor habet ſex dies denominatos a nonis in omnibus aliis vero menſibus eodē modo ſicut in Ianuario ꝓcedes: ſivis ergo peritorū more ſcribere dices hoc modo:ex Lutecii Calendis Ianuarii Februarii Martii Aprilis Maii & ſic de aliis menſibus: ſi,in primo die alicuius illorū ſcripſeris Si autē ī ſecundo die martii maii iulii & octobris ſcripſeris:dices hoc modo. Valle.ex famatiſſimo montis Acuti collegio quarto nonas ianuarias februarias apriles,iunias,auguſtas ſeptembres nouēbres,vel decembres. Inſuper aduerte ꝙ dies omnes denominati a nonis & idibus denominantur etiam a menſe, in quo ſituātur none & idus illiuſmet menſis.Sed dies qui a Calēdis denominātur ſemper ſunt in menſe precedente:& hoc eſt quod aliqui dicunt: ꝙ Calēde ianuarii ſunt in mēſe decembris quod debet ſic intelligi Calēde ianuarii ſunt in menſe decembris. i. dies qui denominantur a Calēdis Ianuarii ſunt in menſe decembris.Si autē vellent intelligere ꝙ Calēde ipſiuſmet ianuarii ſint in menſe decēbris falſum eſt:quia Calēde ianuarii ſunt in primo die eiuſdem ſicut Calēde cuiuſlibet menſis ſunt in primo die ipiuſmet ꝙ autem ponantur in accuſatiuo non inconuenit quia ſubintelligitur p̄poſitio ante Vnde cū dicitur tertio nonas martii.i. tertio die āte nonas martii.Itē cū dicis ſexto idus martii.i.ſexto die ante idus martii etiā quādo dicis ſexto ſeptimo vel octauo Calēdas martii.i.ſexto ſeptimo vel octauo die ante Calēdas martii Sed cum dicis pridie nonas idus vel Calēdas martii vel alterius menſis.i die p̄cedēte nonas idus vel Calendas ꝙ autē dicas pridie & non ſecundo nonas idus vel Calēdas ratio eſt quia ſecūdus dicitur a verbo ſequor ris ideo ſi diceremus ſecundo nonas idus vel calendas ſenſus e et die ſequēte nonas idus vel Calēdas quod falſum eſt quia talis dies non ſequitur nonas idus vel Calēdas ſed immediate precedit.

Eſt aries/taurus/gemini/cancer/leo/virgo/

Libraq;/ſcorpiꝰ /architenens/capricornꝰ & vrna

Quodq; tenet piſces ſita ſunt hec ordine ſigna,

Semper quindenis ponuntur ſigna kalendis.

¶ Aries eſt ſignũ in zodiaco ſupple ſub quo ſol trãſit faciẽdo ſuũ curſum. Taurꝰ eſt ſignũ ſimiliter leo, virgo, q; & libra & ſcorpiꝰ, architenens. i. ſagittarius/capricornꝰ: & illud ſignũ ſupple quod tenet piſces. .i. iſta .xii. ſigna ſunt ſub quorũ quolibet ſol faciendo ſuum curſum triginta gradus pertrãſit. Et ſunt ſita. i. ſituata ĩ zodiaco illa ſigna hoc. i. tali ordine, quo ponũtur ĩ verſibꝰ ſupradictis, Et ſigna illa ſupple ſemper. i. in quolibet mẽſe ponũtur. i. ingrediũtur mẽſem ſupple quĩdenis Ordo

Kalēdis.i.quīto decimo Kalēdas. Pro declaratiōe huius materie(licet incidentaliter)duo notabim⁹ prio de nominib⁹.xii.ſignorum & quare animalia dicantur. Secundo de proprietatib⁹ ſeu naturis eorundem videbimus. Pro enucleatione ergo primi ē notandū, q̄ zodiacus diuiditur in.xii.partes.que quidem nominātur nominib⁹ quorumdam animalium:& hoc propter quādam proprietatem:quam habet ſol(exiſtens in illis partibus)cum talibus animalib⁹. Vnde primū ſignū vocatur aries:& ingreditur illud ſol.xv.Kalendas aprilis vel paulo ante: quoniam ſecundū quod eccleſia credit ī eo factus fuit ſol:licet dicant arabes q̄ fuit factus in leone. & dicitur aries ab ares quod ē virt⁹, quia ſicut aries eſt animal robuſtum & forte in parte anteriori propter cornua:& in poſteriori parte ſatis debile:ita ſol exiſtens ī illa parte zodiaci(que dicitur aries, in poſteriori ſcilicet ī hieme parū habet virtutis & caliditatis, in parte autem anteriori ſcilicet verſ⁹ eſtatem magis virtutis habet & caliditatis.eo q̄ aſcendit ſuper noſtrū hemiſperiū, vnde nō accipitur pars anterior pro pricipio mēſis ſed eſt poſterior pars quia ſecundum aſtrologos ſol intrat per poſticum arietis tamen quando dicitur ſol ē ī ariete.illud quod preteritū eſt de menſe vocatur poſterior pars arietis illud autem quod eſt futurum vocatur anterior pars. Allegorice dicitur illud ſignū aries quia tūc tēporis Abraham immolauit arietem quem inuenit inter vepres cū filiū ſuum iſaac vellet ſacrificare. Secundū ſignum vocatur taurus, quia ſicut taurus eſt fortior q̄ aries.ita ſol exiſtēs in illo mēſe vel in illo ſigno fortior ē.i.calidior(ſaltem quoad nos)q̄ cum erat in ariete. Allegorice dicitur quia cū iacob rediret ab egipto ſopore oppreſſus in quodam prato dormiuit: quo experrecto angelus ad eū venit luctatus eſtq̄ cū eo quaſi cum tauro:vnde poſtea claudus remanſit & ingreditur ſol illud ſignum.xv.Kalendas maias vel eo circa. Tertium ſignum vocatur gemini quod ſol īgreditur.xv.Ka.iunias, vel paulo ante:dicitur aūt gēmi, quia tūc vis ſolis geminatur incipit enī eſſe calidus & ſiccus effectiue:vel quia tunc res precipue geminātur:aues nidificant & cetera id genus animantia ſua paria diſquirunt vel quia ſol per duos grad⁹ ī illo ſigno plus q̄ ī aliis dicitur manere. Allegorice dicitur q̄r gēine perſōe ſcilicet. Adā & Eua vt aliqui arbitrātur facte fuerunt quod tn̄ veriſimile nō ē cum fuerūt creati in eadem ſeptimana in qua ſol creatus fuit vt habetur geneſeos primo & ſol in martio creat⁹ fuiſſe fertur. Quartū ſignum eſt cācer q̄ ſol īgreditur.xv.Kalēdas iulias & dicitur cācer, q̄r ſicut cācer ē aīal retrogradum ita ſol incipit in illo ſigno retrocedere tēdēdo a ſuperiori hemiſperio ad inferius, ſolſticium eſtiuale cauſādo. Allegorice quia tunc Iacob fuit cancroſus. Quintum ſignum vocatur leo q̄ ſol ingreditur circa.xv.Ka. augusti, & dicitur leo quia quemadmodum leo ē aīal inexpugnabile:ſic tunc tēporis ſol calidiſſimus ē & ideo periculoſum eſt in illo tempore diminuere ſanguinem & vti pinguib⁹ edulis, propter dies caniculares qui tūc ingrediūtur. Allegorice dicitur leo ad memoriam reſurrectionis chriſti, qui reſurexit ſicut leo, licet nō in illo menſe. vnde chriſtus fuit homo naſcendo:& quia beatus Mathe

Sententia

Aries primū ſignū.

Thaur⁹ ſecundum Gemini tertium ſignum

Cancer quartum ſignum

us locutus eſt de chriſto quantum ad humanitatē: ideo depingitur inter euāgeliſtas vt homo ſaltem quoad faciē. Fuit etiā chriſtus dominus vitulus moriendo: & quia beatus Lucas locutus eſt de eo tanquā de eius paſſione: iō depingitur euāgeliſta vt vitulus. Similiter fuit leo reſurgendo: & quia beatus marcus locutus fuit de eo tāquā de eius reſurrectione ideo depingitur ipſe vnus ex euāgeliſtis vt leo. Similiter fuit auis in aſcēdēdo: & quia beatus ioānes locutus eſt de eo tāquā de eius aſcenſione: ideo pingitur ille euāgeliſta vt auis. Vnde verſus.

Virgo Ioannes auis: vitulus Lucas: leo Marcus. — Verſus de euā geliſtis.
Eſt homo Matheus: quatuor iſta deus.
Et homo naſcendo chriſtus: vitulus moriendo:
Eſt leo ſurgendo: iouis ales ſumma petendo.

Sextū ſignū eſt virgo, quod attribuitur Auguſto: quia ſicut virgo eſt ſterilis quoad prolē ita in illo menſe omnia quæ ſunt in terra ſolis cōmuniter calore deſiccantur & non creſcunt: ſed ſolum matureſcūt. Septimum vocatur Libra: & attribuitur ſeptēbri: quia in illo menſe ſol librat .i. æquat dies noctibus. Octauū vocatur Scorpio & attribuitur octobri: quia ſicut ſcorpio eſt animal vngens lingua & pungēs cauda: ita ſol in illo menſe vngit in principio puta mane: & pungit in fine puta ſero. Allegorice quia tunc fuerunt miſſi ſcorpiones in ægiptum ad couertēdum Pharaonē & populum ſuum. Nonum ſignum vocatur ſagittarius ſiue architenens & attribuitur nouēbri: quia in illo mēſe cadunt grandines & pluuiæ quę vidētur res humanas ſagittare. Allegorice dicitur, quia in illo menſe Abrahā habuit victoriā a philiſtinis cū ſagittis. Decimum ſignum eſt capricornus: & attribuitur decēbri: qa ſicut capra erigit ſe aſcendendo & paſcendo: ita ſol erigit ſe ad ſuperiora .i. ad noſtrum hemiſperium. Allegorice dicitur quia in illo menſe Eſau perdidit benedictionē patris ſui Iſaac: propter venationē capri. Vndecimum ſignum vocatur vrna ſiue aquarius: & attribuitur ianuario: quia tunc tempus eſt pluuioſum allegorice dicitur qa tūc chriſtꝰ baptizatus fuit Duodecimum & vltimum ſignū vocatur piſces & attribuitur februario: qa tunc piſces ſequuntur aquā aſcēdēdo: Allegorice vero dicitur quia Ionas propheta in illo menſe fuit in ventre ceti per ſpacium trium dierum. ¶ Quantum ad ſecundum de proprietatibus ſiue inclinationibus illorum ſignorum: eſt imprimis notādum: ꝙ illa .xii. ſigna ſe habēt ī triplici differētia qm̄ q̄dā ſunt bona / q̄daꝫ mala / & q̄dā īdifferētia bona ſūt hęc aries / ſagittariꝰ / libra / & aquariꝰ Mala aūt ſūt iſta: leo / taurꝰ / capricornꝰ / & gemini. Sed ī differētia ſunt hęc: cācer / virgo / ſcorpiꝰ / & piſces. inſuper ſignorū q̄dā ſūt mobilia q̄dā fixa & q̄dā cōmunia. Mobilia ſunt hęc aries / cācer / libra & capricornus dicū tur aūt mobilia: qa mutāt quatuor tēpora anni. Aries em̄ principiū veris: cācer principiū ęſtatis & capricornꝰ principiū hiemis occupat. Fixa ſunt iſta taurꝰ / leo / ſcorpiꝰ / & aquariꝰ: dn̄r aūt fixa qa quodlibet illorū ī medio alicuiꝰ partis āni figitur. Taurꝰ em̄ ī medio veris leo ī medio æſtatis: ſcorpiꝰ ī medio autūni: & aquariꝰ ī medio hiemis Cōia vero ſūt hęc: gemini / virgo / ſagittariꝰ / & piſces: dn̄r āt cōia qa q̄d — Secundū propoſit

libet illorũ participat ex duabꝰ partibus ãni.ſiue cõmunicat cũ duobꝰ tpibꝰ ãni.Gemini em̃ cõmunicat cũ vere & ęſtare.Virgo cũ ęſtate & auctũno participat,ſagittarius cũ auctũno & hieme cõicat, piſces cũ hieme & vere.inſup dicta ſigna diuidũtur in quatuor triplicitates.& ſecũdũ hoc eorũ ꝓprietates ſcd'm naturas elementorũ declarabũtur Prima em̃ triplicitas/quę vocatur oriẽtalis/ẽ hęc tria ſigna,aries, leo & ſagittariꝰ:quę dicũtur ſigna calida & ſicca ex natura ignis,& quia excaliditate & ſiccitate cauſatur collerica cõplexio dicũtur ſigna collerica:ſub quibꝰ ſole exiſtente bona ẽ fleubotomia in perſonis flegmaticis:in quibꝰ tunc corroboratur virtus actractiua.Secunda triplicitas quę occidentalis /eſt hęc tria ſigna gemini/libra/& aquariꝰ.quę dicũtur ſigna naturaliter calida & humida,& ſimiliter aerea:& quia ex caliditate & humiditate cauſatur complexio ſanguinea (quę bona complexio dicitur)ideo illa ſigna dicũtur ſanguinea,in quibus ſole exiſtẽte bona eſt fleubotomia in pſonis mellãcolicis & fortificatur in eis virtꝰ digeſtiua.Tertia triplicitas (q̃ dicitur meridionalis) ẽ hęc tria ſigna thaurꝰ/virgo/capricornꝰ,quę ſũt ſigna ex natura ſua frigida & ſicca ideo ſunt de natura terrę:& quia frigiditas & ſiccitas cauſant cõplexionem mellancolicam:ideo dicñtnr illa ſigna terrea & mellancolica in quibus eſt bona fleubotomia in perſonis ſanguineis ad confortãdũ virtutes retentiuas.Quarta triplicitas (q̃ dicitur ſeptẽtrionalis) eſt tria ſigna cãcer/ſcorpius/& piſces,quę ſunt ex natura ſua frigida&humida,& ideo de natura aquę& quia frigiditas & humiditas cauſant cõplexionẽ flegmaticã:illa ſigna dicuntur aqua & flegmatica:in quibus ſole exiſtente bona eſt fleubotomia ſeu ſanguinis diminutio i perſonis collericis ad cõfortandum earũ virtutes expulſiuas.Et vt ſup digitos iſta poſſis clariuſcule cõprehendere notabis iſtud carmen a petro põtano conſtructũ . Ignis/terra/aer/aqua/ſummis ſigna docebũt. Sunt enĩ in hoc verſiculo quatuor dictiões quatuor elemẽta ſignificantes, & habent ille quatuor dictiões ſituari in ſũmitatibus quatuor digitorũ,ignis ſup indicẽ,terra ſuper mediũ, aer ſup medicũ,& aqua ſup auricularẽ, deĩde ſuper eaſdẽ ſũmitates ſituabis.xii. ſupradicta ſigna hoc ordine,aries in ſũmitate indicis erit, thaurꝰ in ſũmitate medii,gemini in ſũmitate medici,cãcer in ſũmitate auricularis, leo in ſũmitate indicis: virgo in ſũmitate medii, libra in ſũmitate medici,ſcorpius in ſũmitate auricularis,ſãgitarius in ſũmitate indicis,capricornus in ſũmitate medii, aquarius in ſũmitate medici, piſces in ſũmitate auricularis.Et conſequẽter eodẽ ordine quãcũq; proprietatẽ habet elementũ in aliquo quatuor digitorũ ſituatũ, eandẽ proprietatẽ habẽt ſigna ſuper illud elementum cadentia, exemplum ignis in ſummitate indicis ponitur & quia eſt calidus & ſiccus ita ſunt ſigna ſuper eandem ſummitatem indicis cadentia,ſicut ſunt aries,leo,et ſagitarius,& terra ponitur in ſummitate medii, quæ eſt frigida & ſicca,& ideo mellancolicam habet complexionem , ſimiliter ſunt ſigna in eandẽ ſummitatẽmedii cadẽtia:vt thaurus virgo & capricornus:itẽ aer in ſummitate medici ponitur,qui eſt calidꝰ & humidꝰ& iõ ſãguineꝰ,ſiĩliter

ſunt ſigna ſup eandem medici ſũmitatem cadentia:ſicut ſunt gemini/ libra/& aquarius:deinde aqua ponitur in ſummitatem auricularis:q̃ eſt frigida & humida:& ideo flegmaticã complexionẽm cauſans:ſimiliter ſunt ſigna ſuper eandẽ auricularis ſũmitatem/cadentia:vt ſũt hęc cancer/ſcorpius/& piſces:Pręterea eſt notandum q quodlibet illorum xii.ſignorum aliquã partẽ corporis humani ſpecialiter reſpicit ſiue gubernat:aries eñ principaliter/caput intuetur:taurus collum:gemini ſpatulas & brachia cancer partes pectorales leo dorſum virgo ventrem libra vmbilicum & inferiores vẽtris partes ſcorpio clunes & partes gẽitales ſagittarius fẽora capricornus genua aquarius ſuras ſiue tibias: piſces pedes.Et notabis etiã q nullo modo eſt facienda inciſio ĩſtrumẽto aliquo ferreo ĩ mẽbris quæ ab aliquibus ſignis gubernãtur ꝓpter nimie ſanguinis periculum efuſſionis & hoc principaliter in ſignis ma lis quæ viſa ſunt qñ ſol in illis eſt vel etiam luna.

Poſtea de feſtis fixis ſit regula talis,
A,b,c,ſunt extra,g,ſupra d..e.f,manent infra,
Radices dant d.e,mediæ,ſed f tibi terne

¶Poſtea ĩſup viſis omnib⁹ quę dicta ſunt talis regula.i.talis norma fit.detur de feſtis fixis.i.pro feſtis ĩmobilibus inueniẽdis,a,b,c,ſũt.i. ſituãtur extra.i.in iuncturis exterioꝛib⁹ manus ſiniſtre: puta,a,in pri mis ſubungulis b,in ſecũdis ſnbungulis & c,in groſſis radicib⁹ g litere ſituãtur ſupple ſupra.i.in ſũmitatibus quatuor digitorũ,d,e,f,iſte tres literę manent.i.ſituantur infra.i.in tribus iunctris interiorb⁹,d,ĩpri mis radicibus,e,in ſecundis & f,in tertiis. ¶Septẽ ſunt tantum literę dñicales puta a,b,c,d,e,f,g,ſicut ſunt ſeptẽ dies in hebdomada & oẽs literę a,in primis ſubungulis ſituãur.b ĩ ſecũdis ſubũgulis c,in groſſis radicib⁹ d,in primis radicib⁹ interiorib⁹ e,in ſecũdis radicib⁹ f,ĩ ter tiis radicibus g,in ſũmitatib⁹.propterea qñ a,eſt litera dñicalis,dies dñici ſituantur in primis ſubungulis dies lune ĩ ſecũdis ſubũgulis dies martis in groſſis radicibus dies mercurii ĩ primis radicib⁹ ĩteriorib⁹ dies iouis in ſecũdis radicib⁹ dies veneris ĩ tertiis radicib⁹ & dies ſab bati in ſummitatibus.& ſic de aliis literis qñ erunt dñicales. ¶Inſuper eſt notandũ diſcrimen ĩter feſta fixa & feſta mobilia qm̃ feſta fixa repo nuntur ſub eadẽ litera dñicali ſeu feriali in quolibet anno vt circũciſio dñi ſub litera a,ſemper ĩuenitur & in quolibet anno Epiphania ſiue a paritio dñi ſuper literam f,ſitum ſemp habet & ſic de aliis feſtis fixis. Sed feſta mobilia aliqñ ſub vna aliquãdo ſub alia litera dñicali inueniũ tur,ideo non habent certum ſitum in Kalendario.

Ordo.

Sententia.

Differẽtia inter feſta fixa,& mo bilia,

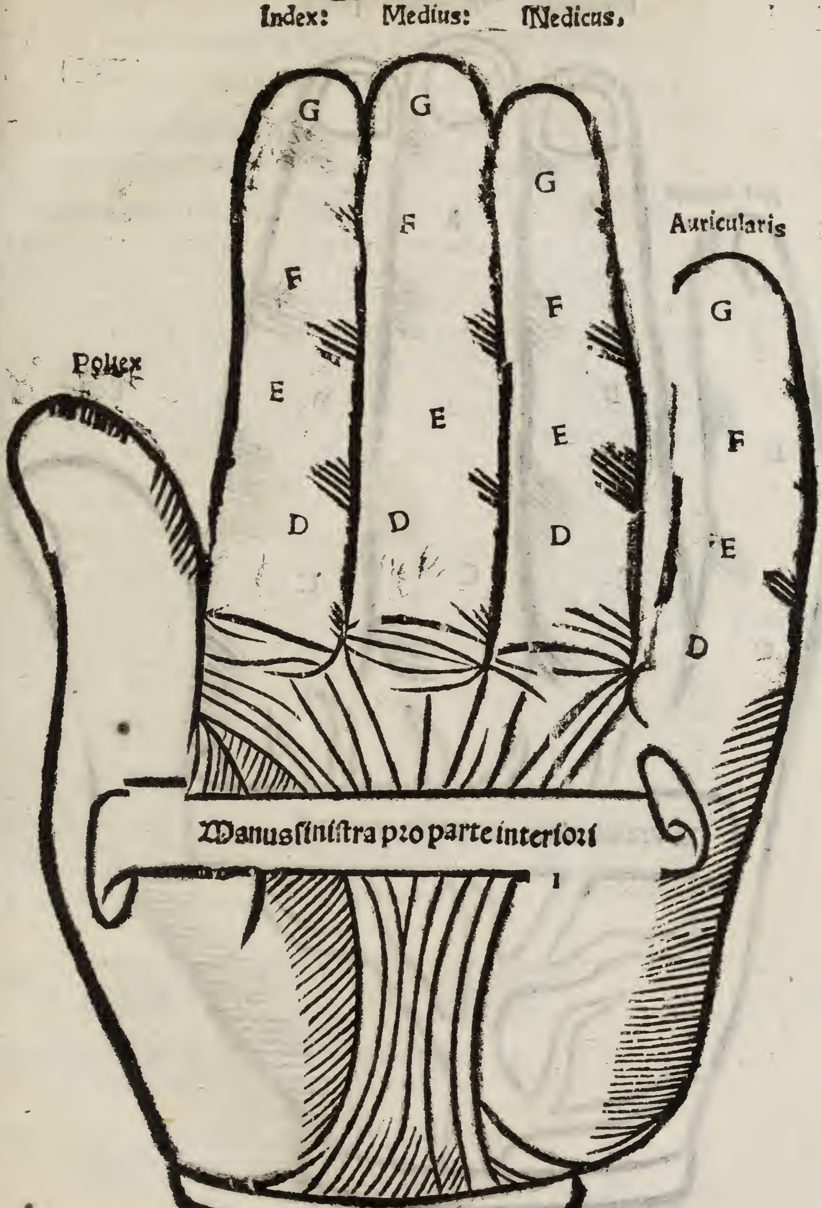
Menſis cuiuſq; cœptum verſus dabit iſte,
A,dam,de,ge,bat,er,go,ci,fos,a,dri,fos.
Pro ſolo menſe deſeruit ſillaba queq;,

Juncturis iſtum ſic debes ponere Verſum,
A minimus index dan/de/ge/bat, medians er/
Go/ci, ſequens fos/a, cætera paruus habet

Ordo. ¶ Iſte verſus ſequens ſupple dabit.i.oſtendet ceptum.i.exceptionem, cuiuſq.i.cuiuſlibet mẽſis verſus inquam talis A/dam/de/ge/bat/er/go ci/fos/a/dri/fos. Quę q.i.quęlibet ſyllaba illius verſus ſup.deſeruit.i. conducit ſeruit tibi pro ſolo.i.pro vnico menſe, & debes ponere.i.ſitu are iſtum verſum.i.hoc carmen iuncturis.i ſuper iuncturas quattuor di gitorum ſic.i modo ſequenti minimus.i.auricularis habet ſupple, a.i. illã literam que eſt prima ſillaba dicti verſus, index.i.ille digitus habet ſupple dam/de/ge/bat.i illas quattuor ſillabas, & mediãs.i.medius di gitus habet ſupple er, go/ci.i.illas tres ſillabas, Sequẽs digitus ſcilicet medicus habet ſupple fos/a, paruus.i auricularis habet.i.obtinet cęte

Sententię. ra.i.alias duas dictiones ſcilicet dri/fos. ¶ Ad cognoſcẽdũ initialem feriam cuiuſlibet mẽſis & literam ſimiliter initialem mẽſis, notare ha bes q in hoc verſiculo A/dam/de/ &c. ſunt.xii.ſillabe duodecim menſi b⁹ deſeruiẽtes. prima eñ ſillaba Februario ſeruit ſituaturq ſuper d/ĩdi cis in prima radice eiuſdem, de/tertia ſyllaba dicti verſus Martio ſeruit & ſituatur etiam ſuper d/& in prima radice indicis, ge/quarta ſillaba Aprili ſeruit ſituaturq ſuper g/ in ſummitate indicis, bat quinta ſillla ba Maio, & in ſecunda ſubungula ſuper b, indicis ſituatur, er / iunio & in ſecunda radice ſuper e/medii ponitur, go iulio, & in ſummitate ſu per g medii locatur, ci Auguſto, & in groſſa radice ſuper c/eiuſdem me dii ponitur. fos/Septembri, in tertiaq radice ſuper f/medici ſituatur a Octobri, ſituaturq in prima ſubũgula ſuper a/medici, dri Nouembri ſituaturq in prima radice auricularis ſuper d, fos Decembr famulatur & in tertia radice ſuper f auricularis locum habet Vides ergo q ſẽper & immutabiliter Ianuarius ſuper a/auricularis. februarius, Marti⁹ ſu per d/indicis. Aprilis ſuper g/eiuſdem. Maius ſuper b/eiuſdem indicis Iunius ſuper e/medii. iulius ſuper g/eiuſdem. Auguſtus ſuper c/etiam eiuſdem medii. September ſuper f/medici. October ſuper a/ eiuſdem. Nouember ſuper d/auricularis. & December ſuper f/eiuſdem auricula ris ſituatur.

¶ Sequitur figura manus ſiniſtrę in qua ſituantur literę dominicales ſecundum hunc ver ſum. A, b.c. ſunt extra: g. ſupra: d.e.f. manent infrã.

Index:
Medius:
Medicus,
Auricularis
Pollex
G
F
E
D
G
F
E
D
G
F
E
D
G
F
E
D
Manus ſiniſtra pro parte interiori

Medicus
Medius
Index
Auricularis
A
B
C
Pollex
Manus ſiniſtra pro parte exteriori

Pro feſtís anni ſunt verſus bís duodení,
Nam quiuís menſis bínos verſus ret inebít.
Verſus ponantur iunctur ís quís famulantur,
Solaq; iun cturam depoſcít ſillaba ſolam,
Demonſtrat feſta ſanctorum ſillaba príma
Feſtum per príman dat feſtum dictio ſígnans,
Infundas dígitís verſus velut ordo requirít.

⁋ Bis duodeni.i.xxiiii. verſus ſūt.i.ſeruiūt ꝓ feſtis fixis ſup.āni totiꝰ
nā.i.quia quiuis.i.qnilibet menſis retinebit.i.h.abebit binos.i.duos Ordo.
verſus ill. ſuple bis duodeni ponāt̃.i.ſituentur iuncturis.i.ſup iunctu-
ras quis.i.quibus famulantur,i,ſeruiunt.Solaq3.i.vnaq3 ſillaba illo-
rum verſuum ſupple depoſcit·i·requirit ſolā.i.vnicam iūcturā ī qua ſi
tuet̃ ſupple prima ſillaba cuiuſlibet dictionis ſupple demōſtrat.i.ſigni
ficat feſta ſupple fixa ſāctorū & dictio ſignās.i.dictio ſignificās feſtū a
liquod ſupple dat.i.prebet & oſtēdit feſtū illud ſupple ꝑ primā ſillabā
īfūdas.i.imponas & ſitues verſus illos ſupple bis duodenos digitis.i.
ſuper digitorum iūcturis velut.i.queādmodum ordo.i.ſeries mēſiū &
verſuum ſupple requirit.i.expoſtulat. Hic auctor noſter determinat de
ſituatione feſtorū fixorū cuiuſlibet menſis dicens,ꝙ ibi ſunt.xxiiii.ver
ſus deſeruientes diebus & feſtis.xii.menſiū ita ꝙ quilibet mēſis habet
duos verſꝰ.Vñ Ianuarius habet duos primos ſcꝫ Cir/cla/ge/ianꝰ & c. Sententia.
Eebruariꝰ duos ſequētes ſcꝫ Bri pur blaſus,& ſic de aliis & nota ꝙ nos
debemus incipere verſꝰ de ſeruiētes feſtis fixis in eadē iūctura ī qua ſi
tuatur principium illius menſis ,cui ſeruiūt illi verſus attribuēdo cuili
bet iuncturę vnicam ſyllabā & tūc feſtum celebratur ſupra feriā ī quam
cadit prima ſyllaba dictionis ſignificaātis illud, feſtū.Multę tñ ponnū
tur in illis verſiculis ſyllabę nō aliquod feſtum ſignificātes ſꝫ ſolum ad
cōplemētum dierū talis menſis quia in duobus verſibus quibuſcūq3 po
nuntur tot ſillab ęquot ſunt dies in illo mēſe cui ſeruiunt illi verſꝰ ex-
empli gratia in ianuario ſunt.xxxi.dies,ideo.xxx.ſyllabe & vna ponū-
tur in duobus verſibus ianuario deſeruiētibꝰ verſus igit̃ hic ſubiciūt̃

Ianuarius.

A Cir cla ge ianus epi ſibi paul dicat hil febo mar an
Priſca fa ag vincent & paulus mobile lumen.

Februarius

Dam Bri pur blaſus ag dor febru a ſcolaſtica valent
Iuli coninuge tu petrum mathi & baldo.

Martius.

De Martius offici tho decoratur gregoriano
Io gab ioſeph bene iuncta maria genitrice.

Aprilis.

Ge Hugo vel ambroſius maria egipcꝫ tiburcꝫ
Et valer ſanctiqꝫ geor marcuſqꝫ vi petrus

Maius.

Bat Philip crux iunge ioanqꝫ nicol & pancraci
Maius in hac ſerie deſi vrbanum germanum pe.

Iunius.

Er Ni mar lip nus bo claudius tibi barnab ra ne ber
Ciri & geruaſi baptis ioan ioannis pe paul.

Iulius.

Go Iul viſi martin thome ſocer benedic cibi.
Quiricus ac ſi mar pra magda cū ia anna pan lupi ger.

Auguſtus.

Ci Pe ſteph ſteph auguſt tranſfi quoqꝫ lau venit inde
As roch confeſſor iungas ſumqꝫ bar ludoui aug ioannes

September.

Fos E iuſti marcelli & nati mariæ & crux cum quibus
Additur math mauricius in co an mi hier.

October.

A Re leo franc ac fidis ſit dionyſi ge calix
Adde lucam & vndecim virginum dic ſymo lu quin.

Nouember

Dri Om me nouemqꝫ leo qua theo mar mar bricti adde
Romanns capiat clemens Kath iungito ſat an

December.

Fos Eligi barba nicol concepit ſancta lucia
Et lazar atqꝫ thomas colit nat ſteph io in thomę fil.

Sunt alii verſus pro feſtis bis duodeni,
Nec tamen hoc vſu reliquos inſcribere vidi.
Si mutes vſum, verſus mutare licebit,
Nanqꝫ alios alius verſus ſibi poſtulat vſus,
Vſu diuerſo variantur feſta frequenter,
Horum ideo propria mutari metra neceſſe eſt.

¶ Sunt alii verſus.i.alia carmina bis duodeni.i.duodena, hoc eſt.xx
Ordo. iiii.ꝑ feſtis fixis ſup.īueniēdis, nec tñ vidi reliquos.i.alios bis duode
nos inſcribere hoc eſt ſeruire hoc vſu.i.iſti vſui.licebit.i.licitū erit mu-
tare.i.variare verſus bis duodenos ſup.ſi mutes.i.ſi varies vſum.i.dio
ceſim, nāqꝫ.i.qa alius.i.diuerſus vſus poſtulat.i.reqrit alios verſus bis
duodenos, feſta ſup.fixa variātur, mutātur frequēter.i.ſæpe vſu diuer
ſo.i.ex diuerſitate vſuū, iō i.ꝑpterea neceſſe eſt.i.oportet mutari.i.va
riari metra ꝓpria.i.ꝓprios verſus horū ſcz feſtorū & hoc eſt ad muta
Sententia. tionē dioceſis. Plures ſunt & diuerſę ī chriſtianitate dioceſes, quapro/

pter qlibet vſus habet ſibi ꝓprios fabricare verſus, vt feſta q̃ in eius dioceſi celebrãtur reperire valeat. qm̃ ad mutationẽ dioceſis ſequitur plerũq; feſtorũ fixorũ ſolẽnitatũ diuerſitas, & hęc de prima compoti parte dicta ſufficiant in qua de curſu ſolis dictum eſt.

¶ Sequitur ſecunda pars in qua de ciclo Lunari tractabitur.

IGnorãs numerũ qui lunæ denotat ortũ,
Per denos nonos domini diuiſeris ãnos,
Adiungẽs vnũ, qcquid ſupeſt notat illũ,
Et ſi nil reſtat, ſupremum tunc fore conſtat,
Dant centum quinq;, duodenos dant tibi mille.
Mille quadringenti diuiſi tred tibi donant. Ordo.

¶ Ignorãs .i. tu neſciẽs numerũ illũ ſuppie qui denotat .i. oſtendit ortũ lunę .i. primiluniũ ſeu primationẽ lunę diuiſeris .i. diuides annos domini .i. oẽs annos ab incarnatiõe dñica vſq; ad illũ, ĩ quo tu es, p denos nonos .i. p. xix. & .xix. adiũgẽs .i. adiũgẽdo vnũ annũ ſup. diuiſiõe facta vel añ diuiſionẽ, & qcqd ſupeſt .i. remanet qđ nõ põt facere .xix. ſup. notat .i. ſignificat tibi illũ ſcȝ numerũ, q denotat ortũ lunæ .i. ipſũ numerũ aureũ, & ſi nil reſtat .i. ſi nihil remanet, qui ſit diuiſum p. xix. & xix. tũc cõſtat .i. manifeſtũ eſt fore eſſe ſupremũ .i. vltimũ annũ numeri aurei ſeu cicli lunaris. Centũ anni ſup. diuiſi p. xix. & .xix. dãt qnq; annos ſupple, & mille anni diuiſi p. xix. & .xix. dãt .i. p̃bẽt tibi duodenos .i. duodecim. mille quadringẽti .i. mille & quater cẽtũ diuiſi p. xix. & .xix. donãt tibi tred .i. tredecim. ¶ Viſo ſolari ciclo & illis q̃ ad eundẽ pertinent, reſtat videndũ de ciclo lunari, quẽ aureũ numerũ vocãt, ꝓ cuiꝰ facillima notitia tria faciemꝰ, Primo quaſdã dictiões ſiue equiuocationes declarabimꝰ. Scđo facillimã practicã ad diuidẽdũ annos p denos nonos oſtendemꝰ. Tertio diffinitiones nõnullas ſubnectemꝰ. Pro declaratione primi eſt aduertendũ q; hæ dictiones idẽ ſibi volũt, ciclus lunaris/ciclꝰ decẽnouẽnalis numerꝰ aureꝰ. Sed dicitur ciclꝰ lunaris qa luna in tãto t̃pis ſpatio ſuũ abſoluit circulũ, & dicitur ciclꝰ decẽnouennalis a decẽ & nouẽ, eo q; luna p̃dictũ circulũ in decẽ & nouẽ annis cõplere dicitur etiã numerꝰ aureꝰ: qm̃ iuliꝰ cęſar literis aureis diligẽtiſſime ꝓpter ſui vtilitatẽ ĩ principio Kalẽdarii ĩſcribi iuſſit. Vel qa ſicut aurũ ĩter oĩa metalla p̃cioſiſſimũ eſſe fertur. ita iſte numerꝰ ad inueniẽdũ ætatẽ lunæ primiluniũ & ex cõſeqo feſta mobilia/inter oẽs nũeros vtiliſſimꝰ ac p̃cioſiſſimus eſt. Ad ſcđm ꝓpoſitũ clare intelligẽdũ talis eſt formãda practica, vt aureꝰ numerꝰ ſeu quotus annus lunaris ſit inueniatur, quod fiet diuidẽdo annos ab ĩcarnatione dñi per xix. & .xix. (vt dictũ eſt) faciendo igitur diuiſionẽ ſic procedes, pones eñ .xx. ãnos ſuper pollicem .xx. ſuper indicem .xx. ſuper medium .xx. ſuper medicũ, & viginti ſuper auricularem, quibus poſitis remouebis a quolibet

Sententia. Primũ ꝓpoſitum. Secundum propoſitũ.

digito vnum: & in quolibet digito.xix.remanebunt: & ſic erunt diuiſi centum anni per.xix.&.xix.quinq remanentibus: & hoc iuxta textū dant centum quinq: tunc comparabis alios centum prioribus eodem modo diuidendo: ex quibus quinq iterum remanebunt: & ſic ex bis centū decē remanēt: ergo per ſimilē ꝓportionē ex quater cētū.xx.remanebunt. Sed quia ex illis.xx.remouebis .xix. & ſic ex quater centū annis diuiſis ꝑ.xix.&.xix.vnus tm̄ remanet: ergo ex octies centū per eandē proportionē tm̄ duo reſtabūt: & ex bis centū iterū reſtabūt decē: bis centū & octies centū faciūt mille: ideo ex mille diuiſis.xiȷ. habebis: iuxta textū duodenos dāt tibi mille: & iterū ex quatercētū vn⁹ tātū ſupeſt vt dixim⁹: ergo ex mille & quatercētū tredecim remanebūt & hoc eſt quod dicit textus: mille quadringenti diuiſi tred tibi donāt tunc (vt totum miliariū diuidam⁹) reſtant adhuc centū decē & octo. & ex illis centū remanebūt quinq (vt dictū eſt) & tredecim remanſerunt ex mille & quater centū: modo tredecim faciūt .xviiȷ. ergo ex mille & quingentis remanebūt.xviiȷ.&.xviiȷ.quos habemus vltra: qa ſumus in milleſimo quingenteſimo decimo octauo ſalutis anno: ex illis ergo bis.xviiȷ.facies.xix.ponendo vnū cū aliȷs, & ſic remanebunt xviȷ.ideo deberemus habere in anno prædicto.xviȷ.ꝓ ciclo lunari ſiue ꝓ aureo numero: ſed oportet adiungere vnū diuiſione facta: per xix.&.xix.& hoc eſt quod dicit textus ꝑ denos nonos dn̄i diuiſeris annos, adiungens vnū, ꝓpterea in p̄fato anno habemus.xviiȷ.pro ciclo lunari ſeu ꝓ aureo numero. Si dicas quare diuiſione facta adiungimus vnū. Reſpondetur ꝙ chriſto ex virgine glorioſa naſcente luna iam de ſuo ciclo perfecerat vnū annū & erat in ſecundo iuxta verſiculos in diuiſione cicli ſolaris poſitos, puta illud erat nonus ſolis, lunę ꝙ ſecūdus. Qn̄ fuit dn̄s ſacra de virgine natus. Et ſi iterū dicas quare diuidendo ciclū ſolarē ꝑ.xxviiȷ.&.xxviiȷ.oportet remouere octo annos diuiſiōe facta, diuidēdo ciclū lunarē oportet apdere vnū diuiſiōe facta cū tn̄ ſicut octo ſolis anni tranſierāt, ita vnus lune chriſto naſcēte præterierat. Reſpondetur ꝙ cauſa eſt error cōpotiſtarū qui illic citat⁹ fuit, qm̄ non curauerūt.xiȷ.minuta quæ remouentur a trecentis ſexaginta quinq diebus & ſex horis anni ſolaris, quiquidē error ex craſſa ac veternoſa quadā conſuetudine nullatenus hac in ætate extirpari valet vel oporteret oēs ferme manualis cōpoti regulas infringere & totaliter innouare. Quantū ad tertium eſt imprimis notandum ꝙ nouilunium eſt cum primum luna incipit eſſe noua licet non videatur adhuc a nobis, eo ꝙ nondum illuminatur a ſole. Sed primiluniū eſt qn̄ luna habet iā quinq vel ſex dies, & vbicunq ſituatur numerus aureus in calendario vel ſuper iuncturas digitorū ibi primiluniū inuenitur, & ideo dicitur primiluniū qa antiquitus nulla erat diſcrepantia inter nouiluniū & primiluniū, immo vbi nunc inuenimus aureū numerū tā in calendario q̄ in iuncturis digitorum, ibidem tunc erat nouiluniū, propterea nō fiebat illa retroceſſio quā nūc facimus a primilunio/ſiue ab aureo numero vſq ad nouiluniū, dicēdo luna eſt noua, & hinc eſt ꝙ nulla eſt facta mētio de dicta retroceſſione in textu cōpoti, tn̄ nūc ad inueniendū verū principiū lunæ ſiue nouiluniū retrocedimus quinq

Queſtio. Solutio.

Queſtio.

Solutio.

Quid ſit nouiluniū. Quid primilunium.

diebus, licet aliqñ plus aliqñ minus aſtrologi retrocederẽt, qa nullã diſciſſionem tp̃is ꝑtermittunt: eccleſiaſtici vero momenta vncias & alias hmõi tp̃is fractiones nõ curant, ſufficiunt enim illis ea q̃ ad eorum officium pertinent & cõducunt. Vel dicitur primilunium eo ꝙ protoplaſtus Adã lunã in tali ſtatu primo vidiſſe fertur. Dies aũt q inter nouilunium & primilunium cõſiſtunt/crementum lune dicuntur: hinc eſt ꝙ in toto illo tp̃e lunã crementũ vulgariter appellitãt. Sed pleniluniũ eſt.xv vel.xiiii.dies(paulo magis vel minus)poſt nouilunium. Etas lune vero eſt totum tp̃s a primilunio vſqꝫ ad ſeq̃ns nouilunium contentum: licet tamen etatem lune in principio cuiuſlibet menſis vt poſtea videbitur inueſtigemus. Annus lunaris eſt duplex: quidã eſt cõis & quidã emboliſmalis. Vñ annus lunaris cõis eſt annus cõtinens.xii. lunationes. Annus vero emboliſmalis(de quo poſtea videbitur)eſt annus complectens.xiii.lunationes. Vnde lunatio eſt ſpacium quo luna circuit ſolem quod ab vnoq; nouilunio vſqꝫ ad aliud nouilunium fit, & hoc in.xxx. vel in.xxix.diebus: quod quidem ſpacium alii inſcenſionem ſiue aſcenſionẽ vocant: ab aſcendo is, eo ꝙ luna aſcendit ſupra ſolem.i. motu proprio ꝑcedit vel relinquit ſolem. Vnde eſt aduertendum ꝙ luna facit ſuũ curſum circuiendo totum zodiacum in.xxvii. diebus.cum.viii.vel.xii. horis: inde eſt ꝙ luna cũ ſeparatur a ſole: ad peragendũ iterum totũ zodiacũ tãdem reuertitur ad idem punctum in quo dimiſerat ſolem nõ inuenit tñ ibi eũ, qa ſol iã proceſſit tãtũ ſuo motu, ꝙ luna laborat attingere eum duobus diebus & tribus horis, & ex illo prouenit diuerſitas nouiluniorum ſingulis ãnis. Illi autem.xxvii.dies cum.xii.vel.viii. horis (quibus luna peragrat totum zodiacum) menſis lunaris vocantur. Lunatio etiam quelibet menſis lunatio dici poteſt.

Quid ſit crementũ lune.

Quid ſit plenilunium.

Quid ſit etas lune

Annus lunaris duplex cõmunis & emboſmalis.

Quid ſit lunatio

Aureus hic numerus his verſibus eſt manifeſtus,
Ternus, vn, din, nod, oc, to, ſexd, qui, q;, tred, am, bo, de, cem, doc,
ſep, tẽ, q̃n, q̃r, tus, dud, io, ta, nouẽ, deps, ſex, tus, q̃t,
Auri per primam diſſyllaba dictio ſedem,
Dat ſignatq; locum per reliquam vacuum,
In digitis quinq; numerus ſituabitur iſte,
Hos ita ponamus iuncturis poſtea verſus,
Ter minimi bina, nus terna, dat vn tibi ſumma,
Din tibi dat quinta, nod ſexta, dat ocq; ſuprema,
To dat pol media, ſed ra pol, quin dabit in ra,
Sic totum comple, medium medicum ſuperadde,
Ra minimi finit verſus, que quar retinebit.

¶ Hic.i.ille numerus quē diuidendo ānos īuenisti ſcꝫ numerus aureus eſt manifeſtus id eſt declaratur his verſibus.i.per hos verſus. Ternus vn/dī/nod ⁊c.dictio diſſyllaba.i.duarū ſyllabarū dat.i.ſignificat ſedē .i.locū ſeu ſituationē auri id eſt nūeri aurei:ꝙ ⁊ eadem dictio ſupple ſignat id eſt oñdit locū id ē ſituationē ſiue iūcturā vacuū id ē vacuā hoc eſt nō oportunitatē aliquē numerū:iſte numerus aureus ſupple ſituabitur.i.ponetur ī digitis qnꝙ id eſt ſuper iuncturas qnꝙ digitorū:poſtea id eſt ꝑterea ponamus id eſt ſituemus hos id ē illos verſus. Ternus vn/din ⁊c.ita.i.taliter:bina.i.ſcd'a radix mīmi id eſt auricularis habebit ſupple ter,terna.i.tertia radix eiuſdē auricularis habet ſupple nus: ⁊ ſūma id eſt ſummitas eiuſdē dat tibi vn:id eſt illā ſyllabā: ⁊ qnta iūctura eiuſdē puta pria ſubungula dat tibi din,⁊ ſexta iūctura eiuſdē,puta ſcd'a ſubūgula,dat tibi nod:ꝙ ⁊ ſupma id eſt vltima iunctura eiuſdem auricularis(ſcilicet groſſa radix)dat tibi oc/⁊ media iunctura ſupple pol/id ē pollicis dat tibi,to/⁊ ra.i.radix pol. i. pollicis dat ſupple ſexd:⁊ ra:id eſt radix ī.i.īdicis dabit tibi ſupple quin.i.illam ſyllabam comple.i. perfice totum numerum ſillabarum dictorum verſuum, ⁊ ſuperadde.i.adiunge mediū.i. iuncturas medii ⁊ medicum.i.iūcturas medici:ra.i.prima radix minimi .i.auricularis finit.i.terminat verſus predictos ſupple:que ſcilicet prima radix auricularis retinebit.i.habebit qua.i.illā vltimā ſyllabā dictorum verſum. ¶ Pro faciliori textus

Primū ꝑpoſitū notādū

intelligentia duo ſunt notanda. Primum eſt numeri aurei(enucleando verſus)manifeſtatio Secundum ē eiuſdē numeri aurei in iūcturis debita ſituatio:⁊ quare potius a ternario ꝙ̄ ab vnitate incipiamus ſolutio Pro enucleatione primi eſt aduertendū ꝙ numerus aureus per hos verſus Ternus vn din nod.⁊c.liqdiſſime patet:quoniam dictio duarum ſyllabarum numerum aureum per primam ⁊ locum vacuum per ſecūdam importat:vnde ter.iii.ſignificat:nus nichil.vn.xi.din nichil nod xix.oc.viii.to,nichil ſexd.xvi.qum.v.ꝙ nichil,tred.xiii.am.ii.bo.nichil de.x.cē nichil,doc.xviii.ſep.vii.tē nichil.qn.xv.quar.iiii.tus nilchil.dud.xii.io.i.ta nichil no.ix.uē nichil.deps .xvii.ſex .vi.tus nichil quar.xiiii. Talis eſt igitur horum verſuū intelligentia pro aureo numero cognoſcendo,quiquidem numerus aureus non tranſcendit .xix.ſed illinc ad vnitatem redit. ¶ Pro declaratione ſecundi eſt aduertendum

Secundum ꝑpoſitum

ꝙ dictus numerus aureus,vt debite nobis ſeruiat:eſt taliter ſituandus Prima enim dictio horum verſuum ſcilicet ter.in ſecunda radice auricularis ſituatur:ſecunda vero ſcilicet nus in tertia radice eiuſdem:vn,in ſummitate eiuſdem:din,in prima ſubungula eiuſdem nod in ſecunda ſubungula eiuſdem.oc,in groſſa radice eiuſdē auricularis: ponitur to, in media interiori pollicis :ſexd.in radice pollicis:quin in prima radice indicis:ꝙ in ſecunda radice eiuſdē:tred.in tertia radice eiuſdē:am ī ſummitate eiuſdem:bo in prima ſubungula eiuſdē:de in ſecūda ſubūgula eiuſdē:cem in groſſa radice eiuſdē indicis:doc in prima radice medii.⁊ ſic de aliis ⁊ ſyllabis ⁊ iuncturis reliqui medii ⁊ medici quoad veneris ad vltimā ſyllabā ſcꝫ qua : que in primā auricularis radicē cadit. Si queras quare a ternario:⁊ non ab vnitate nūerus aureus incipiatur

Reſpōdetur: ꝙ ibi nullus numerus cōgruēter ponitur niſi ternarius: qꝛ ſi ibi poneretur vnitas ſeqretur ꝙ luna primaretur ī primo āno cicli lunaris ſuper primū diē ianuarii: qḋ falſū eſt: īmo primū ſuper. xxiiii. diē dicti ianuarii. Sed ibi ponitur ternarius: qa qñ ſumus ī tertio anno decēnoualis tūc primatur luna ī prīa die ianuarii. Vñ debes ſcire ꝙ Iulius ceſar ī hac ſciētia periciſſimus cōſiderauit: vbi īueniret primā lunā in prīo anno cicli decēnoualis in quolibet mēſe & ibi vnitatē literis aureis inſcribi iuſſit. In ſecūdo anno vbi etiam inuenit primā lunā in quolibet mēſe, & hoc incipiendo ſemper a ianuario, binarium literis aureis etiam inſcribi fecit: in tertio anno ternarium & ſic cōſeqnter vſq; ad xix. tunc vidit ꝙ luna primaretur vbi primabatur in prīo anno ſuper vnitatem. in. xx. anno cicli lunaris: ideo cōcluſit illū numerū nō tranſcendere. xix: Sed ad vnitatē redire. Et quia in tertio anno lunari inuenit primā lunā in prima die ianuarii: ideo ibi poſuit ternarium, & non vnitatē, & ſic numerus aureus a ternario & nō ab vnitate ſcḋm ſitum incipere habet quoniā tā numerus aureus / litera dñicalis / ānus ſolaris q̄ milliariū. i. annus ab incarnatione dñi in principio Ianuarii renouari hñt: & qa facta eſt mētio ſepe de lunatiōe / āno lunari prīa luna & ſic de aliis, Videndū eſt qḋ ſit luna, vñ luna ſic diffinitione deſcripta diffinitur, Luna eſt celi purpura / ſolis emula / maleficii reuelatrix / viatorū ſolamen / foris larga / pſagium tempeſtatis / & dicitur luna quaſi luce nitens aliena, quoniā de ſe eſt corpus opacū: totum enim ſplendorē ſuū recipit a ſole: quāobrem diua virgo aptiſſime lune cōparatur canticorū vi, q̄ eſt iſta q̄ progreditur quaſi aurora cōſurgens pulchra vt luna &c, qa queādmodū luna totum ſplendorem a ſole recipit / ita virgo glorioſa quicquid habet virtutis & ſplendoris a ſole iuſticie filio ſuo gratanter accepit: Item ſicut luna maculata, licet de facto non ſit, nobis apparet: ita virgo glorioſa nōnullis peccati originalis labe cōtaminata viſa fuit: cum tñ in ea nihil prorſus labefactionis vnq̄ ſteterit vt eſt articulus Pariſienſis, Et vt manifeſte liquet per illud canticorum quarto. tota pulchra es amica mea & macula non eſt in te

Quid ē luna
Vñ dicitur luna
Comparatio perpulchra virginis marie ad lunam

Maiori numero debetur tertius ordo,
Cunq; minor ſequitur, maiori continuatur,
Sed facienda locis inſtantia ſit duodenis,
Menſibus in paribus ſex ſunt dicit tibi verſus,
Sic facies ſaltum, bla, ſi, nus, ſteph, o, bar, iunge.
Eſt ſine din febru, ſine to pril, iunius auguſt,
October ſine q;, nec bo december habet,
Fe tres, ap, ſex, iu, quar, aug, duo, oc, tri, de quar,
Sex alie reſident in ſex facte prope finem.

Vn,noc,din,ponant tibi iulius atq; ſequentes.

¶ Tertius ordo.i.tertius locus ſiue ſitus debetur.i.dari debet maiori numero ſc, cōputando.q̧ & cū.i.qñ minor numerus ſupple ſequitur.i. ponitur poſt maiorē.continuatur.i.immediate coniūgitur maiori numero ſupple.hoc ē qñ maior numerus ponitur poſt minorem/ vnus locus ſiue vna iūctura vacans ponitur īter illos numeros:ſed qñ minor ſequitur nulla īūcturavacat.Sed inſtātia.i.exceptio ſit faciēda.i.debet fieri duo denis.i.xii.loci hoc eſt.xii.ſūt exceptiōes a regula ſupradicta:ſex ſūt exceptiōes ſupple mēſibus in partibus.i.ī mēſibus paribus:puta in ſecūdo,quarto,ſexto.octauo,decimo.vel duodecimo:vt dicit tibi,verſus ſeq̄ns ſupple:facies ſic ſaltū.i.ſic ſaltabis:bla illā ſyllabā īFebruario ſi.i.illā ſyllabā ī Aprili:nus.i.illā ſyllabā ī Iunio,ſteph.i.illā ſyllabam in auguſto o.i.illā ſyllabā in Octobri.& iunge.i.adde etiā ſaltando:bar.i. illam ſyllabam in Decembri:quia ſupple febru.i.februarius eſt ſine din .i.non habet illam ſyllabam din:pri.i. Aprilis Iunius :& Auguſtus, ſunt ſupple ſine to: illi tres menſes ſcʒ Aprilis Iunius & Auguſtus non hn̄t illā ſyllabā to:& October ille menſis eſt ſine q̧.i.non habet illam quapropter ſupple fe.i.februarius habet exceptionē ſupple tres.i.in tertia die:ap.i.Aprilis ſex.i.ī ſexta die.i.iu.i.Iunius:quar.i.ī quarta die aug.i.Auguſtus duo.i.ī ſecūda die:oc.i.october tri.i.in tertia die de.i. december quar.i.in quarta die.Et ſex alie exceptiones facte.i.que fieri debēt:reſpondent inueniūtur in ſex menſibus ſupple prope finem anni i.in ſex vltimis menſibus.Exemplū Iunius atq̧ ſequētes menſes puta auguſtus:ſeptember october nouēber & decēber ponant.i.habeāt vn nod:din.& non vn,din, nod. ¶ Pro vlteriori textus intelligētia tria notabimus primo textū clariuſcule enucleabimus.Secūdo vbi & qñ exceptiones fieri debēt oſtēdemus. Tertio formationem vnius numeri ab alieno faciemus.Quātū igitur ad primū vides ſatis clare ſituationē dicti numeri aurei ex ſuperius dictis cū incipias a ternario ī ſecūda radice auricularis & qa.xi.qui ſequūtur ſūt maior numerus q̄ tres ideo ponuntur in tertia iunctura ab illa in qua ponitur ternarius numerus incluſiue puta ī ſūmitate & qa.xix.qui deinde ſequūtur ſunt maior numerus q̄ .xi.ideo ponuntur in tertia iunctura poſt xi.incluſiue puta in ſecūda ſubūgula auricularis.ſed.viii.qui deinde ſequuntur ſunt minor numerus q̄ xix.ideo immediate poſt.xix.ponūtur īmediate dico.i.nulla iūctura mediante inter.xix.&.viii.& quia.xvi.qui conſequēter ſequūtur ſunt maior numerus q̄ octo:ideo ponūtur ī tertia ſede poſt.viii.incluſiue:puta in radice pollicis:quia poſt groſſam radicem auricularis ſumitur media pollicis interior:& deinde radix pollicis in qua.xvi.ſituātur & qa qnq̧:qui poſtea veniūt.ſunt minor numerus q̄.xvi.ideo ponuntur immediate poſt.xvi videlicet in prima radice indicis & quia tre decim,qui poſtea ſequūtur ,ſunt maior numerus q̄ v.ideo ponuntur in tertia iunctura.ab illa in qua ponuntur.v. incluſiue.puta in tertia radice īdicis:& ſic vſq̧ ad finē verſuū ad primā vſq; auricularis ra-

leſimo quingẽteſimo.xix.numer⁹ aure⁹ eſt.xix ĩ ſecũda ſubũgula auricularis ſituat⁹, & ibidẽ erit prima luna vñ vides, ꝙ iſta ſyllaba nus cadit ſupra illã iũcturã ĩ q̃ eſt numer⁹aure⁹, & hoc eſt ĩ iſto verſu Circla ge ian⁹ cętera, & quia illa ſyllaba n⁹ ſignificat quĩtũ diẽ iannarij, iõ lũa erit pr͞ia ĩ quĩta die ianuarij, & idẽ ẽ iudiciũ de martio, quia ſecũdũ illã ſyllabã/fi/hui⁹ verſ⁹, marti⁹ offi, q̃ ſignificat quĩtũ diẽ, lũa erit prima in quĩta die martij. Sed ĩ februario erit pr͞ia in tertia die ſuper ſyllabã bla ꝑꝑ exceptionẽq̃ ibidẽ fiet, & ſic in alijs ex te ip̃o faciliter exẽplificare poteris. ¶ Sed nota aliũ breuiorẽ facillimũ & ſubtilẽ modũ ĩueniẽdi primã lunã ĩ q̃libet mẽſe, qui erit talis. ſituabis eñ has xij. ſyllabas. ſ. ter/n⁹/ter/n⁹/vn/din/nod/oc/ſexd/ſexd/cꝫ/cꝫ/ eodẽ mõ, q̃ ſituaſti a. dã de, ge, bat cętera puta/ter/ĩ pr͞ia ſubũgula auricularis ꝓ ianuario, n⁹/ter/ĩ pr͞ia radice idicis, ꝓ februario & martio, n⁹ ĩ ſũmitate eiuſdẽ indicis ꝓ aprili, vn, ĩ ſecũda ſubũgula eiuſdẽ ꝓ maio di ĩ ſecũda radice medij ꝓ iunio, nod ĩ ſũmitate eiuſdẽ ꝓ iulio, oc in groſſa radice medij ꝓ auguſto, ſexd ĩ tertia radice medici ꝓ ſeptẽbri ſexd ĩ pr͞ia ſubũgula eiuſdẽ medici ꝓ octobri, cꝫ, ĩ pr͞ia auricularis ꝓ nouẽbri. cꝫ ĩ. iij. radice eiuſdẽ auricularis ꝓ decẽbri. Et nota ꝙ iſtę. xij. ſyllabę vocãt a nõnullis ꝑuũ tern⁹, ſicut alie. xxx. ſyllabę. ſ. tern⁹ vn din nod octo &c. vocãt magnũ tern⁹, & ille. xij. ſyllabę (ip̃i⁹ ꝑui ter n⁹) ſeruiũt tibi ad ĩgrediẽdũ magnũ tern⁹, ĩ q̃libet mẽſe. ¶ Vides eñ ꝙ ĩ pr͞io die ianuarij, ponĩt ternari⁹, iõ ad ĩueniẽdũ primã lunã, ĩ ianuario debes incip̃e ꝑuũ tern⁹ ĩ prima ſubũgula auricularis & cõſeq̃nter cõtinuãdo iũcturatim q̃ad veneris ad aureũ nũerũ, ĩ q̃ hĩ primilu niũ, & hoc in oĩb⁹ etiã mẽſib⁹ facies, dũmõ inceperis quẽlibet mẽſem ſecũdũ ordinẽ. xij. ſyllabarũ ſupradictarũ, nullo mõ curãdo iũcturas pollicis, exinde in anno dñi milleſimo quingẽteſimo .xix. habes. xix. ꝓ aureo nũero, & tũc ſi inuenire cupis primã lunã in dicto ianuario, incipies ꝑuũ tern⁹ in prima ſubũgula auricularis (vt dictũ eſt) ꝓcedeſq; vſq; ad. xix. ſic dicẽdo ter/n⁹/vn/din/nod, & videbis, ꝙ luna primabiĩ ĩ quĩta die ianuarij. in q̃ q̃nta die nũer⁹ aure⁹ ſituaĩ, & hoc in ſecũda radice ĩdicis, a qua/quidẽ ſecũda radice ĩdicis ĩcipies retro cedere quiq; iũcturas, ſic dicẽdo luna ẽ noua, & videbis ꝙ de facto erit noua ĩ pr͞ia die ianuarij. Sed ĩ eodẽ anno ꝓ februario icipies ꝑuũ tern⁹ ĩ prima ſubũgula auricularis ibidẽ ponẽdo ter, deĩde ſaltabis vſq; ad primã radicẽ ĩdicis (ĩ q̃ quidẽ incipit februari⁹) ibi ponẽdo, n⁹, & cõtinuãdo magnũ tern⁹ ſillabatĩ, vſq; ad aureũ nũerũ illi⁹ ãni qui ẽ. xix. & ſituaĩ ĩ. iij. radice ĩdicis, dicẽdo ſic n⁹/vn/nod (relĩq̃ndo din ꝑꝑ exceptionẽ illã, ẽ ſine/din febru.) & ſic ĩuenies primã lunã in. iij. die februarij, & retrocedẽdo q̃nq; ſyllabas/ſic vꝫ lũa ẽ noua, illã ĩuenies nouã ĩ penl. die iañ. ꝓ mar. v° ĩcipies ĩ pr͞ia radice ĩdicis ibidẽ ponẽdo ter, & cõtinuãdo magnũ tern⁹ vſq; ad aureũ nũerũ, q ſituabiĩ ĩ pr͞ia ſubũgula indicis, q͞a ibi inuenies nod ſic dicẽdo ter/n⁹/vn/ din/nod, & retrocedẽdo q̃nq; ſyllabas ab illa pr͞ia ſubũgula indicis ĩcluſiue, ĩuenies nouã lunã ĩ pr͞ia die martij, ſed ꝓ aprili ſituabis ꝑuũ tern⁹ ſic, ſi velis põẽs. n. ter/ĩ pr͞ia ſubũgula auricl'aris, deĩde/n⁹/ter/ĩ pr͞ia

radice indicis & poſtea nus in ſūmitate eiuſdē, & illic continuabis magnū tern⁹ vſq; ad aureū numerū, qui erit ī groſſa radice īdicis, dicēdo ſic/nus vn/dī/nod, & ſic iuenies primā lunā in quarta die Aprilis in groſſa radice eiuſdē ī dicis, a qua retrocedēdo quīq; ſillabas)vt pri⁹) inuenies illā nonā in vltima die martii. & ſic cōſequēter p te ipm̄ poteris practicare, vel lector tibi practicare poterit in aliis mēſib⁹ ponēdo illā ſillabā/vn in principio maii, din in principio Innii, nod ī prīcipio Iulii, & ſic de aliis vt dictū eſt. ¶ Quod autē alii retrocedūt ſex ſyllabas in mēſibus paribus ſic dicēdo, luna ē noua a, hoc ideo ē, qr nō faciūt pdictas exceptiones, puta Eſt ſine din febru ſine to pril & c. Sed faciēdo llas exceptiones ſolū retrocedere habes quiq; ſillabas gñaliter in quolibet mēſe, ad inueniēdū nouā lunā, incipiēdo ab aureo numero vbicunq; ſituetur ſic dicēdo luna ē noua, vel aue mā & hoc pricipaliter quātū ad ecleſiaſticum ptinet vſum, quod dico quia nōnunq̄ inter aſtrologos, & cōpotiſtas ſiue eccleſiaſticos, aliquētula ē diſcrepātia, quia illi aliqñ citi⁹ vna die iſtis nouā lunā repiūt. vel econtra. Hoc eñ ideo ē quia nō eadē hora aſtrologi & cōpotiſte incipiunt diē quia illi in puncto meridiei iſti vero in pūcto mediȩ noctis. Itē aſtrologi cōputāt horas a prima vſq; ad. xxiiii. incipiēdo a prima poſt meridiana Seb cōpotiſtȩ a media nocte vſq; ad meridiē. xii. nūerāt & a meridie vſq; ad mediā noctē ſequētem. xii. alias cōputāt, & etiā quia cōpotiſte horas/minuta & alias temporis fractiōes nō curāt, quas tñ aſtrologi aſſignāt & ſtudioſe colligunt. Sed quantum ad primiluniū nulla eſt diſcrepātia inter cōpotiſtas & aſtrologos, & etiā cōpotiſtȩ maxime cōſyderāt primimiluniū quia ad eorū officiū debite ordinādū maxime cōducit. ¶ Inſuper eſt notādum. q; exceptiones ſupradicte ſunt diligēter obſeruādȩ, tā ſex prime q̄ ſex vltime ad ineniēdum primiluniū, ſex prime ſingulis annis debēt obſeruari, ſex vltime in. xix. āno lunari maxime ſūt obſeruāde, quia ſi nō obſeruarētur ſeqretur q; luna eſſet prima in. xix. anno in vltima die Iulii, quod tñ falſū eſt, immo eſt prima ſeu primatur in penultima die dicti Iulii. ideo ad illas exceptiones maxīe eſt aduertendum tam pro primilunio inueniēdo q̄ pro ætate lune cognoſcenda in principio cuiuſlibet menſis.

Nota bene exceptiões

Per tres iuncturas pollex formabit epactas,
Iuncturis tribus his auri numerum ſituabis,
Deme vnum poſt adde nomen poſt vndeuigiti,
Et ſi tringinta ſuperent triginta moueto,
Annum lunarem ſolari ſcito minorem,
Vndenos quippe ſol plus reperitur habere,

Ordo

¶ Pollex. i. ille digit⁹ formabit epactas. i. numerū epactarū p tres iūcturas ſuas īteriores ſupple. i. epacte formātur in tribus iūcturis īteriorib⁹ pollicis, ſup illas ſituādo nūerū aureū, deme. i. remoue vnū de numero poſito, in ſūmitate pollicis ſupple, & poſt. i. poſtea adde. i. adium

dice/ex tui ingenii bonitate)facile practicare valebis. ¶ Quantū ad ſcōm eſt notādū, ꝙ.xii.ſunt exceptiones a regulis ſupradictis, puta ꝙ maior nūerus ſi ſequatur minorē in tertio loco ſit ponēd⁹, & ꝙ minor nūerus(ſi ſequatur maiorē)īmediate iūgatur illi.xii. inq̄ inueniūtur exceptiones.Sex eī in mēſibus parib⁹ ſicut ſūt februarius/aprilis/iuni⁹ auguſt⁹/october & decēber.Vñ pares dicūtur illi mēſes nō quoad paritatē dierū ſed quoad eorū ſituationē, quia ſc, ſituātur in partib⁹ locis puta in ſecūdo/quarto/ſexto/ octauo/x. &.xii prima ergo exceptio eſt in februario tertia die ſup ſyllabā bla/ in verſib⁹ feſtorū fixorū vbi omittes din.Secūda eſt in aprili in.vi.die ſup ſyllabā ſi huius dictionis ambroſie, vbi reliques ſyllabā to, huius verſus ternus vndin nod. &c. Tertia exceptio eſt in iunio ī quarta die ſup ſyllabā nus, vbi etiā omittes to.Quarta eſt in auguſto in.ii.die ſup ſyllabā ſteph/ in qua pariter omittes to.Quinta eſt, in octobri ī tertia die ſup ſyllabā vbi omittes ꝙ.Sexta eſt in decēbri, quarta die ſup ſyllabā bar.vbi reliques bo, huius verſus Ternus vndin nod &c.Si alię ſex exceptiones fiunt in ſex vltimis mēſib⁹ puta in Iulio:auguſto /ſeptēbri/octobri/nouēbri & decēbri, in qbus oībus dices Ternus vn nod din, & nō tern⁹ vndin nod transmutādo pręciſe illas duas ſyllabas ſcʒ din/nod in has duas nod din, vt ſatis claret intuēdo nnmerū aureū in Kalēdario, tñ ſex ille vltime exceptiōes præciſe ſeruiūt nobis in.xix.anno cicli lunaris, qñ habemus.xix. ꝑ aureo nūero, quia tot ponūtur ſyllabę dicēdo Ternus vn, nod, din, ſicut dicēdo ternus, vn, din, nod.Inſup notabis ꝙ etiā ſex primę exceptiones nō ſunt curādę qñ luna primatur vel notatur añ illas. ¶ Quātum ad tertiū eſt notādū.ꝙ in numero noſtro aureo vn⁹ nūerus formatur ab alio ꝑ additionē de.viii.& ſi talis aggregatio nūerorū trāſcendūt.xix.remouebis illos.xix. retinendo reſiduum ꝑ numero formando.Exempli gratia, a ternario(qui eſt primus nūerus)formantur oēs alii mediate vel īmediate, debes enim addere. viii.illi ternario & reſultabūt.xi.qui ſunt nūerus ſequēs, & illis.xi.adiunges.viii & emanabit numerus ſequēs, puta. xix.qbus addēdo.viii.erunt.xxvii.remouēdo.xix.remanebūt præciſe illi.viii qui ſunt numerus ſequēs, & illis addendo alios.viii.erūt.xvi.quib⁹ iterum addendo viii. erūt.xxiii. ex quibus remouēdo.xix remanebunt.v.qui iuncti cū.viii faciunt tredecim:qui ſunt numerus ſequens, & illi.xiii.cū.viii.additis faciunt .xxi. ex quibus(remouendo.xix.)remanebūt duo ꝑ numero formando qui bus iungendo.viii.faciemus.x qui iterū cū.viii.faciunt xviii.& ſic vſq; ad finē verſuū, & vſq; ad primā radicē auricularis ex te ipſo alios facile formabis nūeros, q̄ practica bona eſt ad bñ cōſtruēdū Kalendariū.

Secūdū ꝑpoſitum.

Non dicūt menſes pares ad paritatē dierū.

Sex vltime exceptiōes

Secūdū ꝑpoſitum.

Taliter impones iuncturis poſtea menſes.
Bina ia/mar/fe/ap/terna, may ſūma, q̄ iunius extra
Poſt iul aug/ſupma ſep, oc/ra/pol, i no/de/poſt/ra

Ordo

¶ Impones.i.ſituabis poſtea, i poſt illa(q̄ dicta ſunt de nūero aureo) mēſes.xii.ſupplex iūcturis.i.ſuper iūcturas taliter.i.ſic vt ſeqtur ſupple ia.i.ianuari⁹, mar.i.marti ſituātur ſupple bina.i.ī ſecūda radice auri

cularis, fe.i.februarius, ap.i.aprilis ponuntur ſupple terna.tertia radice eiuſdẽ, may.i.maius ſituatur ſupple ſũma.i.in ſũmitate eiuſdẽ, ꝙ & iunius ille mẽſis ponitur ſupple extra.i.in iũctura exteriori puta ĩ prima ſubungula eiuſdẽ, iul.i.iulius ſituatur ſupple p⁹.i.cõſequenter in ſecunda ſubungula eiuſdẽ.aug.i.auguſt⁹ ſituatur ſupple ſupma.i.in vltima puta in groſſa radice eiuſdẽ auricularis ſep.i.ſeptẽber, oc.i.october ſituantur ſupple ra.i.in radice pol.i pollicis, no.i.nouẽber & de.i.decẽber ſituãtur ſupple poſt ra.i.poſt radicẽ puta ĩ ſecũda radice ĩ.i.indicis

Sententia ❡ Notandum eſt. ꝙ ad inueniẽdum primationẽ lune (vtẽdo nũero aureo) mẽſes.xii.iſto ordine ſunt ſituãdi.Ianuari⁹ & Marti⁹ ĩ ſecũda radice auricularis ſituantur, Februari⁹ vero & Aprilis ĩ tertia eiuſdẽ auricularis radice colloquãtur, Mai⁹ autẽ ĩ ſũmitate eiuſdẽ ponitur, & Iuni⁹ in prima ſubungula eiuſdẽ.Iuli⁹ ĩ ſecũda eiuſdẽ ſubungula ſed Auguſt⁹ in groſſa radice eiuſdẽ auricularis ſituatur.Septẽber vero & October ĩ prima pollicis radice collocãtur.Nouẽber autẽ & Decẽber ĩ ſecũda radice ĩdicis ſituãtur.& intelligo oẽs illas ſituationes de prĩcipio ſeu de primo die cuiuſlibet mẽſis, qa notũ eſt ꝙ mẽſis ĩteger nõ ſituatur ſuper vnicam iuncturã. Et facilius principia mẽſiũ ſituare valeas notabis hos verſus illis (qui in textu ponuntur) faciliores.

Ianus cum marte parui digiti capiunt, e
Februus aprilis capiunt, f. poſt maius g,
iu nius, a, retro, b, iulius, c, capit auguſt.
Hinc ſeptember & october capiunt quoqꝫ mercu,
Altum g ſolreut capit inde nouenqꝫ december.

Senſ⁹ ẽ, ianuarius & marti⁹ ſituãtur super e / auricularis februari⁹ & aprilis ſup.f.mai⁹ ſup.g.iuni⁹ ſup.a.iuli⁹ ſup.b.& auguſt⁹ ſup.c / eiuſdẽ auricularis, ſeptember vero & october (vbi ſituatur mercuri⁹ ĩ ordine planetarũ (ſituãtur, ſꝫ nouẽber & decẽber ĩ alto cũ ſolreut exordia ſumunt.

Iuncturis primam ſi vis inquirere lunam,
Infundas digitis verſus velut ordo requirit
Prima qꝫ ſit luna ſi ſedem ſillaba tangat,
Et quantum diſtat hæc lunæ tanta ſit ætas,

❡ Si vis.i cupis inquirere.i.inueſtigare & ĩuenire primãlunã.i.primationẽ lũe ſeu primiluniũ, ĩfũdas.i.ĩponas digitis.i.ſuper digitos verſ⁹ deſeruiẽtes feſtis fixis ſup.puta Cicla ge.ian⁹ &c.velut.i. ſicut ordo.i. ſeries mẽſiũ & ſillabarũ reqrit.i.poſtulat, ꝙ & lũa ſit pria ſi.i. qñ ſyllaba aliqua dictorũ verſuũ ſup.tãgat.i.tãget ſedẽ.i.ſituationẽ nũeri aurei ſup. Et qtũ.i.q̃ multũ hec ſcꝫ ſedes nũeri aurei diſtat.i. elõgat a pricipio mẽſis ſequẽtis ſup.tãta.i.tã magna ſit.i.erit ætas lunę in principio illi⁹ menſis ſup. ❡ Viſo nũero aureo ſecũdum ſitũ & formationẽ eiuſdẽ & viſa.xii menſiũ ſituatione, quoad inueniẽdũ priam lunã.nũc auctor nobis oñdit modũ, quo eã poterim⁹ ĩuenire dicẽs, ꝙ debem⁹ ſituare verſ⁹ deſeruiẽtes feſtis fixis ĩ quolibet mẽſe, & illis verſib⁹ ſillabatim ac iuncturatĩ ſituatis, debes ſcire ꝙ lũa erit pria in illo die, q ſignificatur per ſillabã cadẽtẽ ſupra ſedẽ nũeri aurei, exñ anno dñi mi

Principio menſis,ſed ſi numerus ſuperabit,
Horũ triginta,triginta demere cura.

Tu potes ſcire.i.cognoſcere regulares lunares.i. nũerũ regulariũ luna riũ mẽſis cuiuſlibet ſupple ſic vt ſequitur. quinq; regulares lũares ſupple dãt.i.tribuũt ſep.i.ſeptẽbri,& oc.i.octobri.i.ſeptẽber & october hñt quilibet quinq; regulares lunares,no.i.nouẽber de.i.decẽber hñt ſuple qlibet ſeptẽ regulares lunares,& ia.i.ianuarius mar.i.marti⁹ hñt ſuple quilibet ter tria.i nouẽ regulares luuares,ap.i.aprilis fe.i.februari⁹,ſumũt.i.accipiũt quilibet decẽ ſupple regulares lũares,poſt.i.deĩde adde .i.adiũge cuilibet mẽſi ſeqnti(nõ poſito ĩ textu)vnã regularẽ lũarẽ ſupple,& hoc in cremẽtũ puta,xi. maio.xii.iunio,tredecim iulio,& xiiii. auguſto,regulares lũares.i numer⁹ regulariũ & epacte,i. nũer⁹ epactarum iũcti ſimul, dãt.i. oſtẽdunt etatẽ lune.i.quot dies hʒ luna,principio.i.in Kalendis ſeu in prima die mẽſis cuiuſlibet ſupple.& hoc a primilunio(ĩ quo ĩcipit etas lune)incipiẽdo nũerare,Sed ſi nũer⁹ horũ.ſ. epactarũ & regulariũ lunariũ ſupabit.i.excedat.xxx.cura.i.curã habe demere.i.remouere xxx.& reſiduũ cape ꝑ inueniẽdo etatẽ lune. ❡ Pro cognitiõe regulariũ lunariũ & etiã etatis lune.Tria notabimus primo qd regularis lũaris ſit,&vnde dicatur,ſecũdo quot regulares lũares quilibet habeat mẽſis.& tertio originẽ & formationẽ earum oſtendemus *Sententia.*

❡ Quãtũ igitur ad primũ ẽ ſciẽdũ ꝙ regularis lũaris ẽ nũer⁹ dierũ remanens ex diebus vni⁹ anni diuiſis p.xii.&.xii.vel ex cõparatione dierũ alicui⁹ mẽſis cũ diebus lũe eiuſdẽ mẽſis.valẽs cũ epactis ad ĩueniẽdũ etatẽ lune. ❡ Dicitur aũt regularis a nõie regula qa ſicut regula ĩmutabilis eſt licet renouetur ĩ ſeptembri non tamen mutatur quoad numerum.Et dicitur lunaris quia valet ad inueniendũ etatẽ lune. *Primum ꝓpoſitũ qd ſit regularis lunaris*

❡ Quantũ ad ſecũdũ ẽ notandũ,ꝙ ſemꝑ ſeptẽber & october habẽt quilibet.v. regulares lunares,& nouẽber & decẽber quilibet ſeptẽ,februarius & aprilis decẽ,ianua.ix & marti⁹ qlibet.ix.maius.xi.iuni⁹.xii.iuli⁹.xiii.& auguſt⁹.xiiii.ĩmutabiliter. *Secundum ꝓpoſitum*

❡ Quãtũ ad tertiũ eſt notãdũ ĩprimis ꝙ regulares lunares ſeptẽbris formãtur& originãtur ex diuiſiõe dierũ vni⁹ anni per.xii.&.xii. remanẽt enĩ quinq; dies diuiſiõe facta (vt habes practicatũ in prima ꝑte de regularibus ferialib⁹)& illi quinq; dies ſũt regulares lũares ſeptẽbris.Sed pro formãdo regulares octobris.debes cõparare dies ipſius ſeptẽbris cũ dieb⁹ lune eiuſdẽ ſeptẽbris,addẽdo conſequenter regulares lunares ſeptembris.& quicquid remanebit inequale erit pro regularibus lunaribus octobris.Sed quia dies ſeptembris & dies lune eiuſdem ſeptembris ſũt in pari numero quia quilibet.xxx.dierum eſt,ideo remanent preciſe quinq;,qui erant ꝑ regularibus lunaribus ſeptembris,& erunt etiam regulares lunares octobris,& ad ĩueniendum regulares lunares nouembris,debes cõparare dies octobris cũ diebus lune eiuſdẽ,&qa october hʒ.xxxi.& luna ei⁹ ſolũ.xxix iõ cõparatiõe facta remanebũt duo dies.q iũcti cũ regularib⁹ lũarib⁹octobris faciũt.vii.qui erũt regulares lunares nouẽbris iuxta textũ no/de / ſeptẽ quoniã ad formandũ regulares lunares alicuius menſis, debes ſemper *Tertiũ ꝓpoſitum.* *Vñ formãtur regulares lunares ſeptẽbris q eſt primus quo ad regulares lunares epactas.*

ſeruare regulares lunares menſis p̄cedentis cū cōparatiōe dierū mēſis
Formatio regulariū. lunarium decembris & lunæ. Vnde ꝑ formatiōe regulariū lunariū decembris, comparabis
dies ipſi⁹ nouēbris cū dieb⁹ lune eiuſdem, & quia nouēber habet. xxx.
dies tm̄, & luna eiuſdē nouēbris totidē, ideo cōparatiōe facta nihil re
ſtat, ꝓpterea ſūt ſolū. viii. regulares lunares ipſius decēbris, ſicut erāt
ipſius nouēbris, quia ſēper capiūtur p̄cedētes, iuxta textū no/ de/ ſeptē.
Formatio regulariū lunarium ienuarii Et pro formatiōe regulariū lunariū Ianuarii debes cōparare dies decē
bris cū diebus lunę eiuſdē decēbris, & quia decēber habet. xxxi. diē &
luna ei⁹ tm̄. xxix. reſtabūt ergo duo cōparatiōe facta, & ſeptem q̄ prius
erāt regulares lunares decēbris, & ſic erunt. ix. ꝑ regularibus lunarib⁹
Formatio regulariū Februarii. Ianuarii, iuxta textum Tertia ia mar. Sed ꝑ formatiōe regulariū lu-
nariū Februarii cōparabis dies ipſius Ianuarii cū diebus lunę eiuſdē
Ianuarii, & quia ianuarius habet. xxxi. diē & luna eius. xxx. tm̄, ideo cō
paratione facta reſtabit vnus, qui iūctus cū illis. ix. lunaribus ianuarii
Formatio regulariū Martii. facit. x. & ſic Februarius habet. x. regulares lunares iuxta textū Ap/ fe:
decē ſumunt, ꝑ formatiōe vero regulariū lunariū Martii comparabis
dies ipſius februarii cū diebus lunę eiuſdē februarii, & quia februarius
habet tm̄. xxviii. dies, & luna eius habet. xxix. ideo oportet remouere
vnū, & nō remanebūt niſi. ix. ex illis. x. quos habebas ꝑ regularibus
Formatio regulariū Aprilis. lunaribus Februarii, & ſic martius habet tm̄. ix. regulares lunares. iux
ta textū Ter tria ia. mar. Et ꝑ formatiōe regulariū Aprilis, compara
bis dies Martii diebus lunę eiuſdē martii, & quia martius habet. xxxi
diē & luna ei⁹ habet tantū. xxx. ideo remanebit vnus, q(iūctus cū regu
laribus lunaribus martii) facit. x. & ſic ſunt. x. regulares lunares aprilis
Formatio regulariū Maii iuxta textū Ap/ fe: decē ſumāt. Et ꝑ formatiōe regulariū maii, cōpara-
bis dies aprilis diebus lunę eiuſdē aprilis, & quia aprilis habet. xxx.
dies & luna habet tm̄. xxix. ideo reſtat vnus, qui(iūctus cū regularibus
lunaribus aprilis) facit. xi. & ſic maius habet. xi. regulares lunares, iux
Formatio regulariū. Iunii ta textū poſt vnā cuilibet adde. Et ꝑ formatiōe regulariū lunarium Iu
nii cōparabis dies maii cū diebus lunę eiuſdem, & quia maius habet.
xxxi. diē & luna eius tm̄. xxx. ideo remanebit vnus, qui iunctus regula-
ribus lunaribus maii) faciet. xii. & ſic erūt xii. regulares lunares Iunii,
Formatio regulariū Iulii iuxta eundē textū poſt vnā cuilibet adde, Et ꝑformatione regularium
lunariū iulii, cōparabis dies iunii diebus lunę eiuſdē iunii, quia iunius
habet. xxx. dies, & luna eius ſolū. xxix. ideo reſtabit vnus qui(addictus
regularibus lunaribus iunii) facit. xiii. & ſic ſunt. xiii. regulares luna-
Formatio regulariū Auguſti res iulii. Et pro formatiōe regulariū lunariū auguſti vltimi mēſis, quo
ad regulares luuares & epactas(quia dictū eſt Mars cōcurrētes renouat
ſeptēber epactas) debes cōparare dies ipſius iulii cū diebus lunæ eiuſdē
iuli i, & quia iulius habet. xxxi. diē & luna ei⁹ habet tm̄. xxx. ideo reſta-
Ad q̄d ſeruiūt epacte cū regularibus lunaribus iūctę. bit vnus q(additus cū regularibus lunarib⁹ iulii) facit. xiiii. regulares
lunares auguſti. ideo ille textus (poſt vnā cuilibet adde) debet intelligi
in crementū vt dictū eſt, & ſic habes formationē regulariū lunariū cu
iuſlibet mēſis explicatā. ¶ Reſtat nunc videre vtilitatem epactarū &
regularium lunarium, diximus eñ ꝙ illi duo numeri ſeruiunt nobis
ad inueniendum ętatem lunæ in principio cuiuſlibet mēſis. Propterea

ge nouē i ſecūda iūctura pollicis, ſeu nūero cadēti in illā iūcturā mediā poſt i. poſtea adde ſupple vndeuiginti. i. xix. in radice pollicis, ſeu nūero cadenti in ipſā radicē pollicis. Et ſi illi nūeri ſupple ſic iūcti ſimul ſuperēt. i. excedāt. xxx. moueto. i. remouebis. xxx. & reſiduū capies ꝓ epactis ſupple, ſcito. i. quia debes ſcire, annū lunarē. i. ipſius lunę minorē i. breuiorē, ſolari. i. ꝗ ſit annus ſolaris, qppe quia certe, ſol. i. annus ſolaris reperitur. i. inuenitur habere. i. cōtinere vndenas. i. vndecim dies ſupple plus ꝗ annꝰ lunaris. ¶ Pro declaratione facillima epactarū tria ſūt notāda, primo qd ſit epacta & vnde dicatur. Scđo vñ hꝫ originem & quomodo formatur. Tertio ad quid ſeruit epactarū cognitio. ¶ Primo igitur eſt ſciēdū, ꝙ epacta eſt nūerus dierū qꝛ os cōtinet annus ſolaris ſupra annū lunarē, cōducens cū regularibus lunaribus, ad inueniēdū ętatē lunę, i Kalēdis ſiue in principio cuiuſlibet mēſis. i. ad cognoſcendū quot ſunt dies a primilunio vſqꝫ ad primū diē mēſis ſequētis Et dicitur epacta ab epy qđ eſt ſuꝑ & aucta qđ eſt augmētū vel auxeſis āni ſolaris ſuꝑ ānū lunarē, remouēdo y/grecū & ſubſtracta v/euphonyę grā male em̄ ſonaret epyaucta ꝓpterea y/ & v/remotis remanet epacta vel dicitur epacta ab epago qđ eſt addo, eo ꝙ formātur ꝑ additionē nūeri ad nūerū, vt videbitur, dictū eſt em̄ ꝙ ānus ſolaris cōtinet trecentos lxv. dies. Sed annꝰ lunaris cōtinet ꝑciſe trecētos quinquaginta quatuor, & ſic vndecim dies annus ſolaris plus continet ꝗ annus lunaris. ¶ Quātū ad ſcđm eſt notādū ꝙ epactę originātur ab illis. xi. diebus ſupradictis, ſed quia in primo anno lunari cōparato alicui anno ſolari nulla eſt adhuc excreſcētia in principio illorū ānorū, ideo i primo anno lunari nulla eſt epacta, formātur em̄ epactę ſituādo nūerū ſuꝑ tres iūcturas pollicis interiores hoc modo, pones ſēper vnū i ſummitatem pollicis, duo in iūcturā mediā. iii. in radicē. iiii. in ſūmitatē. v. in iūcturā mediā. vi. in radicē. vii. in ſūmitatē. viii. in iuncturā mediā. ix. in radicē. x. in ſummitatē. xi. in iuncturā mediā. xii. in radicē. xiii. in ſummitatē. xiiii. in iūcturā mediā. xv. in radicē, xvi. in ſummitatē. xvii. in iūcturā mediā. xviii. in radicē, & xix. in ſummitatē. Et licet. xix. cadāt ſupra ſummitatē & ſint vltimus nūerus /quia reuertitur ad vnū: pones tamē vnū/iterū in ſūmitatē ita ꝙ vbicūqꝫ. i. in quacūqꝫ iunctura terminetur nūerꝰ, ſemper incipit a ſūmitate, nō dico tñ ꝙ ſemꝑ debeas ſituare vſqꝫ ad. xix. ſed ſolū tot quot habes ꝓ numero aureo. Exēpli gratia. in primo anno cicli lunaris habes tm̄ vnū ꝓ aureo nūero ſituabis, illud i ſūmitate, & ꝓ formādo epactas, debes ſemꝑ remouere vnū a ſummitate. iuxta textū deme vnū. ergo remouēdo vnū/quē habes in primo anno ꝓ aureo nūero/a ſūmitate nihil remanet, & ꝑ cōſequēs in primo anno epacta nulla. In ſcđo vero āno lunari habes. ii. ꝓ aureo nūero, qui ſituātur in iūctura media, in quaquidē debes ſimul addere. ix. cū aureo nūero, & ſic erunt. xi. pro epactis in ſecūdo āno lunari. In tertio aūt habes tres ꝓ aureo nūero. q ſituāꝰ i radice policis, i qua debes ſimul cū nūero aureo iūgere. xix. iuxta textū poſt vndeviginti, & ſic in. iii. anno lunari habebis. xxii. ꝓ epactis Sed i quarto habes, iiii. ꝓ aureo nūero, ꝗ ſituātur i ſūmitate, a quaqdē debes remouere ſēꝑ vnū, & ſic remanebūt ꝑ

Sententia.

Quid ſit epacta.

Vnde dicitur epacta,

Secūdū ꝓpoſitum

Quō epactę formātur.

ciſe.iii.ergo in iiii.anno lunari habebis ſolū.iii.ꝑ epactis.& in quinto anno habes.v.ꝑ aureo numero,qui cadūt ſuꝑ iūcturā mediā,in qua debes addere.ix.& ſic erūt.xiiii.ꝑ epactis in quīto āno lūari.ī ſexto vero anno habes.vi.ꝑ aureo numero, qui cadūt ſuꝑ Radicē,ī qua debes ſimul addere .ix.& ſic erūt.xxv.ꝑ epactis in ſexto anno lūari.In ſeptimo aūt habes.viii ꝑ aureo numero,qui cadūt ſupra ſūmitatē,a qua debes remouere vnū,& ſic remanebūt ſex ꝑ epactis in ſeptimo āno lunari,& ſic de aliis ex te facil iter practicabis,dūmodo remoueas ſēper vnū a nūero aureo cadente in ſūmitatē,& adiūgas.ix.cū nūero aureo cadente in iūcturā mediā,& etiā addas.xix.cū nūero aureo cadente in radicē. Tñ hoc vnū maxīe obſeruādū eſt ꝙ qñcūqꝫ nūerus ille reſultās ex nūero aureo & additiōe ſuperabit.xxx.debes remouere.xxx.qui faciēt vnā lūationē emboliſmalē(de qua poſtea videbitur)& capere reſiduū pro epactis,exīde in anno dñi milleſimo quīgēteſimo.xvii. habuiſti.xviii. aureo numero,qui cadūt ſupra radicē pollicis,ī qua ſimul cū dicto nūero debes addere.xix.& ſic faciēt in ſūmā.xxxvii.ergo remouendo.xxx. (vt dictū eſt)remanebūt.vii.pro epactis p̄dicti anni,ſed in āno ſalutis milleſimo quīgēteſimo.xx. qui eſt etiā.xix.ānus lūaris,habes.xix.ꝑ aureo nūero.q cadūt ſupra ſūmitatē pollicis,a q̄ debes remouere vnū ſic remanebūt.xviii.ꝑ epactis p̄dicti anni. ¶ Alio modo poteris(ſi & placebit)formare epactas hoc pacto,ſituādo enim tuos ānos lūares vt prius,puta p rimū in ſūmitate pollicis.ii.in iūctura media tertiū in radice,quartū ī ſūmitate,& ſic cōſequēter,tūc formabis epactas addēdo ſēper.xi.& ſi nūer⁹ ſuperet.xxx.debes remouere.xxx.vt prius,& capere reſiduū ꝑ epactis,exēpli gratia,ī primo āno,qui eſt ī ſūmitate pollicis poſitus,nulla eſt epacta(vt dictū eſt) adiūgēdo ergo.xi. ſecūdo āno, erūt.xi.ꝑ epactis ipius ſecūdi āni,quib⁹ addēdo iterū.xi. erūt. xxii. ꝑ epactis tertii āni,quib⁹ iterū addēdo.xi.reſultabūt.xxxiii.remouēdo ergo.xxx.remanebūt tres ꝑ epactis quarti āni,quib⁹ addēdo iterū.xi.reſultabūt.xiiii.ꝑ epactis quīti āni lūaris,& ſic de aliis exēplificare facile eſt. ¶ Quātū ad tertiū ē notādū,ꝙ epacte per ſe nihil nobis ſeruiūt,ī hac materia ſine regularib⁹ lūaribus,ſicut cōcurrētes ſine regularibus ferialibus ī ciclo ſolari nihil ſeruiebāt.Sed tñ epacte regularibus lunaribus addite,oñdūt nobis etatē lune ī pricipio cuiuſlibet menſis.i.quot ſunt dies a primilunio vſqꝫ ad primū dieꝫ mēſis ſeqñtis incluſiue,& hoc eſt quot dicit textus ſequēs,etatē lune regulares dāt & epacte.Sed priusq̄ textū illū aggrediamur,ponuntur hic aliq̄ linee per quas cognoſces nūerū epactarum ſigulis annis ſic vꝫ.nulla.xi.xxii.iii. xiiii.xxv.vi.xvii.xxviii.ix.xx.i.xii.xxiii.iiii.xv.xxvi.vii .xviii.

Ali⁹ mod⁹ formandi epactas.

Tertium poſitum.

Menſis lunares ſic ſcire potes regulares,
Quiqꝫ/ſed/oc/dantur,no/de/ſeptē,tertia ia/ mar,
Ap/ſe decē ſumunt,poſt vnam cuilibet adde,
Aetatem lune regulares dant & epacte

notabis hanc practicā: debes enī capere numerū epactarū āni illius in quo es vel de quo queris: & regulares lunares illius menſis ī cuius principio vis ſcire etatem lune. Exempli gratia in anno dñi milleſimo quīgēteſimo. xix. habebas: xix. pro aureo nūero. &. xvii. pro epactis (vt viſū ē) ſi vis ergo ſcire etatē lune in principio alicuius menſis illius enī gratia exempli in principio Februarii debes capere. xviii. epactas & regulares lunares ipſius Februarii que ſunt decē iungas ſimul erūt. xxviii. ſignū eſt q luna in primo die februarii habebit. xxviii. dies de etate. i. a primilunio mēſis Ianuarii vſq ad primū diē Februarii īcluſiue erūt xxviii. dies Si vis īſuper ſcire etatem lune ī principio martii (. i. quod erunt dies a primilunio ipſius Februarii vſq ad primū diē Martii incluſiue debes capere epactas predicti anni que ſunt. xviii. & iungere illas cum regularibus lunaribus Martii que ſunt. ix. & ſic erunt. xxvii. ſignū eſt q etas lune in primo die Martii erit. xxvii. dierū. i. erunt xxvii. dies a primilunio ſiue ab aureo numero ipſius Februarii vſq ad primū diē Martii incluſiue ſemper intelligo. Item ſi vis ſcire etatem lune in principio Aprilis pro eodem āno capies. xviii. epactas predicti āni iūgēdo illas regularibus lunaribus Aprilis q ſunt decē & ſic erūt. xxviii. ergo ſignū ē q etas lune erit. xxviii. dierū ī prīo die ipſius Aprilis & ſic in aliis menſibus ex te practicare poteris. Vno tñ notato qñcūq numerus epactarum & regularium lunarium iuncti ſimul ſuperant. xxx ſemper debes remouere. xxx. & capere reſiduū: pro iueniēdo etatē lune in principio illius menſis de quo eſt ille numerus. ¶ Inſuper notabis q in principio ianuarii volēdo inuenire etatē lune debes numerare ab aureo numero precedentis anni: exiſtente in decembri: exēplū in anno predicto habes. xviii. epactas & Ianuarius habet. ix. regulares lunares iungēdo ergo ſimul erūt. xxvii. ſignū ergo q luna habebit. xxvii. dies in primo die Ianuarii pro etate: & hoc incipiendo numerare ab aureo numero pcedentis anni q eſt. xviii. in ſexta die decembris ſituatus. ¶ Inſuper aduerte: q pro inueniēdo etatem lune ī principio Septēbris Octobris Nouembris & Decēbris debes renouare Epactas & formare illas ab aureo numero anni ſequentis. exempli gratia ī anno dñi milleſimo quingenteſimo. xviii. habuiſti. vii. pro epactis: que ſeruierūt tibi vſq ad mēſem Auguſtū incluſiue: ſed pro inueniēdo etatē lune pro illomet āno in principio ſeptēbris debes formare nouas epactas ab aureo numero anni ſequētis: q qdem numerus aureus eſt xix. & reddit. xviii. epactas vt dictū eſt & September habet. v. regulares lunares: ſimul iūgēdo erūt xxiii. ſignū eſt ergo q in principio Septēbris in anno pdicto etas lune erat. xxiii. dierū. i. ſūt. xxiii. dies ab aureo nūero qui eſt. xviii. in decima die auguſti ſituatus vſq ad primum diem Septembris incluſiue & hec practica ſemper īfallibilis eſt, ſed quedā ſūt exceptiones in aliquibus annis notatis q cognoſcūtur per hunc verſiculum textus.

oc, ma, iul, vn, di, mar, nod, may, dat, monos augu.

¶ Exceptio eſt ſupple in epactis & regularibus lunaribus ad inueniēdū etatē lune: oc. i. in octauo anno cicli lunaris: ma. i. ī mayo. iul. i. in iulio

quia oportet remouere vnun a quolibet Etia; exceptio eſt ſupple vndin,i, in,xi, anno lunari mar,i,in martio quia oportet,ſimiliter remouere vnū,Etiā ē exceptio ſup, nod,i,xix.āno lunari,may,i,ī maio quia ſimiliter oportet remouere vnū & auguſt,i,auguſtus dat monos, ,i,vnū hoc eſt exceptio eſt etiā in,xix,anno lunari in auguſto quia tūc op; addere vnū nūero reſultāti ex epactis & regularibus lunaribus auguſti, ¶ Exceptiōes ab epactis ſunt quinq; prima eſt in octauo anno lunari in maio quia tūc oportet remouere vnū a numero epactarū & regulariū lunnariū maii ad īueniendum etatē lune in principio eiuſdem maii,in illo,viii,āno lunario,nam cū ī illo āno habeamus,xvii,p epactis & maius habeat,xi,p regularibus lunaribus faciunt.xxviii,ſeqretur q; etas lune eſſet,xxviii.dierū in primo die maii, illo octauo anno lunari,& tñ non eſt ſed ſolū,xxviii,iō oportet remouere vnū Secūda exceptio eſt in eodem octauo anno lunari in Iulio,nam cum Iulius habeat,xiii,regulares lunares &,xvii,ſint epacte ī illo anno,iugātur ſimul erūt,xxx, & ſic etas lune deberet eſſe,xxx,dierū in principio Iulii ſecūdū epactas,& tamen non eſt niſi,xxix,dierum.Tertia exceptio eſt in.xi,anno lunari ī martio:quia cū martius habeat,,ix, regulares lunares &,xx,ſint epacte in illo ,q̄ faciunt,xxix,ideo etas lune deberet eſſe,xxix,dierum in primo die matii ſecūdū expactas & tñ nō eſt niſi:xxviii. dierū: & ideo oportet remouere vnū a numero epactarū & regularium lunarium, Quarta exceptio eſt in,xix:āno lunari in maio:quia cum maius habeat.xi,regulares lunares:& ,xviii, ſint epacte in illo anno faciūt.xxix.iūcti ſimul:& ſic etas lūe deberet eē.xxix,dierū ī priō die maii:& ſolum,xxviii,ideo, oportet remouere vnum,tunc ab epactis, Quinta & vltima exceptio eſt in eodē,xix,anno lunari ī auguſto.qa cū auguſtus habeat,xiiii. regulares lunares:& ,xviii,ſint epacte iugātur ſimul facient,xxxii,remouēdo,xxx,remanebunt duo & ſic etas lune deberet eſſe duorum dierum in primo die auguſti ſecūdū epactas.& tamē eſt triū dierū:ideo oporet addere vnū numero epactarum & regularius lunariū auguſti.ad inueniendū etatem lune in primo die eiuſdem auguſti in dicto,xix,anno lunari. Si queras quomodo īueniretur etas lune in quolibet menſe in primo anno lunari. in quo nulla eſt epacta. Reſpondetur: q; regulares lunares ſufficiūt nā illo āno etas lune eſt quinq; dierum in primo die ſeptembris quia ſeptember habet quinq; regulares & ſimiliter eſt in quolibet alio menſe ſecundum ordinem ſuarū regularium lunarium & hec de pactis.

Prima exceptio

Secunda exceptio

Tertia exceptio

Quarta exceptio

Quinta exceptio

Emboliſmales annos,ſic noſcere debes.
Tertius,& ſextus,octauus,& vndecimus poſt,
Ac decimusquartus deca ſeptimus,& deca nonus
Ac alios omnes comunes dicere debes,
Emboliſmalis lunatio ſemper erit par.
Impare par,impar pare ſit lunatio menſe.

Illius eſt menſis cuius lunatio finit

¶ Tu debes noſcere.i.cognoſcere annos emboliſmales.i.in quibus ē duplex lunatio ī vno menſe ſeu duplex nouilunium ſeu primulunium Sic vt ſequitur ſupple tertius annus lunarius emboliſmalis ſupple & etiam ſextus annus lunaris eſt emboliſmalis: & octauus lunaris eſt emboliſmalis: & poſt.i.deinde vndecimus lunaris eſt emboliſmalis.ac.i. etiā decimus quartus lunaris eſt ēboliſmalis: de qua ſeptimus.i.decimus ſeptimus lunaris eſt ēboliſmalis: & deca nonus.i.decimus nonus annus lunaris eſt etiā ēboliſmalis:ac.i.etiā debes dicere.i. vocare oēs alios,ab illis ſeptem predictis ,comunes.i. in.xii.lunationes habentes lunatio emboliſmalis. i.que fit proter emboliſmum , ſemper erit par.i.habebit.xxx dies.Sed lunationes aliorū ſupple ſic differūt:quia in impare mēſe ſecundum ſitum ſupple luna fit.i.erit par quoad numerū dierū ſupple.i.habebit .xxx.dies.Et in menſe pare lunario erit impar quoad numerū dierum luna ſupple eſt illius menſis.i.computatur de illo menſe cuius ſcilicet lune lunario ,finit.i.finitur ſeu terminatur ī illo menſe. ¶ Pro cognitione emboliſmalium annorū duo notāda ſūt Prio quid ſit emboliſmus.Secūdo quomodo formatur lunatio ēboliſmalis ¶ Pro igitur declaratiōe primi eſt notandū q ēboliſmus eſt augmentū ſeu ſuperexcreſcentia anni lunaris ſuper lunarē.nam dictum eſt in epactis q ānus ſolaris.xi.dies pluſq lunaria cōplectitur vt patet per textū,Vndenos quippe ſol plus reperitur habere: & etiam per ſequētem practicam facilius dignoſci poteſt. Vnde tu ſcis ex precedentibus q in anno communi ſūt.xii. menſes : quorum ſeptem habent.xxxi.dies quilibet: & quatuor habentes. xxx.dies: & vnus habens.xxviii. Similiter in āno cōmuni ſūt,xii.lunationes:quarū ſex ſūt trigīta dierū: & ſex ſolū.xxix.dierū.comparabis igitur ſex lunationes hñtes .xxx .dies ſex menſibus habentibus .xxxi. & ſic mēſes illi ſuperant lunationes ſex diebus qui erūt de reſiduo.Itē compares q̄tuor lunationes habātes ſolum.xxix.dies q̄tuor menſibus habentibus,xxx dies & ſic remanebūt.iiii.qui cū ſex p̄cedētibus faciūt.x.ergo ex cōparatione decem lunationum decem menſibus remanent decē dies quos habent menſes pluſq̄ lunationes.Et ſunt adhuc due lunationes .xxix. dierum & duo menſes:quorum vnus habet.xxx.dies alter vero.xxviii. puta Februarius:cōparādo igitur illas duas lunationes illis duobus menſibus menſes habebūt vnū deē pluſq̄ ille due lunationes qui dies cū.x.,q prius remāſerunt facit.xi .ergo manifeſte cōcludis: q annus ſolaris,q.cōtinet.xii.menſes habet.xi.dies pluſq̄ habeat annus lunaris q cōtinet .xii,lunationes. ¶ Annus emoblíſmalis ē ānus lunaris continens .xiii.lunationes: & ſūt ſeptē anni emboliſmales in ciclo lunari: vt patet per textum & etiam oſtenduntur per hunc verſiculū. Cur fles has lachrimas:odio ſunt redde tirānū.In quo ſunt vii.dictiōes quarū p̄ie litere oſtēdūt.vii. annos ēboliſmales ſecūdū q ſituātur i alphabeto:nā ſicut:c,ē tertia litera ī alphabeto:ita tertius ānus lunaris eſt emboliſmalis.Itē ſicut f,ē,vi. litera in alphabeto: ita,vi.annus lunaris

Quid ſit emboliſmus

Quid eſt annus emboliſmalis

eſt ſcd̃s emboliſmalis & ſic de aliis vſq; ad ſeptimā dictionē cuius pria litera ſeptimū ānū emboliſmalem oñdit. ¶ Q uātū ad ſecūdū ſcias ꝙ ſic formātur lunatiões emboliſmales, q̄ ſemper ſunt.xxx.dierum, nam ex.xi.diebus quos habet annus ſolaris ſupra primū ānū lunarem, & ex xi.quos alius ſolaris ānus habet vltra ſecundū lunarē: & ex.xi.quos iterū alius ſolaris ānus habet vltra tertiū lunarē cōſtituitur vna lunatione emboliſmalis.xxx.dierū i ipo tertio āno lunari: cū tribus diebus de reſiduo: q(cū.xi.quarti āni & cum.xi.quīti & cum.xi.ſexti āni)cōſtituūt aliā lunationem emboliſmalem.xxx.dierū. ꝑ ipo ſexto āno lunari: cuꝫ ſex diebus de reſiduo: q ſex dies, cum.xi.ſeptimi āni &.xi.viii.anni, faciunt.xxviii.dies: q cum duobus, quos mutuamur a menſe ſeq̄nti, cōſtituūt tertiā lunationē emboliſmalem.xxx.dierum in ipſo octauo āno lunari: poſtea ex.xi.diebus: qa iā duos mutuati ſumus noni āni lunaris & ex.xi.decimi/& ex xi.vndecimi āni cōſtituitur quarta lunatio emboliſmalis.xxx.dierū in ipſo vndecimo anno lunari: cum vno die de reſiduo Item ex.xi.duodecimi anni lunaris & ex.xi.tredecimi, & ex.xi.decimiquarti anni lunaris conſtituitur quinta lunatio emboliſmalis.xxx.dierum in idſo decimoquarto āno lunari cum quatuor diebus de reſiduo q cum.xi.decimi quinti anni lunaris, &.xi.decimiſexti āni, & ex.xi.decimiſeptimi anni faciunt ſextā lunationem emboliſmalem: in decioſeptimo anno cum ſeptem diebus de reſiduo: & qui cum.xi. decimioctaui anni: &.xi.deciminoni, faciunt.xxix.dies, tunc accipitur vnus dies in iulio ſeu in luna ipſius Iulii: q cum aliis.xxix.facit ſeptimam & vltimam lunationem emboliſmalem: in decimonono anno lunari. ¶ Inſuper nota ꝙ illa dies accepta in iulio ꝑ complendo vltimā lunationem emboliſmalē, vocatur ſaltus lune, & magis accipitur ſeu potius ſumitur illa dies a iulio q̄ ab auguſto, quia luna auguſti eſt ſolum.xxix.dierum, & ſi acciperetur illa dies ab illa lunatione auguſti eſſet ſolum.xxviii. dierū: quod eſſet incoueniens: cum oīs lunatio debeat eſſe.xxx.vel.xxix. dierū ſed cum lunatio Iulii ſit.xxx.dierum: bene pōt eſſe.xxix. ideo citius ſubſtrahitur a Iulio q̄ꝫ ab auguſto. ¶ Nota preterea ꝙ emboliſmi inuenti fuerunt: quia aſtronomi ſtatuerunt curſum ſolis & lune in concordiam in.xix.annis ſolaribus &.xix.lunaribus, propter hoc inuenerunt lunationes emboliſmales. ¶ Nota finaliter ꝙ in anno emboliſmali eſt exceptio duplex. Prima eſt. Terminus ſeu finis ipſius lune, quia dicitur in textu ꝙ lunatio eſt illius menſis in quo finitur, ſed in āno emboliſmali finiuntur due lunationes in vno menſe. Scd̃a exceptio ē qa habetur etiā in textu ꝙ menſis in numero pari poſitus habet lunationē īparē.i.xxix.dierū, ſed in numero impari poſitus, ſicut primus tertius quintus: & ſic de aliis, habet lunationem parē.i.xxx.dierum ſed in anno ēboliſmali inueniuntur due lunatiões vel tres immediate pares qa oportet lunationem emboliſmalem ſemper eſſe parē.i.habere.xxx.dies (vt dictum eſt)ideo pro regula generali obſeruabis: ꝙ in anno communi in quocumq; menſe luua finiatur ſeu vltimum diem habeat, de illo mēſe denoīatur, qa a fine denoīatur res, & hoc eſt qd̃ dicitur illius eſt menſis cujus lunatio finit: & q̄cunq; due lunatiões in vno mēſe termi-

Q uit ſit ſaltus lune

Q uare inuēti ſūt emboliſmi.

Q ñ due lunatiōes finiuntur in eodem mēſe ſecunda emboliſmalis dicitur.

nātur:prima ipſarum nomen menſis importat:& ſecūda emboliſmalis vocatur:q̄qdē lunatio emboliſmalis nullius eſt menſis determinati.

Q ñ due lūatiōes finiuntur ī eodem menſe ſcd̃a emboliſmalis dicitur

¶ Quō aūt fiat ſaltus lune:dico ꝙ ex collectiōe multarū tp̄is fractionum:vt in rationali diuinorum officiorum,rubrica de emboliſmo, liquide patet:de quo quidem ſaltu traditur iſte verſus.

Luna facit ſaltum:quintilis luce ſuprema.

Inuēto ergo āno emboliſmali ex ſupradictis ponitur cōſeq̄nter textus.

Mobilis,ibo,ciſos,acer,habeto,coeuos,
Quali menſe dieq; quota verſus dabit iſte,
Prima dabit menſem,monſtrabit & altera ſedem
Mobilis & chriſtum modo liber habeto coeuum.

¶ Iſte verſus primus ſcilicet mobilis ibo:ſcd̃m aliquos:vel iſte verſus vltimus ſcilicet mobilis & xp̄m dabit.i.oñdet quali mēſe.i.in quo mēſeq; & quota die menſis ſupple lunatio emboliſmalis incipiat.Prima litera ſup.prime ſyllabe dabit.i.ſignificabit menſem:& altera.i.pr̄ia licunde ſyllabe mōſtrabit.i.oñdet ſedem.i.ſituationem ſiue in quota die illius menſis lunatio emboliſmalis exordietur ſupple. ¶ De ſituatiōe lunatiois emboliſmalis.i.in quota die exordium ſumat diuerſe ventilātur opiniones. nam ſcd̃m Anianum cōpoti auctorem ſecundum hūc verſum.Mobilis ibo.&c.ſituari habet:ita ꝙ ſicut ibi ſunt ſeptē dictiones ſeptem emboliſmis deſeruientes,prima primo emboliſmali, ſcd̃a ſcd̃o emboliſmali famulatur:pr̄ia eī litera prīe ſyllabe menſem ſignificat,ita ꝙ quota eſt illa litera in ordīe alphabeti in toto menſe in ordīe menſium,incipiendo a ianuario,erit lunatio emboliſmalis ſituāda: & quota eſt litera pr̄ia ſecunde ſyllabe in alphabeto,in tota die illius mēſis incipiet lunatio emboliſmalis.Exemplum,hec dictio mobilis ſeruit pro prima lunatione emboliſmali,& quia prima litera illius dictionis eſt m,que eſt.xii.in alphabeto.ſignificatur ꝙ in.xii. mēſe ponitur prima lunatio emboliſmalis:& ille eſt december:& quia b eſt prima litera ſecunde ſyllabe eiuſdem dictionis,& eſt ſecunda in alphabeto ſignificatur ꝙ in ſecunda die decembris īcipit pr̄ia lunatio emboliſmalis & ī aliis eodēmodo exēplificatis accipiendo ſemper primā literā prime ſyllabe pro menſe cui attribuitur lunatio emboliſmalis,& primam literā ſecunde ſyllabe pro die illius menſis in quo incipit lunatio emboliſmalis vt dictū eſt.Sed ſecundū alios ſituantur lunatiōes emboliſmales cōformiter ad hunc verſum.Mobilis & chriſtū &c.eodem modo faciendo ſeu procedendo(quoad literas)ſicut in priori verſiculo ſcilicet Mobilis ibo &c.& iſtius opinionis fuit ille qui rationale diuinorum officiorum conſtruxit.Sed quia tam in prima ꝙ̄ in ſecunda opinione multi inueniuntur defectus,ideo non curando eorum carmina ponitur hec regula, ꝙ in quocunq; menſe vſuali lunatio terminetur.i. vltimum diem habet:a tali menſe denominatur illa luna.& ſi in vno menſe vſuali, due lunationes finiantur,prima nomen menſis tenet & ſecunda emboliſmalis eſt,& voco menſes vſuales illos(q̄bus cōmuniter vtimur) pr̄ia

Ianuariū Februariū martiū & ſic de aliis: facile igitur lunationē ēboliſmalem ſituare poteris dummō menſi ipari ſcd'm ſitum, puta prīo tertio q̄nto &c. lunationem parem i. xxx. dierum calculando attribuas credo tamē hunc errorem proceſſiſſe: quia formatio illarum lunationum emboliſmalium fuit mere libera & ad placitum propter illā accommodationem dierum. Et hec de ſecunda parte compoti.

¶ Sequitur tertia pars in qua de feſtis mobilibus agitur.

PEr clauis numerum cognoſces mobile feſtū,
Noſcere tu claues, p̱ metra ſeq̄ntia debes,
Tunc auri numerū numerāt ſumme digitorum
Vicenos quinos, tridecim, plus aſſe tridenos,
Vndeuiginti, epta digitis pro clauibus apta.
Pol p̄it, īſequitur medius, medicus, minimus poſt.
Si quadraginta ſuperent, triginta moueto,
Eſt numerus clauis, illud tibi quod remanebit,
Anno biſſexti, ſi ſep, vel quadra requiris,
Circa biſſextum, iungas cum clauibus vnum,
Dat tibi poſt numerum domini lux mobile feſtū
Si cadat in lucem domini, ſuppone ſequentem.
Terminus & feſtum nunq̄ celebrantur eodem,
Clauis ab vndenis ad quadraginta refertur.
Incipiuntq; dies claues numerare ſequentes.

Cognoſces. i. cognoſcere poteris mobile feſtum. i. feſta mobilia per numerū. i. ſcd'm numerū clauis. i. clauiū debes noſcere. i. cognoſcere claues. i. numerum clauium per metra ſeq̄ntia. i. per verſus ſeq̄ntes tunc. i. imprimis ſumme. i. ſummitates digitorum q̄nq; manus ſiniſtre ſupple numerāt. i. cōputāt auri numerū. i. numerum aureum. i. īprimis debes ſituare numerum aureum ſuper ſummitates q̄nq; digitorū: apta. i. ſitua colloca digitis. i. ſuper ſummitates q̄nq; digitorum: pro clauibus ſupple inueniendis. Vicenos q̄nos. i. xxv. tredecī. i. xiii plus aſſe tridenos. i. xxxi vndeuigītī. i. xix. epta. i. vii. pol. i. pollex p̄it. i. p̄cedit. i. debes īcipere a pollice. i. index ſeq̄tur pollicem: & medius ſequitur indicem: & medicus ſequitur medium: poſt. i. finaliter minimus, id eſt auricularis computatur: & ſi illi numeri iuncti ſimul ſuperent: id eſt excedant quadraginta, id eſt numerum quadragenarium moueto. i. remouebis. xxx. id ē nume

rum tricenariũ, & illud ꝙ remanebit.i.ille numerus q reſtabit(xxx.re motis)eſt nũerus clauis.i.ē numerus tuarũ clauiũ.Si reqritus.i.iueſtigas ſep.i.ſeptuageſimã:vel quadra.i.quadrageſimam, anno biſſexti.i.i anno biſſextili iũgas.i.tu adiũges vnũ cũ clauibus.i.cũ nũero tuarũ clauiũ circa biſſextũ.i.ꝑ feſto mobili ꝑpe biſſextũ exiſtēte: & lux dñi.i.dies dñicus poſt nũerũ.i.q ſequitur illo finito nũero:dat.i. oñdit tibi feſtũ mobile q̄ſitũ ſupple:ſi finis nũeri ſupple cadat.i.eueniat in lucē dñi.i.i diē dñicũ ſuppōe.i. accipe ſequētē diē dñicũ ſupple:& non illũ in quē cadit finis numeri ſupple:terminus.i.finis numeri & feſtũ mobile ſupple nũq̄ celebrātur.i.nō debēt celebrari eodē die ſupple:clauis.i.numerus clauiũ refertur.i.educitur ab vndenis.i.ab vndeci:ad q̄dragita.i.minimus nũerus clauiũ ē.xi.& maximus nũq̄ trāſcendit q̄dragita:ꝙ & claues.i.nũerus clauiũ icipiũt.i.icipit nũerare.i.cōputare dies ſequētes.i.dies a litera g.vſq̄ ad terminũ dicti numeri. ¶ Pro declaratōe materie clauiũ q̄ttuor notāda ſũt.Primo qd eſt feſtum mobile, & quot ſũt,& quō vocātur feſta mobilia. Secũdo qd ſint claues & quō formantur.Tertio quō ſingulis ānis iueniātur claues,& Quarto quō debeamus inuenire feſta mobilia per dictas claues familiariſſime oſtēdem⁹ Pro enucleatiōe primi eſt notādũ ꝙ feſtũ mobile & feſtũ ſolēne nō habēs in Kalendario determinatũ ſitũ:ſed ſecũdũ primationē lune ſingulis ānis eſt mutabile:dicitur aũt mobile a moueor, quia, ſingulis ānis de loco ad locũ mouetur: ſũt aũt qnq̄ pricipaliter feſta mobilia: de qbus i preſentiarũ ē tractādũ ſeptuageſima quadrageſima:Paſcha: Rogatiōes:& Pēthecoſte & eſt talis ordo iter illa ꝙ ſemper ſũt tres ſeptimane a ſeptuageſima vſq̄ a quadrageſimã:& ſex a quadrageſima vſq̄ ad paſcha qnq̄ a paſchate vſq̄ ad rogatiões:& due a Rogationib⁹ vſq̄ ad pēthecoſtē.ideo reſtat videre de illis ſigillati cur ſic appellētur

Quid ſit feſtũ mobile

¶ Vñ ſeptuageſima dicitur de.lxx.ānis vel diebus qbus filii iſrael in babylone captiui fuerunt & illos recolit ſancta mater eccleſia eo ꝙ figura illorum dierum computamus a ſeptuageſima vſq̄ ad paſcha in quo qdē tp̄e monachi ieiunare ſolent,& clauditur alleluya vſq̄ ad paſcha i memoriā dicte captiuitatis ꝓpter figurā.Sꝫ poſſet q̄ri q̄re dicitur ſeptuageſima cũ nō ſint.lxiiii. dies a ſeptuageſima vſq̄ a paſcha Rñdetur ꝙ ātiqt⁹ erat mos qñ aliqs nũer⁹ erat iter duas decades.i.decē nō a p̄cedēti ſed a ſeqnti decade denoiabatur.Vñ cũ ille nũer⁹ finiatur iter lx.&.lxx.nō denoiatur a.lx.ſꝫ a.lxx.more ātiquorũ.Alii vero dicũt ꝙ totũ illud tp̄s a quo clauditur alleluya vſq̄ ad quaſi mō vocatur ſeptuageſima & ſũt,lxx.dies i qbus nullus vxorari pōt.Et ſi q̄ratur q̄re ſeptuageſima celebratur ab eccleſia cũ nullo mō ſit iudaiʒādũ.Rñdetur ꝙ ad modũ populi dei i babylone:q ꝓpter pc̄tã noſtrã celeſtē hieruſalē amittimus in die reſurrectiōis xp̄i ab ātiqs pc̄tis noſtris reſurgere debemus vt corp⁹ xp̄i i illa die quã fecit dñs digne ſumere valeamus: & nota ꝙ iſta cātica gloria i excelſis Te deũ lau.nō cātātur i illo tp̄e niſi poſt ſabbatũ ſāctũ quia ſũt cātus leticie & cũ tũc ſit tp̄s funebre ac lamētabile ꝓpter noſtri ſaluatoris paſſionē q̄ omni chriſticole lugēda pēſanda & memorāda eſt ideo huiuſcemodi leticie cātus illo i tp̄e p̄termittuntur Sꝫ tract⁹ tũc cātātur qa dicitur a trahēdo eo ꝙ debem⁹ nos trahe-

Vñ dicitur ſeptuageſima

re a viciis & a vocationibus importunis. Nuptie etiã nõ celebrantur: cũ vt plurimũ magno cũ gandio celebrentur quod huic tẽpori nõ cõgruit ꝓpter cauſã predictã. ¶ Quadrageſima dicitur a quadragita: eo ꝙ quadraginta cõtinet dies: quos ex precepto eccleſie ieiunare debemus: & quia moyſes helias ĩ veteri teſtamẽto ieiunarũt: & ĩ nouo ſãctus ſãtorũ chriſtus ſuo ſãctiſſimo ieiunio eos cõſecrauit. Nota etiã ꝙ xxxvi. dies cũ dimidio ſunt decima pars anni: & decimã partẽ noſtrorum dierũ deo reddere debemus: & ita vitam noſtram decimare: quoniã talis numerus eſt ſignũ plene ſatiſfactionis: quia quadrageſimus numerus dicitur ex quaternario & denario: & ideo ieiuniũ quadrageſimale ſignificat ſatiſfactionẽ ꝓ oĩbus trãſgreſſoribus decẽ preceptorũ legis & quatuor euãgeliorũ quoniã vetus lex ĩ decẽ ꝑceptis decalogi integriter cõſiſtit: & nouum teſtamẽtũ in quatuor euãgeliſtarũ ſcriptis cõtinetur. Ideo cõgruũ eſt vt ſic quadrageſimã faciamus. i. mandata veteris & noue legis toto tꝑe vite noſtre adimpleamus. Quatuor aũt dies euangeliorum quatuor, ad impletionẽ tãq̃ primitias. i. fidei primos fructus ſignificant. ¶ Paſcha dicitur a phaſe quod eſt tranſitus eo ꝙ filii iſrael mare rubrum ſicco veſtigo trãſierunt: in quo tñ Pharao eorũ perſecutor ſuo cũ toto exercitu diuinitus ſumerſus eſt ſed tñ nulla melior ratio aſſigari põt: niſi quia chriſtus in illo die tranſiuit de morte ad vitam reſurgendo a mortuis. Rogationes vero ſic appellamus: quia tunc ꝓ aeris ſerenitate aut bona diſpoſitione ad anni fertilitatẽ deum rogare ſolemus cũ abſtinẽtia carnis & ſupplicatione humilima. ¶ Pẽthecoſte vero dicitur a pãtha quod eſt quĩq; & coſtes quod eſt decẽ: q̃ſi quĩquies decẽ: eo ꝙ quĩquagĩta dies poſt reſurrectionẽ celebratur. Si queratur quare iſta feſta non habent certũ locum in calẽdario. Reſpondetur quia variãtur a primatione lune ſingulis ãnis vt dictum eſt: & quia ſũt ſuper literas dominicales annuatim: q̃ in quolibet anno alio & alio modo ſe habent. Si q̃ras quare aſcenſio dñi & feſtum trinitatis & corpis xp̄i cũ ſint mobilia, hic nõ enumerãtur Rñdetur ꝙ illis cognitis faicle cognoſcũtur & iſta nã. xi. dies añ Pẽtecoſtẽ aſcẽſio dñi & xi. dies poſt pẽthecoſtẽ feſtũ corpis xp̄i celebratur: feſtũ trinitatis dñica prĩa poſt penthecoſten celebratur. ¶ Quãtũ ad ſecũdũ ſciendñ eſt quid ſit clauis & vnde formetur: vñ clauis methaphorice hic accipitur: quia ſicut per claues aperiuntur oſtia ad ingrediendũ domos: ita per iſtũ numerũ qui, clauis vocatur aperitur noticia & intellectio feſtorũ mobilium & ſic diffinitur. Clauis eſt numerus nõ deſcendẽs. xi. quadraginta nõ excedens datus anno ad inueniẽdũ quĩque feſta mobilia ſupradicta. Et formatur ſic prima clauis ab aureo numero. xix & ab vnitate que deberet poni ſuper auricularem: ſituãdo illos. xix. ſuper ſũmitates quinq; digitorum: & ex primo aureo numero qui eſt vnus. & quinq; regularibus lunaribus ſeptembris: qui numeri iuncti ſimul faciunt. xxvi. & illi ſũt prima clauis que ſeruit primo anno lunari. ¶ Alie vero claues formantur conſequẽter ab illa prima per additionẽ de. xix ſed ſi numerus cum additione ſuperet quadraginta: remouendi ſunt. xxx. & reſiduũ capiatur: ꝓ claue formanda. Exemplum prima clauis eſt. xxvi.)vt for-

Paſcha q̃d eſt & vñ dicitur.

mauimus, iungas ergo cum illis.xix.& erũt quadraginta quinq;: remoueas.xxx.manebũt.xv.ꝑ ſecunda claue ſeu pro clauibus ſecundi ãni lunaris: & illis quindecim adiunges.xix qui ſimul iũcti facient. xxxiiii. qui erunt claues tertii anni.Et eiſdẽ.xxiiii.adiũges.xix.& ſic erunt.liii. remouẽdo.xxx.remanebunt.xxiii. pro clauibus quarti anni & eiſdem xxiii.adiunges.xix & erunt.xlii.remouẽdo.xxx.manebunt xii.ꝑ clauibus quinti anni lunaris.qbus adiũgendo .xix.habebis.xxxi.q erũt claues ſexti anni:quibus iterũ addẽdo.xix.habebis.l.& remouẽdo.xxx.remanent.xx ꝑ ſeptimo anno:quibus addẽdo .xix.habetis.xxxix. pro clauibus octaui ãni qbus iterũ addẽdo.xix. habebis.lvii.ex qbus remouendo.xxx.manebũt.xxvii.ꝑ clauibus noni anni lunaris:quibus iungendo.xix.ẽrũt.xlvii.remouẽdo.xxx.remanebunt.xvii.ꝑ clauibus decimi anni:& illis addẽdo.xix:erunt.xxxvi.pro clauibus vndecimi anni quibus addẽdo.xix.erunt.lv. remouẽdo.xxx.remanebunt.xxv.ꝑ clauibus xii anni quibus addẽdo.xix.erunt. xliiii ex quibus remouẽdo.xxx remanebunt.xiiii.ꝑ clauibus tredecimi anni:qui cũ.xix.faciunt xxxiii ꝑ clauibus decimiq̃rti anni:qui cũ.xix.faciũt .lii.ex quibus remouẽdo xxx manẽt.xxii.ꝑ clauibus quindecimi anni: qui cũ.xix.faciunt.xli. ex q̃bus remouẽdo. xxx.manẽt.xi. ꝑ clauibus decimiſexti anni : qui cum xix.faciũt.xxx.ꝑ clauibus decimiſeptimi ãni.qui cũ.xix. faciũt.xlix.ex quibus remouendo.xxx.manent. xix. ꝑ clauibus decimioctaui anni: qui cũ.xix.faciunt xxxviii. ꝑ clauibus deciminoni & vltimi anni lunaris & ſic patet formatio clauium in generali: ideo ꝑ inueniẽdo ſingulis annis ſuper digitos dictas claues ingrediamur. ¶ Secundum propoſitum.Pro cuius declaratione eſt ſciendũ.ꝙ numerus aureus dꝫ ſituari ſuper ſummitates quiq; digitorum:eſto videlicet ordine pones enĩ vnũ ſuper pollicem.duo ſuper indicem tria ſuper medium:q̃tuor ſuper medicum.v.ſuper auricularem.vi.ſuper policem ,vii.ſuper indicem & ſic digitatim ꝓcedẽdo quouſq; venias ad numerum aureum illius anni ĩ quo vis inuenire claues non vltra ꝓcedẽdo. Ita ꝙ ſi haberes ꝑciſe vnum ꝑ aureo nũero debes manere ſuper pollicem:& ſic haberes.ii.maneres ſuper indicem:iſto tamẽ notato/ ꝙ nũquam debes ponere vnũ ꝑ aureo numero in ſummitate auricularis licet finias.xix.ſuper medicum ratio eſt quia claues nunq̃ſunt pauciores.xi.& tamẽ eſſent ſolum viii.ſi poneres vnũ ſuper auricularem poſtea videbis:propterea ſemper debes incipere a pollice ponẽdo ibi vnũ ,& caueas ne tibi cõtigat vt aliquibus qui hoc modo ad inueniedũ claues aureum numerũ ſuper digitos ſituant ſecũdũ hos verſiculos.Ternus vndin nod.&c.ponẽdo tet,ſuper pol licemm nus ſuper indicem vn ſuper mediũ din,ſuper medicũ & ſic de aliis hoc ridiculũ ẽ & nihil penitus doctrĩe affert,ꝓpterea modo ſupra dicto ſituabis numerũ aureũ & cũ hoc ſemper debes ponere.xxv. ſuper policem tredecim ſuper ĩdicẽ.xxxi.ſuper mediũ .xix.ſuper medicum ,&.vii:ſuper auricularem ,& ꝑ inueniendo claues alicuius ãni debes imprimis numerũ aureũ illius ãni ſituare vt diximus.& ſuper quẽcũq; digitũ cadat ,debes iungere numerũ qui ponitur ſuper talẽ digitum cũ numero aureo,& ſi illi duo numeri ſimul iũcti ſuperẽt quadra

ginta dies remouere.xxx.ad formādu; claues.Exemplū. Anno dñí mil leſimo qngenteſimo.xviii.numerus aureus erat:xviii.q ſituabatur ſuper ſummitates digitorum,cadit ſuper ſummitatem medií: ī qua ſummitate ſituātur.xxxi.q iuncti cū.xviii.aurei numeri faciunt.xlix. & qa ille numerus ſuperat,xl,oportet remouere,xxx,& remanebunt,xix,p clauibus pdicti āni, Aliud exemplum,pro āno dñi milleſimo qngenteſimo,xix,ī quo numerus aureus erat,xix,q ſuper ſummitates(vt prius ſituatus)cadit ſuper medicum:in quo ſunt,xix,cum aureo numero ſituandi:& ſic erunt,xxxviii,& qa nō trāſcendunt,xl,ideo nihil oportet remouere:propterea ſunt,xxviii,pro clauibus pdicti anni, Sed in anno biſſextili debes iungere vnum cum clauibus ad inueniendum feſta mobilia & pro illis inueniendis(quod eſt quartum propoſitum) declaranda ſunt hec duo carmina textus

Primula g,iani,poſt g,vltima g,q; ſecunda
Martis & aprilis g,tertia,g,q;ſuprema,

¶ Primula,i,pria g/iani,i,ianuarii poſt,i,deiñ vltia,i, poſtrema g/dicti ianuarii ſup,q; & ſcd'a g/ſup,martis,i,martii & etiā tertia g/aprilis:q; & ſupma,i,vltima g/aprilis ſup.ſeruiunt pro inueniendis feſtis mobilibus ſup, ¶ Dicit auctor q debemus incipere clauium noſtrarū numerum cōputare ſuper qnq; literas g,q̄ ſunt in tribus menſibus,puta in ianuario/martio & aprili/debes ergo pro inuenienda ſeptuageſima incipere numerum clauium ſuper primā g/ianuarii,q̄ eſt in,vii,die eiuſdem in ſummitate indicis ſituata:& debes finire numerum tuarum clauium:quo finito ire debes vſq; ad dñicā proxime ſequentem & ibi celebrabitur ſeptuageſima,Et pro quadrageſima inuenienda, debes incipere numerum clauium ſuper vltimam g,in ianuario:que eſt in,xxviii,die eiuſdem in ſummitate aricularis ſituata:& finito numero in dñica proxima ſequenti erit quadrageſima,Et pro paſchate incipias claues ī ſecunda g martii,que eſt in,xi,din eiuſdem & ſuper ſummitatem medii poſita:& numero finito dñica ſequens erit paſcha, Pro rogationibus incipias claues in tertia g,aprilis que eſt in.xv,die eiuſdē:& in ſummitate medici poſita:finito numero,vt prius,dominica ſequēs eſt dñica Rogationum. Pro penthecoſte vero debēs incipere claues in vltima g,aprilis que eſt ī.xxix,& penultima die eiuſdem:& in ſūmitate īdicis poſita:& numero finito,vt in aliis,dñica pxima eſt penthecoſte & in omnibus iſti debes computare ſingulas iuncturas quoad veneris ad finem tui numeri:& hoc preciſe in quattuor digitis manus ſiniſtre nō curando pollicem.Nota etiam q ſi finis tuarum clauium cadat in diē dominicum:ibi nō eſt feſtum mobile:ſed in dñica pxie ſeqnte:qa terminus.i.finis clauiū & feſtum mobile nunq; celebrantur eodem die ne videamus iudeos imitari:qui in eodem die terminū & feſtū celebrant ¶ Et ſi queras quare potius incipimus numerū clauiū pro ſepteuageſima in prima g.ianuaii q̄ in ſecunda vel in tertia vel ante vel poſt? Reſpondetur q ratio eſt quia ſeptuageſima nūq; poteſt inferius eſſe id eſt magis prope natiuitatē domini q̄ in.xviii.die ianuari.& quia mi

nima clauis ē.xi.& pria g ianuarii eſt i.vii. die eiuſdē:& xi.& vii. faciūt xviii.iō numerus clauiū īcipit ī pria g ianuarii & nō vltra vel circa:vt īfimiorē ſeptuageſimā valeamus iuenire ī xviii.die ianuarii. Sed ī oībus iſtis eſt maxie aduertendum qñ iter cōputādū itramus menſem ſequentem. Inſuper nō eſt ignorādum quot dies qlibet menſis habeat:& vt facilius oia pdcta poſſis ītelligere:pono tibi hanc practicā. Anno dñi.M.d.xix.habebas. xix. pro aureo numero:& iō xxxviii. p clauibus vt dictum eſt p iueniēdo igitur ſeptuageſimā ī illo āno:ī quo habes & p litera dñicali debes īcipere claues ī pria g ianuarii ī ſummitate īdicis iuncturas eiuſdē exteriores prius cōputādo,deīn primā radicem medii & alias eiuſdem iuncturas:& poſtea medici & ſic de aliis reuertendo ad primā īndicis radicem:cum finieris iuncturas auricularis: & iterum pcedendo donec finieris xxxviii. q finiendo ſuper dñicā ī ſcda ſubūgula medii:ideo p ſeptuageſima capies dñicā ſequentem: q ſituatur in ſcda ſubungula medici:& cōſidera quota die februarii erit ſeptuageſima : & videbis q ī.xx. die:quia februarius incipit in prima radice indicis. De aliis autem tuipſe vel preceptor tuus exemplificare poterit.

Poſtea mobilia ſi vis cognoſcere feſta
Sep,qua,paſ,ro,pē,priſ,bru,ne,ci,col,dato ſedem
Sedem feſtorum radix tenet indicis horum,
Aureus hic numerus iuncturis inueniatur,
Dat tibi poſt numerum domini lux mobile feſtū
Paſcha nec vndenas aprilis & ante Kalendas,
Nec poſt ſeptenas maii valet eſſe Kalendas.

¶ Poſtea q dicta ſunt de clauibus ſupple ſi vis.i.cupis ſcire.i. cognoſcere feſta mobilia qnq puta ſeptuageſimā quadrageſimā paſcha rogationes & penthecoſten alio mō q per claues:dato.i.dabis ſedem.i.ſituationem/pris/bru/ne/ci/col.i.iſtis qnq ſyllabis.i tu debes ſituare quinq ſyllabas mō ſeqnti:radix prima ſup.indicis illius digiti tenet.i.habet ſedem.i.ſituationem horum feſtorum.i.harum qnq ſyllabarum ſignificantium feſta mobilia:hinc deinde poſt ſituationem talium ſyllabarum:aureus numerus illius anni de quo qris ſup.inueniatur.i.reperiatur iuncturis.i ſuper iuncturas lux dñi.i.dies dñicus poſt numerum aureum.i.ſeqns numerū aureū dat.i oñdit tibi feſtū mobile qd qris ſub.paſcha.i.feſtū paſchatis nec valet i.nō pt eſſe.i.reperiri añ vndenas Kalē.i.añ vndecimū cal.aprilis & etiā paſcha ſup.nec valet.i.nō pt eſſe.i.reperiri poſt ſeptenas.i.poſt.vii.calen maii.Pro declaratione huius textus tria notabimus,primo quō debeamus inuenire feſta mo.per has quinq ſyllabas/pris/bru/ne/ci/col.Secūdo quaſdam regulas huic textui cōformes ſubnectemus.Tertio altiſſimi & infimi paſchatis terminos oſtendemus. ¶ Pro declaratione primi capiende ſunt iſte quinq ſyllabe,pris,bru,ne,ci,col, que ſunt in verſibus feſtorum

fixorũ:puta pris,eſt decima octaua ſyllaba ĩ verſibus ipſius Ianuarii & ideo in.xviii.die eiuſdem Bru.vero ẽ ĩ.viii. die februarii.ne eſt in.xxii die martii.ci.eſt in.xxvi.die aprilis:col eſt in.x. die maii:& ſituantur oẽs ꝑ feſtis mobilibus inueniendis in prima radice indicis & eſt talis ordo ĩter illas ꝙ pris,ſeptuageſime bru q̃drageſime:ne paſchati:ci. rogationibus:col pẽtechoſte deſeruit. ita ꝙ ſi vis ſeptuageſimam inueni re:debes ponere illam ſyllabã,pris in primam radiccem indicis& cõti tinuando verſus ipſius ianuarii ſic de dicẽdo iũcturatim priſ.ca.fa. ag vin cen:ti&.ſic de aliis:donec peruenias ad dñicã poſt aureum numerũ ſituatã:in qua erit ſeptuageſima:&ſi finieris verſus ianuarii añq̃ peruenias ad dictam dominicam poſt aureum numerum, debes incipere conſequenter verſus ipſius februarii:& notare debes ſyllabam:que cadit ſupra dñicam poſt aureum numerũ& computare quota die mẽſis eſt illa ſyllaba:& ĩ tota die erit ſeptuageſima.Si tñ numerus aureus cade ret ĩ diẽ dñicam:nõ eẽt tibi ſeptuageſima ſʒ eſſet ĩ dñica poſtea ſequẽ te.Vñ ꝑ iſtis regulis & ſequẽtibus:debes ſituare numerũ aureũ ſicut ꝑ inueniẽda prima luna per magnũ ternus.Exemplũ in anno dñi milleſimo qngẽteſimo xviii.hũiſti.xviii.ꝑ aureo nũero q.ſituabatur ĩ prima radice medii & C.litera dominicalis tunc currebat:ideo dñica poſt aureum numerum erat in groſſa radice eiuſdem medii:in quam quidẽ groſſam radicẽ cadit hec ſyllaba:men.que eſt vltima in verſibus ianuarii:ideo tunc ſeptuageſima fuit in vltima die ianuarii:& ſic in aliis feſtis facies qđ vt facilius ẽ tibi ſit. ℂ Ponitur ſcđm ꝓpoſitũ cõtinẽs duas regulas:prima eſt hec.Sep.doc.borda quatet duo.paſcha viginti duo.Rogationes bis tred.pen.bis quiꝗ;:ꝑ cuius declaratiõe ſcias ꝙ per illam ſyllabam ſep.intelligitur ſeptuageſima,& ſyllaba doc.ſignificat.xviii.qui debent poni in primam radicem indicis, ſuntꝗ;.xviii. dies ipſius ianuarii.Per borda.intelligo quadrageſimam que debet inuenit ponendo.viii.dies februarii in primam radicem indicis. ℂ Et paſcha inuenitur ponendo.xxiii.dies martii in primã radicem ĩdicis Et rogationes inuenies ponendo.xxxvi. dies aprilis in primã radiceʒ Penthecoſte vero ĩuenitur ponẽdo.x.dies maii ĩ primã radicẽ indicis deinde procedẽdo iuncturatĩ,ſecundũ ordinẽ numeri ab illis numeris qui ponũtur/in primam radicẽ indicis,vſꝗ; ad dñicam poſt aureum numerũ ſicut in p̃cedenti regula.Exẽmplum ſi ponas xviii,ĩ primã radicem indicis & computes ordinate vſꝗ; ad dñicam poſt aureũ numerum in p̃dicto anno,tu inuenies ſeptuageſimã in. xxxi.die ianuarii & ponẽdo.viii.dies februarii ordinate computando vſꝗ; ad dominicã ſequẽtem numerũ aureum, videbis quadrageſimam fuiſſe in.xxi.die februarii,& ponendo.xxii.dies martii ĩ primã radicẽ ĩdicis.computãdo vt prius inuenies paſcha fuiſſe in quarta die aprilis,& ponendo.xxvi.dies aprilis in iuncturã:& computando,vt prius,ĩuenies.rogatiões fuiſſe ĩ.ix.die maii & poẽdo.x.dies maii in eandem primã radicẽ indicis computãdo vt prius.ĩuenies penthecoſten.ĩ.xxiii.die maii:& oĩa iſta exempla ĩtelligo ꝑ anno predicto puta milleſimo quingenteſimo, xviii. Secunda regula eſt hec. Seruat, hector, yolos,xxvi.Kariolos/

xp̄icola, hęc regula intelligit̄ ſicut præcedēs dū mō capias literas primarū ſyllabarū ſcd̄m ordinē alphabeti, puta s/eſt.xviij.litera in alphabeto: & ſignificat.xviij.diē ianuarij eſſe ſituādū in prima radice indicis, poſtea (cōputando vt prius) h/eſt.viij.litera alphabeti, ſignificat ꝙ.viij.dies Februarij ſituari vt pri⁹ ꝓ quadrageſima.y/ græcum eſt xxij.litera & ſignificat.xxij.dies Martij eſſe ſituādos (vt pri⁹) ꝓ paſchate. K/eſt.x.litera q̄ ſignificat.x.dies Maij ſituari, vt prius ꝓ pēthecoſte, ſed prima litera huius dictionis xp̄icola (vt in ꝓpoſito) eſt.x. quæ eſt.xxi.in alphabeto, & ſignificat vnū & viginti dies Maij eſſe ſituandos in prima radice indicis, pro feſto corporis xp̄i. Et ꝓ omnibus iſtis debes cōputare vſq; ad dn̄icam poſt aureū numerū. ¶ Vnū tamē diligenter aduerte, ꝙ ſi aureus numer⁹ cadat in diē dominicā, nunq̄ ibi eſt feſtū mobile, ſed in dn̄ica proxima ſequenti. itē ſi in anno biſſextili dn̄ica ſequatur immediate aureū numerū (.i. nulla iunctura mediāte inter aureū numerū & dn̄icā) nō debet capi illa dn̄ica, quæ immediate ſeqtur ꝓ feſtis mobilibus, ſed recurrēdū eſt, ad dn̄icā poſt ea ſequentē, qd̄ manifeſte claues tibi oſtendūt, cū adiungas illis vnum ꝓ anno biſſextili. ¶ Quantū ad tertiū eſt notandū, ꝙ terminus paſchatis eſt a.xxij.die Martij, vſq; ad.xxv.diē Aprilis, ita ꝙ īfimū paſcha eſt in.xxij.die Martij ſiue.xi.calendas Aprilis, & vltimum ſeu ſupremū paſcha eſt in.xxv.die aprilis ſiue in.vij.calendas Maij, ideo inter illos duos terminos vel in aliquo illorū ſemp ſacrū paſcha celebratur ex ordinatione eccleſiæ, & hoc eſt qd̄ dr̄ in textu, paſcha nec vndenas Aprilis & ante calendas, nec poſt ſeptenas maij valet eſſe calendas.i. paſcha nunq̄ celebrat̄ inferius.xi.calendas apriles, & nunq̄ altius.vij. calendas maias, & hæc de feſtis mobilibus dicta ſufficiant.

Nota bene

Nota iterū & valde diligenter.

Tertiū ꝓpoſitum.

Ebdomadas a nat, pro feſtis indicis a dat
Quattuor, hinc ſeptem, tride, octodecimq;.xx.
Vnum quæq; diem dat littera poſtea tacta,
A. dabit ebdomadam, tamen indicis a niſi tangā.
Citra quæq; vacans iunctura, diem mouet vnam.

A.indicis.i.a quæ ponitur in prima ſubiugula indicis dat.i.oſtēdit tibi ebdomadas.i.ſeptimanas a nat.i.a natiuitate dn̄i ꝓ feſtis mobilibus ſupp.i. vſq; ad feſta mobilia.quatuor ebdomadas dat ſupple, vſq; ad quadrageſimā hinc.i.deīde ſeptē ebdomadas dat a natiuitate vſq; ad q̄drageſimā, tride.i.trideci a natiuitate vſq; ad paſcha, q; &.xviij.a natiuitate vſq; ad rogatiōes, &.xx.a natiuitate vſq; ad pēthecoſtē, & q̄ꝙ.i.q̄libet litera tacta.i. q̄ tāgit̄ poſtea.i, poſt a/indicis vſq; ad dn̄icā feſtorū mobiliū dat.i.īportat vnū diē, cū ꝑdictis ſeptimanis. A.quęlibet ſup.ab a.indicis vſq; ad dn̄icā feſtorū.dabit tibi ebdomadā vnam tn̄ niſi tāgā.i.niſi poſſim tāgere.a.īdicis eūdo vſq; ad feſta mobilia.i. ſi dn̄ica feſtorū mobiliū ſit citra.a.īdicis, puta ī aliqua iūctura īteriori eiuſdē indicis, quæꝙ.i.q̄libet iūctura vacās.i. remanēs citra.i. antea, a.īdicis mouet.i.remouet vnā diē ab illis ſeptimanis prædictis. ¶ Pro

Ordo.

Sententia.

declarationeinteruallorum a natiuitate domini.vſq; ad ſeptuageſimã quadrageſimam.paſca rogationes & penthecoſten eſt notãdum quod a/litera quę in primã ſubungulam îdicis ponitur ſignificat nobis quatuor ſeptimanas eſſe a natiuitate dñi vſq; ad ſeptuageſimam.& ſeptem a natiuitate vſq; ad quadrageſimã & xiii.a natiuitate vſq; ad paſcha.& xviii.a natiuitate ad penthecoſten vſq;.Et ſi dñica feſtorum mobilium eſſet poſt.a.indicis.quęlibet iunctura ſeu litera(exiſtens inter.a.îdicis & iuncturam feſtorũ mobilium)dat vnum diẽ cum ſeptimanis prędictis,& etiã quęlibet alia litera.a.(inter.a.indicis & iuncturã feſtorũ mobilium)dat vnam ſeptimanam & quęlibet alia litera vnũ diem:poſt vltimam literã.a.intelligo.Exemplũ Anno dñi milleſimo quingẽteſimo xix.litera dñicalis eſt.b.vt patet per dictionẽ buſti/hui⁹ verſ⁹ Dat floresãni & c,& numerus aure⁹ eſt xix.in secũda ſubũgula auricularis ſituatus,& quia ibi eſt dies dñicus,ideo nõ capiemus illam ꝑ feſtis mobilibus,ſed poſtea ſequẽtem,quę erit î ſecũda ſubũgula îdicis,vide ergo pro îteruallis prędictis quid ſit faciendum.dixim⁹ enĩ ꝙ a/îdicis dat quattuor ſeptimanas a natiuitate dñi vſq; ad ſeptuageſimã & quęlibet alia litera.a.dat vnam hebdomadam vſq; ad iũcturam feſtorum mobilium,& tu vides ꝙ ſunt quattuor litęre,a.inter.a.îdicis & dominicam feſtorum mobilium puta.a.medii.a.medici.a.auricularis& iterũ a indicis,& ſic erunt.viii.ſeptimane & vnus dies(quia ẽ vna litera puta.b)a natiuitate domini vſq; ad ſeptuageſimã & de aliisfeſtis mobilibus proportionabiliter dices pro eodẽ anno,puta ꝙ erunt.xi.ſeptimane & vnns dies,a natiuitate vſque ad quadrageſimã.xvii.ebdomade & vnus dies a natiuitate vſque ad paſcha.Et.xxii.ebdomade & vn⁹ dies a Natiuitate domini vſque ad Rogationes,&.xxiiii.& vn⁹ dies a Natiuitate vſque ad penthecoſten,& î omnib⁹iſtis intelligitur computando iuncturam feſtorum mobilium,pro vno die,vel(vt alii dicũt)incluſiuę.Sed ſi dominica feſtorum mobilium ſituaretur ante a/îdicis puta in aliqua iunctura interiori eiuſdem,tot remouerentur dies ab illis ſeptimanis(quas dat a indicis)quot erunt iũcture ab.a.îdicis vſque ad dominicam feſtorum mobilium includendo dictam dominicam & excludendo.a.indicis Exemplum quãdo habes.xvi.pro aureo numero(qui ſituatur in radice pollicis)&/e/pro litera dominicali.tunc iunctura feſtorum mobilium erit î ſecũda radice indicis,& quia tunc tres ſunt iuncture ante,a.indicis vſque ad dominicã feſtorum mobiliũ,computãdo ſummitatem & iuncturam feſtorum mobilium intelligo,ideo tres dies remouentur a ſeptimanis quas dat,a indicis,ita ꝙ tũc.a Natiuitate domini vſque ad ſeptuageſimã erũt quattuor ſeptiane demptis tribus diebus,& a Natiuitate vſque ad Quadrageſimã erũt.vii.demptis tribus diebus.& a Natiuitate vſq; ad Paſcha.xiii.ſeptimane dẽptis tribus diebus,& vſq; ad rogationes.xviii.demptis tribus diebus & vſq; ad Penthecoſten.xx.dẽptis tribus diebus,in iſtis tñ nulla iũctura pollicis eſt cõputãda quia in pollice nulla ponitur litera dñicalis ideo nõ cõputamus eius iuncturas in numerãdo ſeptimanas nec in feſtis fixis ſituandis,niſi quoad aureum numerum ſituandum epactas & claues.

Exemplũ a.u.hare

Nota bene

Exemplum

A penthe feſtis ſic diſtant feſta ioannis, Indicis ebdomadas.g.ſex dat, & altera tollit, Vltra vel citra dic vt ſupra, vice verſa.

¶Feſta.i.natiuitas ioannis baptiſtę ſupple diſtant,id eſt diſtat .a. feſtis penthe,id eſt a feſto penthecoſtes ſic vt ſequitur ſupple.g.indicis id ē (quæ in ſummitate indicis ponitur) dat nobis ſupple .vi. ebdomadas & altera.g.ſupple,puta ipſius medii tollit,id eſt remouet vnam ebdomadam ſupple,vltra vel citra,id eſt ante vel poſt.g.indicis dic vt ſupra,id eſt vt in interuallo præcedenti (quo ad hoc ꝙ eſt remouere vł addere dies ſeptimanis) vice verſa,id eſt econuerſo,quia vbi priꝰ adiungebas oportet hic remouere, & vbi priꝰ remouebas oportet hic adiungere. ¶Pro declaratione interualli.a feſto penthecoſtes vſq; ad feſtum beati ioannis eſt notandum, ꝙ.g.in ſummitate indicis poſita dat nobis.vi.ſeptimanas & .g.medij remouet vnā , & ſimiliter qlibet alia litera .g .vſq; ad iuncturam feſtorum mobilium remouet vnam ſeptimanam,& etiam poſt literas.g.quælibet alia litera (vſq; ad dominicam feſtorum mobilium incluſiue) remouet adhuc vnum diem. Exēplum Anno domini milleſimo quingenteſimo decimonono , aureus numerus eſt.xix.in ſecunda ſubungula auricularis ſituatus, & dominica poſt aureum numerum (quæ eſt dominica feſtorum mobilium) eſt in ſecunda ſubungula indicis ſituata, vt prius dictum eſt.Practices ergo ſic.g.indicis dat.vi.ſeptimanas a penthecoſte vſq; ad feſtum beati ioannis baptiſtæ,&.g.medij remouet vnam,& ſic remanent ſolū quīꝗ,&.g.medici remouet adhuc vnam & remanent quatuor,&.g.auricularis etiam remouet vnam,& ſic ſolum remanent tres . Et iterum g.indicis remouet vnam,& ſic remanent tantum duę ſeptimanæ , & iterum a indicis remouet vnum diem ab illis duabus ſeptimanis &.b. indicis (in qua ſunt feſta mobilia) remouet etiam vnum diem ab illis duabus ſeptimanis,& ſic remanent tantum duodecim dies vel duę ſeptimanæ demptis duobus diebus.a feſto penthecoſtes vſq; ad feſtum beati ioannis baptiſtæ,includendo dictum feſtum beati ioannis baptiſtæ & excludendo dominicam penthecoſtes.¶Sed ſi dominica feſtorum mobilium ſituetur ante.g.indicis,puta in aliqua iunctura interiori eiuſdem indicis , tunc oportet tot addere dies (cum illis ſex ſeptimanis quas dat.g.indicis) quot erunt iuncturæ ab illa litera.g.indicis vſq; ad dominicam feſtorum mobilium retrocedendo, & excludendo.g.& includendo iuncturas feſtorum mobilium. Exemplum quando habes ſexdecim pro aureo numero (qui ſituatur in radice pollicis) &/e/pro litera dominicali,tunc dominica feſtorum mobilium ſituatur in ſecnnda radice indicis,& quia ſunt duæ iuncturæ ab ipſa.g.indicis,vſq; ad iuncturam feſtorum mobilium (computando vt dictū eſt) oportet addere duos dies cum illis ſex ſeptimanis,quas dat.g.indicis,& ſic in illo anno ſunt ſex ſeptimanæ & duo dies a feſto penthecoſtes vſq; ad natiuitatē btī ioānis baptiſtę,ſicut fuerūt ī anno dn̄i.m.d.xvi,et ſic vides, ꝙ iſta regula ecōtrario practicat a regula ꝑcedētis

Ordo.

Sententia.

Exemplum claru̅ [illegible] ... dicum.

Nota bene hanc practicam.

nterualli,ideo dicitur in textu dic vt ſupra vice verſa.propterea q̃ in tellıgit vnã iſtarũ regularũ facile cognoſcet & reliquam,cum oppoſitorum eadem ſit diſciplina teſte philoſopho.

A penthe diſtat aduentus.&·vnde triginta
Ebdo dat indicis,a,b,tollit ſed quęlibet vnam,
Andreæ feſto vicinior ordine quouis
Aduentum domni prima colit feria.
Si cadat in lucem domini, celebratur ibidem.

Aduentus.i.dñica prima ipſius aduẽtus domini diſtat .i.elongatur a pẽthe.i.a feſto pẽthecoſtes,ſic ſup.vt ſequit̃.& pro id eſt,a,indicis.i.q̃ ponitur in prima ſubũgula indicis,dat nobis ſup.vndetriginta.i.xxix. ebdo.i.ebdomadas.ſed quælibet,b,litera ſupple ab illa litera,a,indicis vſq; ad dñicã feſtorũ mobiliũ tollit.i.remouet vnã ebdomadã ſupp. prima feria.i.dies dñicus vicinior.i.proqinquior feſto andreæ apoſtoli ordine quouis.i.ſiue ſit ante ſiue poſt colit.i.celebrat aduentũ dñi.i. primã dñicã aduent9.Et ſi feſtũ beati andreæ ſupple cadat.i.eueniat ĩ lucẽ dñi.i.in diẽ dñicũ aduent9 dñi ſupple celebrat̃.i.colitur ibidem, i.in eadẽ dñica.¶Pro declaratione iſti9 text9 duo notabim9. Prĩo interuallũ a pẽthecoſte vſq; ad primã dominicã aduent9 oſtendem9.Secũdo vbi dicta dñica prima aduẽtus rite celebrari habet declarabimus. ¶Pro primi declaratione eſt notandũ, ꝙ,a,in prima ſubungula indicis poſita dat nobis.xxix.ſeptimanas a feſto pẽthecoſtes vſq; ad primã dñicã aduent9,ſed quælibet lr̃a,b,ab,a,indicis vſq; ad dñicã feſtorũ mobiliũ remouet vnã ſeptimanã ab illis.xxix.quas dat,a,indicis.exinde anno dñi milleſimo quingenteſimo.xix.dñica feſtorũ mobilium ſituatur in ſecũda ſubũgula indicis (vt ſæpe viſum eſt ĩ exẽplis prætactis) practica ergo ſic,a indicis dat.xxix.ſeptimanas &,b, eiuſdẽ indicis remouet vnã b,medĳ etiã remouet vnã,b , medici remouet etiam vnã,&,b,auricularis ſil'r remouet vnã,& iterũ,b,ĩdicis ĩ qua tũc ſunt feſta mobilia) remouet etiã vnã,& ſic ılle quĩq; literæ,b, (qa bis com putat̃,b,ĩdicis) q̃ ſituant̃ ab a ĩdicis vſq; ad dñicã feſtorũ mobiliũ, remouent quĩq; ſeptimanas,ab illis.xxix.quas dat,a,indicis,& ſic remanent tm̃.xxiiĳ.ſeptimanæ tũc a feſto pẽthecoſtes vſq; ad primã dñicã aduentus.Vnde quanto ſunt altiora feſta mobilia tãto pauciores ſunt ſeptimanæ a feſto pẽthecoſtes vſq; ad aduẽtũ dñi.Et quanto inferiora ſunt feſta mobilia,tãto plures ſunt ſeptimanæ,a feſto pẽ thecoſtes vſq; ad aduẽtũ dñi.Et ꝓ regula obſeruabis, ꝙ nõ poſſunt eſſe plures q̃ xxix.& nũq̃ pauciores q̃.xxiiĳ.¶Quãtũ ad ſcd̃m ſcias , ꝙ aduent9dñi ſemꝑ celebratur in dñica propinquiori feſto btĩ andreæ, ita ꝙ ſi feſtũ diui andreæ ſit in die lunæ martis vel mercurĳ, aduẽtus dñi in ꝑcedẽte dñica celebratur.Sed ſi feſtum beati andreæ cadat in diem iouis veneris vel ſabbati,aduentus dñi in dñica ſequente colitur , Et ſi feſtum beati andreæ cadat in diem dominicum,in eodem die dominico celebratur aaduentus,& feſtum beati andreæ trãſfertur in idem lunæ

Diſtat ab aduentu domini ſic vera dies.
Feſti innctura dat mobilis ebdomadas tres.
Donec b/tacta dat lucem littera quæq;,

¶ Vera dies nat.i.natiuitas dñi diſtat ab aduētu.i.a dñica pria aduē- tus:ſic vt ſequitur ſupple: iūctura feſti mobilis.i.ī qua ſituātur feſta mo bilia dat tibi ſupple tres ebdomadas.i.ſeptīanas qq;.i.q̄libet litera(ſe quēs iūcturā feſtorū mobiliū:donec quouſq; b/ litera ꝓxime ſeq̄ns ta cta ſit ſup.i.tāgatur (dat nobis vnū diē cū illis trib9 ſeptīanis. ¶ Pro declaratiōe īteruallí a dñica prima aduēt9 vſq; ad diē natiuitatis dñi ē notandū ꝙ litera ſiue iūctura(ī qua ſituātur feſta mobilia)dat nobis ſp tres ebdomadas ab ipa pria dñica aduētus vſq; ad verū diē natiuitatis domini & q̄libet iūctura ſeu litera(poſt dñicam feſtorū mobiliū vſq; ad b,proxime ſeq̄ntē(dat vnū diē cū illis tribus ſeptimanis:quas dat iūctu ra feſtorum mobilium Exēplū. Anno dñi milleſimo quīgēteſimo.xix.iū ctura ſeu litera feſtorū mobiliū ē ī ſecūda ſubūgula īdicis & quia ſūt.vii. iūcture ſeu literę hic ab b/ꝓxime ſeq̄ntē:ideo erūt.vii.dies cū trib9 ꝓ dictis ſeptimanis:& quia ſeptē dies faciūt vnā ebdomadā tūc erūt q̄t tuor ebdomade ītegre.Si q̄ras quare poti9 cōputas vſq; ad b,quā vſq; ad aliā quācūq; literā dominicalem vel ferialem.Reſpōdetur ratio eſt. quia natiuitas domini ſituatur ſemper ſuper b.literam.& ſic habes in- teruалla declarata & tertiam compoti partem.

Orde.
Sententia.

¶ Sequitur quarta pars.

ANnū diſcerne ꝑ ꝑtes ſūtq; quaterne,
Ver petro det æſtas exīde ſequetur.
hāc dabit vrban9 autūnū ſiphorian9
feſtū clemētis hiemis caput ē oriētis
Vadit hyems retro cathedrato ſimone petro.

¶ Diſcerne.i.diuide annū vſualē ſupple. ꝑ partes.i.ꝑ mēbra q; & ꝑtes anni ſupple ſūt quaterne.i.iiii.ver.i.illa pars anni detur petro.i.īcipiat ī cathedra ſctī petri. Aeſtas.i.altera ꝑs āni ſeq̄tur exīde.i. poſt ipm ver vrban9.i.feſtū ſctī vrbani pape dabit hāc ſcilicet ęſtatem ſimphorian9 .i.feſtū ſctī ſimphoriani(ī auguſto)dabit autūnum ſupple. i.illā partem anni,et feſtū clemētis papę ē caput.i.pricipiū hyemis.i.illius ꝑtis anni oriētis.i.veniētis: hyems illa ꝑs anni vadit retro.i.terminatur cathe drato ſimōe petro.i.in cathedra ſctī petri ī februario. ¶ Ann9 vſualis ſiue ſolaris ex q̄tuor ꝑtib9 cōſtat vere/æſtate/autūno/ & hyeme q̄ ꝑtes eccleſiaſtice ſic ichoātur.Vere etēm ī cathedra ſctī petri ī mēſe februa- rio oritur.Aeſtas vero ī feſto ſctī vrbani pape ī mēſe maio īcidit:& au tūn9 ī feſto ſctī ſimphoriani ꝓpe bartholomeū īchoat,ſ; hyēs ī feſto ſctī clemētis papæ exordiū ſumit ī mēſe nouēbri.Philoſophice vero ſo le arietē ingrediēte,ver cōſurgit.Sed ſole intrante cancrū ęſtas torrida

Ordo.

nos primo inuadit, & ſole libram arripiente maturus naſcitur autumnus, ſole vero capricornũ ſubeunte frigida hyems ingreditur, dicitur aũt ver a vireo/es/eo ꝙ hoc in tẽpore cũctarũ gñа plãtarũ virere incipiãt. Aeſtas aũt dicit ab æſtu.i.calore eo ꝙ cũcta aĩantia ĩ illo tẽpore æſtuãt.i.calore nimio ſudorẽ emittũt. Autũnꝰ vero ab augeo/es/deducit, ꝙ eo ĩ tp̄e hoĩm opes collectæ augeant. Hiẽs vero ab hio/as/vt vult varro originat eo ꝙ tp̄is hiãdo anhelitꝰ ĩ ære appeat. Vulgariter tñ plæriq; loquẽdo ĩ duas tm̃ partes vſualẽ annũ ſecãt, quarum alterã hyemẽ reliquã vero æſtatẽ appellitãt. Annꝰ em̃ vſualis eſt annus, quo cõiter vtimur vbicũq; incipiat, nã a feſto beati ioãnis baptiſtæ vſq; ad feſtũ eiuſdẽ anni ſequẽtis annus/vſualis cõtinet, vel vbicũq; ſiue in quocũq; tp̄e natus fueris vel aliqd memoratu dignũ geſſeris (reuolutis.xij.menſibꝰ) annus vſualis appellat. Quod em̃ multis ĩ locis tã in ſacra pagina q̃ apud poetas cõperiat multos vixiſſe bis centũ annos (vt neſtor cũ inquit apud Ouid.xij.metamor.vixi annos bis centũ nũc tertia viuit æſtas) nõnullos vixiſſe octingẽtos annos. Alios vero noningentos, hoc ideo propter inſcitiã tẽporũ accidit, nam teſte Plinio ſeptimi libri naturalis hyſtoriæ capite.xlviij.annũ alij æſtate determinabãt, & alterũ hyeme. Alij quadripartis temporibꝰ ſicut archades.i.populi archadiæ quorũ anni trimeſtres fuere, Quidã lunæ ſenio i.ſecundum ætatem lunæ vt ægyptij, ita ꝙ opus eos & ſingula milia annorum vixiſſe produntur. hæc ille.

Dant crux, lucia, cineres chariſmata dia,
Quod ſit in angaria quarta ſequens feria,
Poſt pen, cru, lu, ci, ſunt tempora quatuor anni.

Ordo. ¶ Crux.i.feſtũ ſanctæ crucis in ſeptembri, lucia.i.feſtũ ſanctæ luciæ in decẽbri, & cineres.i.dies cinerũ, chariſmata dia.i.feſtũ ſpũſſcti (qd̃ pẽthecoſte dr̃) dant.i.oſtendũt nobis ieiuniũ ſupple qd̃ ſit quarta feria ſequẽs.i.ſequẽte prædicta feſta, in angaria.i.in afflictione ſeu maceratione corporũ noſtrorũ ſup.ideo ĩ die mercurij ſupple poſt pen.i.poſt feſtũ pẽthecoſtes, & poſt cru.i.poſt feſtũ ſanctę crucis, & poſt lu.i.poſt feſtũ beatæ luciæ, & poſt ci.i.poſt diẽ cinerũ ſunt quatuor tẽpora anni.i.ieiunia quatuor tẽporũ.

Sententia. ¶ In hoc textu vbi & qñ quatuor tẽporũ ieiunia in catholica eccleſia celebrentur oſtenditur, quęquidem ieiunia incipiunt ſemper in die mercurij poſt feſta in textu enumerata, q̃ ideo in quatuor temporibus anni (vere/æſtate/autũno/& hyeme) celebrãtur, vt deũ in qualibet tp̄is parte veneremur.

De ieiunio in vere. Primo enim in vere poſt diẽ cinerum inſtituta ſunt ieiunia, quia quemadmodũ eo in tp̄e vireſcere incipiũt herbæ, ita in nobis ad dei laudẽ virtutes vt vireſcãt neceſſũ eſt. item quia tunc ſanguis (qui humor calidus eſt & humidus) ĩ nobis facile abũdat, & ex cõſequente de facili in libidinẽ æſtuãtes ꝓrumpimus, propterea vt macie ſeruilę corpꝰ dometur inſtituta ſunt ieiunia. in æſtate vero poſt feſtum penthecoſtes inſtituta ſunt ieiunia, vt quemadmodum tempus illud feruidum eſſe ſolet, ita & nos in charitate dei ac ꝓximi incendamur. itẽ qa in illo tp̄e humor calidus & ſiccus maxi

me regnat cauſatq; choleram propter quā hoīes cōcitātur ad furorē & ad bellum. vt ergo huiuſcemodi humores tēperentur his ieiunamꝰ temporibus. In auctūno autem puta pˢ feſtum ſancte crucis in ſeptembri, ieiunamꝰ quia tunc tempus fructuoſum ē & abundās ideo vt nos tempori coaptemur fructuſq; ſalutiferos afferamus, i illo tēpore inſtituta ſūt ieiunia. Item. quia melācholia (quę gñatur ex frigiditate & ſiccitate) maxime tunc tēporis viget, vt ergo temperetur paululū paſſio illa ieiuninm fit ī auctūno. Sed in hyeme ieiunia ſsta inſtituta (poſt feſtū beate Lucie) quia ſicut herbę & folia mortua ſunt, ita, ī nobis vicia adnihilari debēt. Item quia tunc tp̄s ē aquoſum & frigidum iō ne flegmata (quę ex frigiditate & humiditate cauſantur) ī nobis ſuperabundent carnem noſtram tunc macerare debemus. Si queraturq̄re ieiunia celebrantur tribus diebus. Reſpondetur q; hoc ē propter tria peccata mortalia vitāda, que fiunt cogitatione / verbo & opere, vel ad euitandū tria peccatorū genera, quę beatus Ioannes pˢie ioānis ſecūdo recitat cōcupiſcētiam carnis cōcupiſcetiā oculorum, & ſupbiam vite. Item fiūt ad laudē beatiſſime trinitatis. Nota q; quidā dicūt ſi natiuitas dñi celebratur die lunę vigilia debet ieiunari ī ebdomada p̄cedēti ī die ſabbati, & ſic vigilia fieret decē dies añ natiuitatē dñi. Ratio illorum ē quia vigilianatiuitatis nō cadit ī ſeptianā illorū quattuor temporum hyemalium, propterea q; illa quatuor tp̄a ſunt ſignum triſticię & vigilia natiuitatis ē ſignum leticię, ideo ꝑpter hanc repugnātiā dicunt vigiliā natiuitatis & quattuor tēpora non debere ī eodem die celebrari. Sed hoc nō obſeruatur in vſu noſtro, quia quando natiuitas dñi eſt in die lunę. tunc die ſabbati immediate præcedēte ē ieiunium duplex ſcilicet quattuor temporum & natiuitatis. Nota q; āgaria / ab ango angis. i. premo / crucio / vel affligo, & ad animum & ad corpus & ad vtrūq; refertur. Cognoſcūtur aūt quattuor tēpora per hūc verſiculum. Poſt pen / cru lu / ci / & c. vt declaratū eſt in explanatione textꝰ

Opinio q̄ nō tenetur ab eccl'ia.

Vnde dicitur āgaria.

Nat domini, pentheq;, Iohan, lau, ſumptio ſancta
Iſtis vigiliis ieiunes, luceq; marci,
Petrus & andreas, paulus cum ſimone Iudas,
Vt ieiunemus nos admonet atq; Matheus.

¶ Ieiunes. i. de p̄cepto eccleſie ieiūare debes, iſtis vigiliis puta nat. i. natiuitatis dñi q; & pēthe. i pēthecoſtes, iohā. i. natiuitas btī ioānis bapt. lau i. ſctī laurētii, ſūptio ſctā i. aſſūptiōis virgīs glioſę q; & luce. i. ī die feſto marci euāgeliſte & nō ī vigilia petrꝰ apl's ādreas / paulꝰ / & iudas apl's cū ſimōe fratre eiꝰ, atq;. i. ēt matheꝰ apl's & euāgeliſta admōet. i. ortatur nos xp̄iāos, vt ieiūemꝰ. i. vt ī vigiliis p̄dictis corpa nr̄a maceremꝰ. ¶ In hoc textu oſtēdit Auctor ī quorū feſtorū vigilis (ſecūdū Rōane ecleſie vſū) ieiūare debeamꝰ dicēs q; ī vigilia natiuitatis dñi pētecoſtes beati ioānis babtiſte ſācti laurēti aſſūptiōis glioſę virginis ſancti petri apoſtoli / andree / ſymonis iude / & mathei euāgeliſte / & ī die ſancti marci euāgeliſtę, & nō in vigilia eiꝰ, & ratio ē quia ī die

Ordo.

Sententie.

ſancti marci fiūt ſupplicatiōes (quas ꝓceſſiōes vocāt) ideo vt mētes in deū magis habeam⁹ erectas & īpetrem⁹ facili/ qđ petim⁹, ideo ī feſto ſancti marci ieiunam⁹ vel ſaltē a carnib⁹ abſtinem⁹. Nota ꝙ btūs Mathias non habet ieiuniū: qa nō fuit de nūero.xij.apoſtolorū: iacob⁹ maior infra paſcha occiſ⁹ fuit: & ei⁹ feſtū celebrat̄ octauo Kal. Augu ſti ꝓpter eccl'iæ dedicationē: iō ī vigilia ei⁹ nō ieiunam⁹ ꝓpter talē ſo lēnitatis mutationē. in vigilia Bartholomei etiā nō ieiunam⁹: qa fuit ex coriatus: & nō cōſtat ī qua die mortuus eſt: in vigilia beati thomæ, & ioānis euāgeliſtæ (quia ſunt prope chriſti natiuitatem) non ieiunam⁹.

Inde dies ægros per verſus noueris iſtos,
Auguriodecies/audito/lumine/clangor/
Linqt/olens/abies/colit/& colus/æſcula/gallus/
Omnibus in reliquis, ſed non hic h/numerabis.

Ordo. ¶ Inde.i.inſup noueris tu cognoſces dies ægros.i.ægyptios ſiue i qb⁹ plagæ miſſæ ſunt in ægyptū: p iſtos duos verſus in textu poſitos, nu merabis.i.cōputabis h.i.illā literā oībus in reliquis.i.in aliјs verſib⁹ ſer uiētibus ad inueniēdū horas, ſed nō hic.i.nō ī iſtis (ad inueniēdū dies) ſeruiētib⁹.

Sententia ¶ Auctor docet inuenire dies ægros.i.dies in quibus deus miſit plagas ſup ægyptios, p has.xij. dictiones augurio/decies/ audi to/lumine/clāgor/linquit/olēs/abies/colit/col⁹/æſcula/gall⁹/ hę inq̄ xij.dictiones.xij.menſib⁹ ſeruiūt, augurio ianuario/ decies februario: & ſic p ordinē vſq; ad finē. Et ꝓ oībus illis p̄ciſe debem⁹ cape primā literā primæ ſyllabæ cuiuſlibet dictiōis, & quota erit in alphabeto: tota dies eſt ægyptiaca in illo mēſe, cui ſeruit illa dictio cōputādo a princi pio mēſis. itē quota eſt litera prima ſcđę ſyllabæ tota eſt dies ęgyptia ca in illo mēſe, cui ſeruit illa dictio. incipiēdo a fine mēſis & retrocedē

Exēplū fa-cile. do. Exēplū. Augurio ſeruit ianuario: & quia prima litera primæ ſylla bæ eſt a: q̄ eſt prima in alphabeto, ideo prima dies ianuarij eſt ęgyptia ca. Et qa pria litera ſcđæ ſyllabę eiuſdē dictionis eſt g/ q̄ eſt ſeptima ī alphabeto, ideo ſeptima dies ianuarij eſt ægyptiaca, incipiendo a fine ianuarij retrocedendo & ſic erit.xxv.dies dicti ianuarij, & ſic in aliјs practicabis. Sed nota ꝙ h/in illo ordine nō cōputat̄. itē nota ꝙ ſcđū, dū aliq̄s iſti dies vocant̄ ægri: quia in illis dieb⁹ ſi quis incipet ægro tari, oporteret eū mori ſcđm illos. ſed illud eſt falſum: & cōtra fidē ca tholicā. Sed dicunt̄ ægri quia in illis dieb⁹ miſit de⁹ ægritudinē ī ægy ptiacos. itē nō licet alicui in talib⁹ dieb⁹ minui ſanguie ei⁹: ſed hoc nō eſt ꝓpter hoc: qui in illis dieb⁹ ſit bonū fleubothomiū, ſed ꝓpter ſuſpi tionē remouēdā, qm̄ aliq antiq faciebāt ſibi minui ſanguinē illis dieb⁹ ad ſacrificādū plutoni deo īfernali: ideo ꝓhibitum fuit ne aliqs in illis diebus ſanguinē ſuū faceret minui: ne plutoni ſacrificare videretur: & hoc prohibet qui dicit calēdas mēſiū/nec dies ægyptiacos obſeruare debetis. Dices nō ſunt niſi decē plagæ ægyptiorū: tu ponis.xxiiij. qa ī q̄libet mēſe ponis duas: ergo tu es ſupfluus. R̄ndetur ꝙ verū eſt: ꝙ nō ſunt niſi decē plagæ principales ęgyptiorū: ſed tn̄ tā principales q̄ min⁹ pricipales ſunt.xxiiij. quas hic enumerauim⁹ ſecūdo textū: decē

tamē prīcipales ſūt vt dicis q̄ ꝑhos verſ⁹ ſignificāt. Pria rubēs vnda ranarum plaga ſecūda. inde culex triſtis poſt muſca notent ī iſtis. Quī ta pecus ſternit: ſed viſcera ſexta crepauit, inde ſubit grando, poſt bru chus den.... nephando. Nona regit ſolē, primā necat vltima prolē. Nota tū ꝙ illæ plagæ fuerunt/figura illorū q̄ nobis nūc cōtingūt: nam ſicut ſunt decē ꝑcepta decalogi: ſic ſunt decē trāſgreſſores ꝑceptorum dei, qui trāſgreſſor es ſignificātur ꝑ decē plagas ægypti: q̄ fuerūt ſanguis/rana/culices/& muſcæ/aīaliū peſtis/& veſica/grādo/& locuſta/tenebræ/& mors/primo genitorū. Et per iſtas decē plagas ægypti figurātur (vt dictū eſt) trāſgreſſores decalogi/nā ſicut plagæ illæ vaſtauerunt ægyptū, ſic plagæ peccatorū corrūpunt hunc mundū. Prima ergo plaga ægipti fuit ſanguis: oēs eñ aquæ ægyptiorū verſe fuerūt in ſanguinē, & hoc ſignat ſanguinē & corruptionē luxuriæ fetidę. Secunda plaga fuit rana, tota eñ ægyptus bulliuit ranis, & ſignificat loquacitatē & peccata linguæ. Tertia plaga fuit culices: cuius aculeus amar⁹ q̄ſi iuiſibiliter pūgit, & ſignificat aculeū īuidiæ. Quarta plaga fuit muſca grauiſſima, & hoc ſignificat indignationem & peccatū irę. Quīta plaga fuit peſtis aīaliū, & hoc ſignat languorē & peccatū accidiæ. Sexta plaga fuit veſica, turgēs & ampuloſa, & hoc ſignificat inflationē & peccatū ſupbiæ. Septīa fuit grādo/& hoc ſignificat ꝑſecutionē. & peccatū iiuriæ, q̄a ex ſupfluitate naſcit̄ iiuria/vel malitia. Octaua fuit locuſta q̄ deuorauit qcquid reſiduū fuit in gradine, & ſignificat voracitatē & peccatū gulæ. Nona fuit palpabiles tenebræ, & ſignificat cæcitatē ignorātiæ. Decīa & vltīa fuit mors prīogenitorū, & hoc ſignificat ſcādalū, vel notā infamiæ. qñ ſcilicet maiores ꝑbēt occaſionē peccandi vel materiam ruinæ, hæc Bonauentura. *Verſus de plagis.*

Menſalus, illud, habet, armatus, filia, fidus, Minus, agit, ſedens, elizcs, zephirus, aufert

¶ In iſtis duobus verſibus ſūt. xīj. dictiōes. xīj. mēſib⁹ deſeruiētes, prima prīo, ſcd̄a ſcd̄o, &c. vnde per primā literā primæ ſyllabæ cuiuſlibet dictionis habem⁹ in quota hora de⁹ miſit plagā ſup ægyptios, a prīcipio mēſis: cui ſeruit illa dictio: ſed hic h/nnmerat̄ (vt dictum eſt prī⁹, ꝑ primā literā ſcd̄æ ſyllabæ habem⁹ ī q̄ta hora de⁹ miſit plagā ſup ægyptios ī illo die ægyptiaco: q̄ īuenit̄ cōputādo ordine retrogrado vt dictū eſt. Exēplū mēſalus eſt prīa dictio q̄ deſeruit ianuario, capiam⁹ ergo m, q̄ cōputando eſt duodecima litera in alphabeto, ergo ī xīj. hora miſit de⁹ plagā in ægyptios ī prima die ægyptiaca ianuarīj, ſilr prima litera ſecundæ ſyllabæ eiuſdē dictionis quæ eſt f/eſt ſexta litera ī alphabeto, ergo hora ſexta miſit de⁹ plagam ſuper ægyptios in ſecūda die ægyptiaca eiuſdē ianuarīj, quæ eſt. xxv. dies illius, & ſic de alīj ex tēpo facile practicabis. De dieb⁹ aūt canicularib⁹ eſt notādū ꝙ dicunt̄ a canicula ſtella, quæ eſt vicina tauro, & æſtiuis mēſib⁹ eſt ī medio cētro cœli, & cū ſol ad eā aſcēderit duplicat̄ calor & diſſoluūtur corpa, multiſꝙ afficiunt̄ morbis ꝑpter diſproportionē caliditatis ad alias q̄litates primas, ideo vocat̄ talis ſtella morboſa. Vñ Perſi⁹ ſatyra tertia. En quid agis, ſiccas inſana canicula meſſes iādudū coquit *Quota hora fuit miſſa plaga in quolibet die ægyptiaco.*

īſana.i.nō ſana ſeu morboſa:iō dies illi ī quib⁹ regnat canicula dicūtur caniculares.i morboſi:qm̄ ī illis moleſte ſunt purgatiōes īfirmitateſq́ʒ diuerſe cōtrahuntur.Et ſunt .liiii.in numero incipiūtq́ʒ pridie idus julii & durant vſq́ʒ ad pridie nonas ſeptembris ſecūdū aliquos ſecūdū alios vero finiūt octauo idus ſeptembris:& ſecūdū illos ſūt.lv.Iterū alii dicunt ꝙ incipiunt ſeptimo Kalendas auguſti nec illi finem dictorū dierum caniculariū aſſignant.propterea prima opinio ſanior mihi videtur:quia paſſim inuenitur ꝙ.xxx.dies poſt deſcenſum ſolis ſeu ſolſtitiū æſtiualle incipiunt.

Si per quindenos domini diuiſeris annos,
His tres adiungēs indictio ſit tibi preſens,
Dant centum gentos,& mille decē quoq; reddūt
Dum redit october indictio ſit noua ſemper
Quattuor atq; tribus ipſi prelata diebus.

Ordo.

¶ Si diuiſeris.i.ſi diuidas ānos dñi.i totū miliariū a natiuitate dñi vſq́ʒ nunc:per quidenos.i.per xv.&.xv.adiungens.i.adiungendo tres ānos his.i.illis diuiſis indictio.i.ann⁹ indictionalis ſit.i.erit tibi pñs centū anni diuiſi per.xv.&.xv.dāt tibi gētos.i.decē:quoq́ʒ.i.etiā mille anni ſupple diuiſi per.xv.reddunt nobis ſupple decē annos:īdictio.i.illud ſpacium ſit noua.i.renouatur ſemper.i.ſingulis annis:dum.i.quando octobe r ille menſis redit.i.reuertitur:indictio dico prelata.i.prepoſita ipſi octobri quatuor atq́ʒ tribus.i.ſeptem diebus.Pro declarando quid ſignificet īdictio.Tria notabim⁹.Primo quid ſit īdictio & vnde dicatur oſtendemus.Secundo practicam diuidendi annos ad inueniendū dictam indictionem videbim⁹.Tertio quare potius ī octobri(ſeu paulo āte)q̄ī alio quouis tēpore renouetur declarabim⁹.

Sententia.

¶ Pro declaratione primi ē notandum ꝙ indictio ē ſpaciū.xv.annorū quod indicebatur apud romāos:vt tributa a toto orbe reipublicę romāę ſoluta eſſent.vel etiam indictio poteſt dici quilibet illorū quindecim annorum ita ꝙ primus prima indictio ſecundus ſecunda indictio vocabitur qnidecimus decima quīta & vltima indictio appellabitur de aliis vero intermediis ordinate procedes.Et dicitur indictio ab indico īdicis velut indictum. ¶ Secundum propoſitum ē de practica:debes eñi ad īueniendum indictionē ānos a chriſti natiuitate per.xv.diuidere:& diuiſione facta(adiungendo tres illis qui remanebunt)oſtendet tibi numerus remanens preſentem indictionem:et ſi.xv. ſint vltimus numer⁹ tu eris in īdictiōe decima quīta. Addis eñi illos tres quia iam chriſto naſcente tres indictiones ſeu tres indictionales pręterierāt. Vnde centum anni diuiſi dant.x.& mille anni diuiſi dāt etiā.x.vnde pro declaratione praxis ad probandum ꝙ remanet.x.ex centum diuiſis per.xv. debes hoc modo procedere:ponendo.xx.ſuper pollicem.xx.ſuper indicem.xx. ſuper medium.xx.ſuper medicum &.xx.ſuper auricularem: quo facto habebis centū ſuper digitos ,capias ergo.v.ab auriculari &

Secundum ꝓpoſitum.

ibi remanebunt.xv.diuiſi:capias iterũ.v.a medico & remanebunt iterũ.xv.diuiſi:& habes.x.capias iterum.v a medico:[& ſic habebis.xv. &.xv.etiam remanent in medio digito:& ſic ex ter.xx.nihil remanet capias iterum.v.ab indice:ĩ quo remanebunt.xv.diuiſi & capies etiã v.a pollice in quo remanebunt.xv.& tu habes adhuc x.ergo ex cẽtũ diuiſis per.xv.&.xv.remanent.x.iuxta textum dant centum gentos tunc comparando:ex bis centum remanebunt.v.ex quater cẽtũ remanebunt.x.ex octies centum remanebũt v & iterum ex bis centum remanebunt.v.ergo ex mille remanebũt.x.iuxta textum mille.x quoq; reddunt:deinde ex quater centum remanent.x.ergo ex.m.& quater centum remanent tantum.v.habemus iterum cẽtum ex qbus diuiſis remanent.x.qui iuncti cũ quinq; (qui remanebunt ex mil.& quatercẽtum) faciunt.xv.ergo ex mille & quingentis diuiſis (vt dictum ẽ) nihil remanet qui ſit diuiſum per.xv.&.xv.Sed anno domini milleſimo quĩgẽteſimo.xix.habemus adhuc.xix.ex quib⁹ remouendo xv.remanẽt quattuor qui cum tribus (quos debemus addere vt dicit text⁹) faciũt vii.& ſic in prędicto anno (puta milleſimo quĩgenteſimo.xix.ſumus in ſeptima indictione. ❡ Quantum ad tertiũ ẽ notãdum, ꝙ Romani primo iſtituerunt indictionem:cum eñ ipſi totum mũdum ſubiugaſſent edictum fecerunt vt omnes homines de quacũq; prouĩcia in quĩdecim aunis perſoluerent tributa: ſub tali ordine: ꝙ ĩ fine primi luſtri perſoluerent aes ad arma fabricanda: & in fine ſecundi luſtri argẽtum ad ſtipendia militum perſoluẽda:& in fine tertii luſtri aurum ad ponendum in ærario cõmuni ſeu in gazophilacio ipſorum romanorum:dicitur enim gazophilatium a gaza gazę et philax quod eſt ſeruare:quia ibi ponuntur et ſeruantur gaze ſeu theſauri congregati: deĩde ſic ordinauerunt romani, ꝙ nullũ pactum nullumq; priuilegium eſſet firmum vel ſtabile:niſi cõſtaret ãno indictionali, ſeu indictione.Dices quare poti⁹ renouatur ĩdictio in ſeptembri, puta octauo Kalẽdas octobris q̃ in alio tẽpore?reſpondetur ꝙ roãni (qui cautiſſimi erant) conſiderabãt, ꝙ populus illo tempore melius haberet.vnde ſoluere tributa prędicta ipſis roãnis propter fruct⁹ cęteraq; terrę bona tũc cõgregata, q̃ in quouis alio tempore.item ſolent eſſe liberaliores hõines tunc temporis propter fructus habundantiã; q̃ ĩ aliis temporib⁹ ideo tunc renouatur indictio et non ante vel poſt et hæc de indictiõe dicta ſuffiant.

Tertium ꝓpoſitum.

Noſcere ſi queris quæ litera ſit tabularis,
Alphabeta duo debes cognoſcere primo,
B poſt punct.primum ſed a pri pũct. eſto ſecũdũ
Vel prime nigre fiant rubeeq̃ ſecunde,
Primum finit in u.reliquum ſe terminat in q.
Indicis incipiet ra primum, ſexta ſecundum.

Incipiet medici, poſt aurum tangere lucem
Que domini poterit, hęc litera ſit tabularis.

Ordo. Si quęris.i.ſi vis noſcere.i.ſcire quę litera.i.quod elemētū ſit litera tabularis.i.ſic dicta:primo.i.īprimis debes cognoſcere.i.intelligere duo alphabeta.i.duo abecedaria.Primū alphebetum incipit ſupple p hāc literam b.& punct.i.punctū ponitur ſupple poſt b.Sed ſecūdū alphabetum incipit ſupple per a.i per illā litteram & punct.i.punctū eſto.i.ſit ſeu ponatur pri.i.ante literā a:vel prime.i.litere primi alphabeti fiāt .i.aſcribātur nigre.i.atramēto nigro:ꝗ & ſecūde.i.literę ſecundi alphabeti fiāt ſuple rubee.i.atramēto rubro:primum alphabetū ſuple finit .i.terminatur ī u.i.p illā literā u.reliquū.i.ſecūdū alphabetū termiat ſe .i.finem habet ī q.i.tali litera.Primū alphabetum īcipiet.i. īchoabit. ra.i.in radice īdicis illius digiti & ſecūdū alphabetū īcipiet.i.īchoabit ſexta.i ī ſexta iūctura ſeu ī ſecūda ſubūgula medici.i.illius digiti litera hec.i.illa que poterit.i.quibit tangere lucē dñi.i.cadere ī diem dñicum poſt aurum.i.poſt aureum numerum talis inꝗ litera ſit.i.erit tabularis.

Sententia. ¶ Pro intelligēda litera tabulari tria ſunt notanda.Primo duo alphabeta īueniri debēt:diſcrimēꝗ illorū aſſignari debet.Scđo vbi ſituātur & practica ad ſituationē eorū oſtēdetur.Tertio quomō litera tabularis per duo alphabeta cognoſcenda ſit enucleabitur. ¶ Quantū ergo ad primum debes duo alphabeta ī abecedario capere:q̄ ſic differunt:quia primū incipit per b,& terminatur ī u.& ſic continet.xix.literas.Alterū vero īcipit per a,& terminatur ī q.& ſic continet xvi.literas.Item etiā literę primi alphabeti debent habere pūctū poſt ipſas.& litere ſecūdi alphabeti debēt habere punctū ante ipſas:vel literę primi alphabeti debēt ſcribi atramēto nigro.Et litere ſecūdi atramēto rubro & hoc ꝓpter diſcrimēn īter illa duo alphabeta.Quantū ad ſecūdū ē ſciendū,ꝙ primū alphabetum incipit ī prima radice īdicis:ī qua ponitur b & ī qualibet iunctura ipſius īdicis ponitur vna litera: & etiam ī qualibet iūctura medii & medici:donec ꝑuenias ad primam ſubungulā ipſius medici: ſuper quā ponitur u.quę ē vltima litera primi alphabeti.Deīde ſecundum alphabetum īcipit ī ſecunda ſubungula eiuſdem medici:ī quā ponimus a.que ē prima litera ſecundi alphabeti: & ꝓcedendo iūcturatī ſecūdum ordinem literarum alphabeti vſꝗ ad literam q quę cadit ſuper groſſam radicem īdicis:ī qua finitur ſecundum alphabetum. ¶ Quantū ad tertium ē notandū ꝙ illa litera dicitur eſſe tabularis:q̄ cadit ſup

Tertiū ꝓpoſitum. iuncturam feſtorum mobilium ſeu ſuper dominicam poſt aureum numerū:ī qua ſituanf feſta mobilia.Exemplū Anno dñi milleſimo quingenteſimo.xix.iunctura feſtorū mobiliū eſt ſecunda ſubungula īdicis: quia tunc numerus aure⁹ ſituatur in ſecunda ſubungula auricularis(vt prius viſum eſt)ergo īcipiendo ſecundū alphabetum ī ſecūda ſubungula medici(vt dictum eſt)tu īuenies ꝙ b.ſecundi alphabeti erit litera tabularis:quia cadet ſuper ſecundam ſubungulam īdicis ī qua ſituatur doſt nica feſtorū mobilium.Et in iſtis alphabetis ſemper debes numerare h.pro litera.

B.ebdomadas.f.ſeptenas dat.n.octo,
V.q; nouem.g ſecunda decem quibus o dabit vnā
Addidit ebdomadis,b dies tres initiales,
Littera queq; ſequens,premiſſis addidit vnā,
Anno biſſexti vult vna dies ſuperaddi,

A.quando eſt litera tabularis ſuple dat.i.prebet nobis.vi.ebdomadas a natiuitate xp̄i vſq; ad quadrageſimam,f,primi alphabeti ſupple quā do ē tabularis dat nobis.ſeptenas.i.ſeptē ebdomadas a natiuitate xp̄i vſq; ad quadrageſimā.i.n primi alphabeti dat octo a natiuitate vſq; ad quadrageſimam.q; et.v.dat.ix.ebdomadas.g.ſecūda.i.g ſecundi alphabeti dat.x.ebdomadas,quib⁹.x.ebdomadis,o,ſecūda alphabeti dabit vnā ebdomadā.i.quando,o,ſecunda alphabeti eſt litera tabularis,tūc ſunt.xi.ebdomadæ a natiuitate vſq; ad quadrageſimā,b,litera tabularis addidit.i.adiunxit eqdomadis prędictis ſupple tres dies initiales.i. qui ſunt ante illas.vi.ebdomadas quæq;.i.q̄libet litera(duorū alphabetorum ſequēs aliquam iſtarum ſupple in textu poſitarū, vſq; ad dn̄icam feſtorum mobilium)addidit.i.adiūxit premiſſis i. predictis ſeptimanis vnam ſupple diem,vna dies vult ſuperaddi.i.ſubiūgi anno biſſextili etiā omnib⁹ prędictis computatis. ¶ Pro huius textus explanatione eſt notandum.q; in duobus predictis alphabetis ſunt.vi.literæ principales puta,b,f,n,&,v,primi alphabeti,g,&,o,ſecūdi alphabeti quidem literę principales(qn̄ ſunt tabulares)ſignificāt ſeptimanas a natiuitate xp̄i vſq; ad quadrageſimam.puta qn̄,b,primi alphabeti ē litera tabularis,tunc ſunt.vi.ſeptimanę & tres dies a natiuitate dn̄i vſq; ad quadrageſimam incluſiue ratio autem quare ſunt tres dies cum vi. ſeptimanis(qn̄,b,eſt litera tabularis) eſt iſta , quia qn̄cunq;,b. primi alphabeti eſt litera tabularis,tunc,d,eſt litera dn̄icalis.& quia illa litera,b,vſq; ad literam,d,ſunt tres litere (ītelligo īcluſiue & natiuitas domini eſt ſituata ſuper b,literam dominicalē.propterea,b, primi alphabeti quando eſt tabularis dat.vi.ſeptimanas cū trib⁹ diebus a natiuitate vſq; ad quadrageſimam incluſiue(vt dictum eſt)propterea dicitur in textu addidit ebdomadis,b, dies initiales.Quando vero,f,primi alphabeti ē tabularis,tunc ſūt.vii.ſeptīāe a natiuitate vſq; ad.xl ſ; n.primi alphabeti dat.viii ſeptīanas.Et.v.dat.ix.ſeptimanas,g,autē ſecūdi aldhabeti dat.x.&.o ſecundi alphabeti dat.xi.Sed alie litere ſequentes iſtas principales addunt tot dies,quot ſunt litere poſt literam principalem vſq; ad tabularē(quando aliqua minus principalis eſt tabularis)predictis ſeptimanis.Vel remouent ſi capias lr̄as precedentes illas ſex principales.Exemplum anno domini milleſimo quingenteſimo.xviii p.primi alphabeti eſt litera tabularis,& quia tūc ſunt due literę.a litera principali quę eſt.n.vſq; ad tabularem quę eſt.p.iō tunc ſunt.viii.ſeptimane et duo dies a natiuitate vſq; ad quadrageſimā vel x.ſeptimane demptis quinq; diebus ſi vis capere.v .pro litera pricipa

li, quia tunc quinq; literæ præcedunt literam principalem ſcilicet.v. vſq; ad literam tabularem ſcilicet.p. anno vero milleſimo quingēteſi mo.xix. litera tabularis eſt.p. ſecundi alphabeti, &.o. dicti ſecundi alphabeti eſt litera principalis, quæ dat.xi. ebdomadas &.p. ſequens dat vnum diem, & ſic in prędicto anno ſunt.xi, ſeptimanæ & vnus dies a natiuitate chriſti vſq; ad quadrageſimam, & omnia iſta patent clariſſime per tabulam ſequentem.

Poſt regum feſta quęre nouilunia trina
Et poſt dominica terna concelebra paſcha,

Tabula feſtorum mobilium perpetua.

	xvi		Ianu.	februa.	martii	april	maius
b.	v	d	xviii	viii	xxii	xxvi	x
c.		e	xix	ix	xxiii	xxvii	xi
d.	xiii	f	xx	x	xxiiii	xxviii	xii
e.	ii	g	xxi	xi	xxv	xxix	xiii
f.		a	xxii	xii	xxvi	xxx	xiiii
g.	x	b	xxiii	xiii	xxvii	May i.	xv
h.		c	xxiiii	xiiii	xxviii	ii	xvi
i.	xviii	d	xxv	xv	xxix	iii	xvii
K.	vii	e	xxvi	xvi	xxx	iiii	xviii
l.		f	xxvii	xvii	xxxi	v	xix
m.	xv	g	xxviii	xviii	april.i.	vi	xx
n.	iiii	a	xxix	xix	ii	vii	xxi
o.		b	xxx	xx	iii	viii	xxii
p.	xii	c	xx xi	xxi	iiii	ix	xxiii
q.	i	d	februa.i.	xxii	v	x	xxiiii
r.		e	ii	xxiii	vi	xi	xxv
ſ.	ix	f	iii	xxiiii	vii	xii	xxvi
t.		g	iiii	xxv	viii	xiii	xxvii
v.	xvii	a	v	xxvi	ix	xiiii	xxviii
litera tabularis.	aureus numerus	litera dñicalis.	ſeptuageſima.	quadrageſima.	paſcha.	Rogationes.	penthecoſte.

Preſens tabula.viii. ordines complectitur, in primo enim litera tabularis habetur, in ſecundo aureus numerus ſituatur, in tertio litera dominicalis, in quarto ſeptuageſima, in quinto quadrageſima, ī ſexto paſcha, in ſeptimo rogationes, in octauo penthecoſte ſituatur. Pro cu ius tabulæ intellectione imprimis pręſupponitur cognitio numeri au ei & literæ dominicalis.

Tabula feſtorum mobilium perpetua.

			februr.	februa.	april.	may	may
.a	vi	b	vi	xxvii	x	xv	xxix
.b		c	vii	xxviii.	xi	xvi	xxx
.c	xiiii	d	viii	martii.i.	xii	xvii	xxxi
d.	iii	e	ix	ii	xiii	xviii	Iu.i.
.e		f	x	iii	xiiii	xix	ii
.f	xi	g	xi	iiii	xv	xx	iii
.g		a	xii	v	xvi	xxi	iiii
.h	xix	b	xiii	vi	xvii	xxii	v
.i	viii	c	xiiii	vii	xviii	xxiii	vi
.K		d	xv	viii	xix	xxiiii	vii
.l		e	xvi	ix	xx	xxv	viii
.m		f	xvii	x	xxi	xxvi	ix
.n		g	xviii	xi	xxii	xxvii	x
.o		a	xix	xii	xxiii	xxviii	xi
.p		b	xx	xiii	xxiiii	xxix	xii
.q		c	xxi	xiiii	xxv	xxx	xiii
litera tabularis.	aureus numerus	litera dñicalis.	ſeptuageſima	quadrageſima	paſcha	rogationes.	penthecoſte

ex prius dictis. quare ſi vis īuenire feſta mobilia ī aliquo anno, capias numerū aureū illiꝰ anni, poſtea deſcēde vſq ad literā dñicalē eiuſdem anni, quę ſemper debet inueniri poſt aureū numerū deſcēdēdo verſꝰ finē tabulę. quaquidē litera dñicali inuēta, debes per rectā lineā ꝓcedere ſuper.v.ordines feſtorū mobiliū. & ſic inuenies in quo menſe, & in quota die menſis erit quodlibet feſtū mobile, & hoc capiendo ſemper mēſem proxime ſignatū ſuꝑ tuā lineā, deinde ſi numerꝰ aureꝰ eſſet in prime tabule.ix.vel.xvii.& litera dñicalis.b.c.d.e.vel.f.debes tuā literā dñicalē ſequētē numerū aureū capere in principio ſcđę tabulæ, etiā illa litera de primo ordine q̄ cadit directe ſuper literā dñicalē poſt aureū numerū dicitur eſſe tabularis. ex.ḡ. anno dñi milleſimo quingēteſimo.xix.habes.xix.ꝓ aureo nūero & .b.ꝓ litera dñicali, & qa tūc cadit directe litera.b.ſuꝑ numerū aureū nō capies illā ꝓ dñica feſtorū mobiliū ſʒ b.poſtea ſeq̄ntē.q̄ ē penultīa litera dñicalis ī ſcđa tabula, a q̄ litera ꝑ lineā rectā ꝓcedēdo īuenies.lxx.ī.xx.die februarii.xl.ī.xiii. martii.paſcha ī xxiiii.aprilis.rogationes ī.xxix.maii, penthecoſte ī.xii. iunii. Nota ēt ꝙ ſi aureꝰ numerꝰ cadat ꝑ rectā lineā ſuꝑ literā dñicalē nō debes illā capere ſʒ poſtea ſeq̄ntē vt ī exēplo p̄dicti āni pʒ, itē ſi litera dñicalis īmedate ponat̄ poſt aureū nūerū ī anno biſſextili, nō debes illā cape, ſed recurrēdū ē ad literā dñicalē poſitā ī ſcđo loco, īſuꝑ ē aduertēdū, ꝙ ī āno biſſextili ꝓ.lxx.& ꝓ xl.(ſi ipa reqrat) dēmꝰ manere ſuꝑ priori lr̄a, ꝓ aliis aūt feſtis.ſ.pa.roga.& de pē.mꝰ aſcēdere ad literā

ſupra priorem, quæ erit dñicalis vſq ad finē anni & ab illa directe p-cedere debes ſup tres ordines vltimos, dixi notāter ſi ipſa reqrat, qa nō ſemp reqritur puta qñ quadrageſima eſt ante.xxiiii.diē Februarii.

¶ Pro anno dñi.M.D.XIX.tabula cerei paſchalis multa declarans.

ANnus ab origine mundi.	vi.m.vii.c xviii.
Annus ab vniuerſali diluuio	v.m lxii.
Annus ab incarnatione domini	m.v c.xix.
Annus a paſſione domini	m.iiii.c.lxxxvi.
Annus a natiuitate btē Marię	m.iiii.c.xxxiiii.
Annus ab aſſumptione eiuſdē	m.iii.c.lxxiii.
Annus a conſecratione domini noſtri papę Leonis.x.huius nominis.	vi.
Annus aſſumptionis ad regnum Franciæ Franciſci Valeſii primi huius nominis, & coronationis eiuſdem	v.
Annus natiuitatis chriſtianiſſimi Francorum regis Ludouici duodecimi. lvii.Et mortis eiuſdem.	v.
Annus regni eiuſdem ſeu ad regnum aſſumptionis.	xxi.
Annus Franciſci Delphini Franciæ.	ii.
Annus epiſcopatus venerabilis Pariſienſis epiſcopi dñi Stephani pōchier benemeriti olim Francie vice cancellarii.	xvii.
Annus indictionis renouandæ in Octobri.	vii.
Annus cicli ſolaris.	xxvii.
Annus cicli decēnouēnalis qui aureus numerus dicitur	xix.
Annus communis	i.
Litera dominicalis.	b.
Concurrens	v.
Epactæ	xviii.
Claues terminorum	xxxviii.
Dies ſeptuageſimæ februa.	xx.
Dominica prima quadrageſimæ Mar.	xiii.
Dies paſchæ Aprilis	xxiiii.
Dominica rogationum Maii.	xxix.
Dominica penthecoſtes iunii.	xii.
Feſtum corporis chriſti iunii	xxiii.
Dies aduentus Nouembris	xxvii.
Litera tabularis ſecundi alphabeti.	p.
Ebdomadæ a natiuitate domini vſq ad primam dominicam quadrageſimę.	xi.cum vno die.
A penthecoſte vſq ad feſtum beati Ioannis.	xii.dies.
Aſcenſio domini iunii.	ii.die.

Pro cuiuſquidem tabulæ renouatione addendus eſt vnus annus pro ſingulis annis futuris.

Sequuntur vtiles tabulæ ſeu indices ad breuiter & recte cognoſcendum ea quæ diffuſe in Compoto & explanationibus tractantur.

❡Tabula prima docet cognoſcere annos dñi currẽtes, literas dñicales, aureũ numerũ, ĩteruallũ videlicet ebdomadas/dies/ſeptuageſimã, & exĩde cætera feſta mobilia cũ indictionib⁹, ſimiliter & biſſextũ, ĩtelligẽdo p.m. milleſimũ, & p.d. qngẽteſimũ annũ, duratq; dicta tabula vſq; ad milleſimũ qngẽteſimũ qnq̃geſimũ ſecũdũ, debes ergo ꝑ cognitione illi⁹ iuenire annũ currẽtẽ ĩ primo ordine, & poſtea per lineam rectã debes ꝓcedere vſq; ad vltimũ ordinẽ, ĩ quo eſt indictio: & manifeſte iueuies literã dñicalẽ, n biſſextũ(ſi exiſtat, aureũ nũerũ / ĩteruallũ a natiuitate vſq; ad quadrageſimã, 'ocũ ſeptuageſimæ & indictionem.

Annus domini	Literæ dñica.	Ann⁹ biſſex.	Aureus nũer⁹	Interuallũ ebdo.	Dies	Locus lxx.	Indictio.
m d xix	b		xix	xi	i	xx feb	vii
m d xx	a	g	i	ix		v feb	viii
m d xxi	f		ii	vii	v	xxvii Ia	ix
m d xxii	e		iii	x	iiii	xvi feb	x
m d xxiii	d		iiii	viii	iii	i feb	xi
m d xxiiii	c	b	v	vii	i	xxiiii ia	xii
m d xxv	a		vi	x		xii feb	xiii
m d xxvi	g		vii	vii	vi	xxviii ia	xiiii
m d xxvii	f		viii	x	v	xvii feb	xv
m d xxviii	e	d	ix	ix	iii	ix feb	i
m d xxix	c		x	vii	ii	xxiiii ia	ii
m d xxx	b		xi	x	i	xxiii feb	iii
m d xxxi	a		xii	ix		v feb	iiii
m d xxxii	g	f	xiii	vii	v	xxviii ia	v
m d xxxiii	e		xiiii	ix	iiii	ix feb	vi
m d xxxiiii	d		xv	viii	iii	i feb	vii
m d xxxv	c		xvi	vii	ii	xxiiii ia	viii
m d xxxvi	b	a	xvii	x		xiii feb	ix
m d xxxvii	g		xviii	vi	vi	xxviii ia	x
m d xxxviii	f		xix	x	v	xvii feb	xi
m d xxxix	e		i	viii	iiii	ii feb	xii
m d xl	d	c	ii	vii	ii	xxv ia	xiii
m d xli	b		iii	x	i	xiii feb	xiiii
m d xlii	a		iiii	ix		v feb	xv
m d xliii	g		v	vi	vi	xxi ia	i
m d xliiii	f	e	vi	ix	iiii	x feb	ii
m d xlv	d		vii	viii	iii	i feb	iii
m d xlvi	c	Al.pa.	viii	xi	ii	xxi feb	iiii
m d xlvii	b		ix	ix	i	vi feb	v
m d xlviii	a	g	x	vii	vi	xxix ia	vi
m d xlix	f		xi	x	v	xvii feb	vii
m d l	e		xii	viii	iiii	ii feb	viii
m d li	d		xiii	vii	iii	xxv ia	ix
m d lii	c	b	xiiii	x	i	xiiii feb	x

¶ Tabula ſecūda(q̄ difficilior eſt prima)docet īuenire feſta mobilia ſecundū ordinē mēſiū ī qb⁹ ſunt capiēdo ſemꝑ mēſem ꝓpīquiorē ſupra ſcriptū, docet etiā īteruallū a natiuitate vſqꝫ ad carnipriuiū. itē a pēthecoſte ad ſctm̄ ioānē. Et ſimiliter a pēthecoſte ad aduētū dn̄i. Et demū oñ dit ipos dies natiuitatis dn̄i, dixi eā difficiliorē prīa, qa p̄ſuppon:t notitiā lr̄æ tabularis ī ſcd̄o ordīe poſitæ, a q̄ ordinate ꝓcedēdo ꝑ lineā rectā vſqꝫ ad dies natiuiiatis ī vltio ordine, faciliter inuenies oīa ī tabula cōtēta, Sūmū paſcha ē ī fine tabulæ. Et īfimū ī pīcipio.

lr̄ę dn̄i.	lr̄æ tab.	ſept. in ia.	Paſch. ī mar.	Roga. ī ap.	Pēthe. in ma.	A nati. ad carni· ſeptim̄e	Dies	A pēt. ad ſctm̄ io. ebdo	dies.	A pēt. ad aduē. ſeptim̄e	dies nati. dn̄i.
d	b	xviii	xxii	xxvi	x	v	vi	iii		xxix	Veneris
e	c	xix	xxiii	xxvii	xi	v	vi	vi	ii	xix	Iouis
f	d	xx	xxiiii	xxviii	xii	vi		vi	i	xxix	Mercurii
g	e	xxi	xxv	xxix	xiii	vi	i	vi		xxix	Martis
a	f	xxiii	xxvi	xxx	xiiii	vi	ii	v	vi	xxix	Lunæ
b	g	xxiii	xxvii	Ma.i	xv	vi	iii	v	v	xxviii	Dn̄ice
c	h	xxiiii	xxviii	ii	xvi	vi	iili	v	iiii	xxviii	Sabbati
d	i	xxv	xxix	iii	xvii	xvi	v	v	iii	xxviii	Veneris
e	K	xxvi	xx	iiii	xviii	vi	vi	v	ii	xxviii	Iouis
f	l	xxvii	xxxi	v	xix	vii		v	i	xxviii	Mercurii
g	m	xxviii	Ap.i	vi	xx	vii	i	v		xxviii	Martis
a	n	xxix	ii	vii	xxi	vii	ii	iiii	vi	xxviii	Lune
b	o	xxx	iii	viii	xxii	vii	iii	iiii	v	xxvii	Dn̄icæ
c	p	xxxi	iiii	ix	xxiii	vii	iiii	iiii	iiii	xxvii	Sabbati
d	q	feb.i.	v	x	xxiiii	vii	v	iiii	iii	xxvii	Veneris.
e	r	ii	vi	xi	xxv	vii	vi	iiii	ii	xxvii	Iouis
f	s	iii	vii	xii	xxvi	viii		iiii	i	xxvii	Mercurii
g	t	iiii	viii	xiii	xxvii	viii	i	iiii		xxvii	Martis
a	u	v	ix	xiiii	xxviii	viii	ii	iii	vi	xxvii	Lune
b	a	vi	x	xv	xxix	viii	iii	iii	v	xxvi	Dn̄icæ
c	b	vii	xi	xvi	xxx	viii	iiii	iii	iiii	xxvi	Sabbati
d	c	viii	xii	xvii	xxxi	viii	v	iii	iii	xxvi	Veneris.
e	d	ix	xiii	xviii	iunii.i.	viii	vi	iii	ii	xxvi	iouis
f	e	x	xiiii	xix	ii	ix		iii	i	xxvi	Mercurii.
g	f	xi	xv	xx	iii	ix	i	iii		xxvi	Martis
a	g	xii	xvi	xxi	iiii	ix	ii	ii	vi	xxvi	Lunæ
b	h	xiii	xvii	xxii	v	ix	iii	ii	v	xxv	Dn̄icæ
c	i	xiiii	xviii	xxiii	vi	ix	iiii	ii	iiii	xxv	Sabbati.
d	K	xv	xix	xxiiii	vii	ix	v	ii	iii	xxv	Veneris
e	l	xvi	xx	xxv	viii	ix	vi	ii	ii	xxv	iouis
f	m	xvii	xxi	xxvi	ix	x		ii	i	xxv	Nercurii
g	n	xviii	xxii	xxvii	x	x	i	ii		xxv	Martis
a	o	xix	xxiii	xxviii	xi	x	ii	i	vi	xxv	Lunæ
b	p	xx	xxiiii	xixx	xii	x	iii	i	v	xxiiii	Dn̄icæ
c	q	xxxi	xxv	xxx	xiii	x	iiii	i	iiii	xxiiii	Sabbati.

¶Hæc tertia ſequens tabula præciſe quinq; feſta mobilia inſinuat, & diſtantias eorundem feſtorum, in primis enim lineis ꝓ infimis mobili bus, & in vltimis lineis pro altis mobilibus, & ſecundum q̃ magis ap propinquāt principio tabulæ tanto infimiora ſunt feſta mobilia, & q̃to accedunt ad finem tanto altiora, ideo hæc tabula pręſupponit præ cedentes.

Septuage.	Quadra.	Paſcha.	Rogatio.	Pēthecoſte.
xviij ianua.	viij fe.	xxij mar	xxvi ap	x maij
xix ia.	ix fe	xxiij mar.	xxvij ap	xi ma.
xx ia	x fe.	xxiiij mar.	xxviij ap	xij ma
xxi ia	xi fe	xxv mar	xxix ap	xiij ma
xxij ia	xij fe	xxvi mar	xxx ap	xiiij ma
xxiij ia	xiij fe.	xxvij mar	i. maij	xv ma.
xxiiij ia	xiiij fe	xxviij mar	ij ma	xvi ma
xxv ia	xv fe	xxix mar	iij ma	xvij ma
xxvi ia	xvi fe	xxx mar	iiij ma	xviij ma.
xxvij ia.	xvij feb	xxxi mar	v ma	xix ma
xxviij ia	xviij fe	i Aprilis	vi ma	xx ma
xxix ia	xix fe	ij ap	vij ma	xxi ma
xxx ia	xx fe	iij ap	viij ma	xxij ma
xxxi ia.	xxi fe	iiij ap	ix ma	xxiij ma
i Februa.	xxij fe	v apri	x ma	xxiiij maij
ij fe	xxiij fe	vi ap	xi ma	xxv ma
iij fe	xxiiij fe	vij ap	xij ma	xxvi ma
iiij fe	xxv fe	viij ap	xiij ma	xxvij ma
v fe	xxvi fe.	ix ap	xiiij ma	xxviii ma
vi fe	xxvii fe	x apri	xv ma	xxix ma
vii fe	xxviii fe	xi ap	xvi ma	xxx ma
viij fe	i. martij.	xij ap	xvij ma	xxxi maij
ix feb	ij mar.	xiij ap	xviij ma	i. Iunij
x feb	iij mar	xiiij ap	xix ma	ii iunii
xi fe	iiii mar.	xv ap	xx ma	iii iu
xii feb	v mar	xvi ap	xxi ma	iiij iu
xiii fe	vi mar	xvii ap.	xxii ma	v iu
xiiii fe	vii mar	xviii ap	xxiii ma	vi iu
xv fe.	viii mar	xix ap	xxiiii ma	vii iu
xvi feb	ix mar	xx ap	xxv ma	viii iu
xvii fe	x mar	xxi ap	xxvi ma	ix iu
xviii fe	xi mar	xii ap	xxvii ma	x iu
xix fe	xii mar	xxiii ap	xxxiii ma	xi iu
xx fe	xiii mar	xxiiii ap	xxix ma	xii iu
xxi feb	xiiii mar	xxv ap	xxx ma	xiii iunii
i. Martii.				

Tabula quarta ſequens docet inuenire paſcha tantum, qñ ſcilicet celebratur in aprili vel in martio ſecundum ordinem numeri aurei, nam inter quecūqꝫ numerū aureum ponuntur tres ordines. in primo literæ dominicales, in ſecundo. A. vel m. a. enim ſignificat aprilē. m. martium. ī tertio ordine ponitur ī quota die martii vel aprilis erit paſcha

i	ii	iii	iiii	v
A a ix	a m xxvii	a a xvi	a a ix	a m xxvi
b a x	b m xvii	b a xvii	b a iii	b m xxvii
c a xi	c m xxviii	c a xviii	c a iiii	c m xxviii
d a xii	d m xxix	d a xix	d a v	d m xxix
e a vi	e m xxx	e a xx	e a vi	e a xxiii
f a vii	f m xxxi	f a xiiii	f a vii	f m xxiiii
g a viii	g a i	g a xv	g a viii	g m xxv
vi	vii	viii	ix	x
a a xvi	a a ii	a a xxiii	a a ix	a a ii
b a xvii	b a	b a xxiiii	b a x	b a iii
c a xi	c a iiii	c a xxv	c a xi	c m xxviii
d a xii	d a v	d a xix	d a xii	d m xxix
e a xii	e a vi	e a xx	e a xiii	e m xxx
f a xiiii	f m xxxi	f a xxi	f a xiiii	f m xxxi
g a xv	g a i	g a xxii	g a viii	g a i
xi	xii	xiii	xiiii	xv
a a xvi	a a x	a m xxvi	a a xvi	a a ii
b a xvii	b a x	b m xxvii	b a xvii	b a iii
c a xviii	ɔ a xi	c m xxviii	c a xviii	c a iiii
d a xix	d a v	d m xxix	d a xix	d a v
e a xx	e a vi	e m xxx	e a xiii	e a vi
f a xi	f a vii	f m xxxi	f a xiiii	f a vii
g a xxii	g a viii	g m xxv	g a xv	g a viii
xvi	xvii	xviii	xix	
a m xxvi	a a xvi	a a ii	a a xxiii	finis
b m xxvii	b a x	b a iii	b a xxiiii	
c m xxviii	c a xi	c a iiii	c a xviii	
d m xxii	d a xii	d a v	d a xix	
e m xxiii	e a xiii	e m xxx	e a xx	
f m xxxiiii	f a xiiii	f m xxxi	f a xxi	
g m xxv	g a xv	g a i	g a xxii	

Tabula quinta ſequens docet inuenire feſta mobilia quinqꝫ cum feſto corporis chriſti,aduentum domini. Vnde aureo nnmero præſentis anni inuento quærenda eſt litera dominicalis ſequens,a qua (per lineam rectam vſqꝫ ad vltimum ordinem ſcilicet de aduentu (procedēdo faciliter inuenientur omnia feſta in tabula contenta ſemper habendo reſpectum ad menſem proximum ſuperiorem.

æureus nūer9.	lrāe dñi.	lxx ianu.	cinis feb.	paſ. mar.	aſcen. apri.	pēthe. may	corp9 dñi may	aduēt9r nouēb.
v	d	xviij	iiij	xxij	xxx	x	xxi	xxix
	e	xix	v	xxiij	may.i.	xi	xxij	xxx
xiij	f	xx	vi	xxiiij	ij	xij	xxiij	decēb.i.
ij	g	xxi	vij	xxv	iij	xiij	xxiiij	ij
	a	xxij	viij	xxvi	iiij	xiiij	xxv	iij
x	b	xxiij	ix	xxvij	v	xv	xxvi	no.xxvij
	c	xxiiij	x	xxviij	vi	xvi	xxvij	xxviij
xviij	d	xxv	xi	xxix	vij	xvij	xxviij	xxix
vij	e	xxvi	xij	xxx	viij	xviij	xxix	xxx
	f	xxvij	xiij	xxi	ix	ix	xxx	decē.i.
xv	g	xxviij	xiiij	april.i.	x	xx	xxxi	ij
iiij	a	xxix	xv	ij	xi	xxi	iunij.i.	iij
	b	xxx	xvi	iij	xij	xxij	ij	no xxvii
xij	c	xxxi	xvij	iiij	xiij	xxiij	iij	xxviii
i	d	feb.i.	xviij	v	xiiij	xxiiij	iiij	xxix
	e	ij	xix	vi	xv	xxv	v	xxx
ix	f	iij	xx	vij	xvi	xxvi	vi	decem.i.
	g	iiij	xxi	viij	xvij	xxvij	vij	ij
xvij	a	v	xxij	ix	xviij	xviij	viij	iij
vi	b	vi	xxxiij		xix	xxix	ij	no.xxvij
	c	vij	xxiiij	xi	xx	xxx	x	xxv.ij
xiiij	d	viij	xxv	xij	xxi	xxxi	xi	xxix
iij	e	ix	xxvi	xiij	xxii	iunij.i.	xij	xxx
	f	x	xxvij	xiiij	xxiij	ij	xiij	decem.i.
xi	g	xi	xxviij	xv	xxiiij	iij	xiiij	ij
	a	xij	Mar.i.	xvi	xxv	iiij	xv	iij
xix	b	x:ij	ij	xvij	xvi	v	xvi	no.xxvij
viij	c	iiij	iij	xviij	xxvij	vi	xvij	xxviij
	d	xv	iiij	xix	xxviij	vij	xviij	xxix
	e	xvi	v	xx	xxix	viij	xix	xxx
	f	xvij	xvi	xxi	xxx	ix	xx	decē.i.
	g	xviij	vij	xxij	xxxi	x	xxi	ij
	a	xix	viij	xxiij	iunij.i.	xi	xxij	iij
	b	xx	ix	xxiiij	ij	xij	xxiij	no.xxvij
	c	xxi	x	xxv	iij	xiij	xxiiij	xxviij

i iij

¶ Tabula ſexta ſequens docet inuenire altum paſcha quando videlicet feſtum ſancti ioannis baptiſtæ & feſtum corporis chriſti ſunt in eodem die. Et ſimiliteri nfimum paſcha, quando feſtum purificationis celebratur pridie carnipriuii, denicꝫ qñ venię gñales ſunt apud noſtram dominam de podio in aruernia, ſecundum hęc carmina ſequentia.

Mobilis alta dies. C. currens aureus octo,
Sexdeno cum d. non inferior valet eſſe,
B. veneris ſancta ſexd. quinq;, tred, ambo. maria.

	B			B			C						B			db		
i	ii	iii	iiii	v	vi	vii	viii	ix	x	xi	xii	i3	xiiii	xv	xvi	xvii	xviii	xix
f	e	dc	b	a	g	fe	d	c	b	ag	f	e	d	cb	a	g	f	ed
c	b	a	gf	e	d	c	ba	g	f	e	dc	b	a	g	fe	d	e	b
ag	f	e	d	cb	a	g	f	ed	c	b	a	gf	e	d	c	ba	g	f
e	dc	b	a	g	fe	d	c	b	ag	f	e	d	cb	a	g	f	ed	c
b	a	gf	e	d	c	ba	g	f	e	dc	b	a	g	fe	d	c	b	ag
d	e	d	cb	a	g	f	ed	c	b	a	gf	e	d	c	ba	g	f	e
c	b	a	g	fe	d	c	b	ag	f	e	d	cb	a	g	f	ed	c	b
a	d	e	d	c	ba	g	f	e	dc	b	a	g	fe	d	c	b	ag	f
e	gf	cb	a	g	f	ed	c	b	a	gf	e	d	c	ba	g	f	e	dc
b	a	g	fe	d	c	b	ag	f	e	d	cb	a	g	f	ed	c	b	a
gf	e	d	c	ba	g	f	e	dc	b	a	g	fe	d	e	b	ag	f	e
d	cb	a	g	f	ed	c	b	a	gf	e	d	c	ba	g	f	e	dc	b
a	g	fe	d	c	b	ag	f	e	d	cb	a	g	f	ed	c	b	a	gf
e	d	c	ba	g	f	e	dc	b	a	g	fe	d	c	b	ag	f	e	d
cb	a	g	f	ed	c	b	a	gf	e	d	c	ba	g	f	e	dc	b	a
g	fe	d	c	b	ag	f	e	d	cb	a	g	f	ed	c	b	a	gf	e
d	c	ba	g	f	e	dc	b	a	g	fe	d	c	b	ag	f	e	d	cb
a	g	f	ed	c	b	a	gf	e	d	c	ba	g	f	e	dc	b	a	g
fe	d	c	b	ag	f	e	d	cb	a	g	f	ed	c	b	a	gf	e	d
c	ba	g	f	e	dc	b	a	g	fe	d	c	b	ag	f	e	d	cb	a
g	f	ed	c	b	a	gf	e	d	c	ba	g	f	e	dc	b	a	g	fe
d	c	b	ag	f	e	d	cb	a	g	f	ed	c	b	a	gf	e	d	c
ba	g	f	e	dc	b	a	g	fe	d	c	b	ag		e	d	cb	a	g
f	ed	c	b	a	gf	e	d	c	ba	g	f	e	dc	b	a	g	fe	d
c	b	ag	f	e	d	cb	a	g	f	ed	c	b	a	gf	e	d	c	ba
g	f	e	dc	b	a	g	fe	d	c	b	ag	f	e	d	cb	a	g	f
ed	c	b	a	gf	e	d	c	ba	g	f	e	dc	b	a	g	fe	d	c
b	ag	f	e	d	cb	a	g	f	ed	c	b	a	gf	e	d	c	ba	g

Ordo tabulæ præſentis eſt. filius, eſto, dei, celum bonus, accipe gratis.

¶ Hoc eſt dicere quãdocũq; numerus aureus octo. C. & liter a domi nicalis currunt ſimul: in vno ãno ſemper eſt altum paſcha: dũmodo C. currat per totum annum vel poſt biſſextum. Et quandocunq; d. litera dominicalis currit cum ſexdecim pro aureo numero: & nõ ſit annus biſſextilis ſẽper eſt infimum paſcha. Et quandocũq; b. litera dominicalis currit per totum annum vel poſt biſſextum cum aureo numero xvi. v. xiii. vel. ii. ſemper annunciatio dominica eſt in die veneris ſctã & ſunt indulgentiæ apud noſtram dominam de podio. Vnde p declaratione huius tabulæ eſt notandũ q; principium ipſius tabulę incipit in. xviii ãno cicli ſolaris ſuper literam f. in prima ſubungula medii vt patet per hanc dictionem Filius & terminatur dicta tabula ĩ pría ſub ungula indicis in litera g. per hanc dictionem gratis. Vnde ĩ anno pñ ti milleſimo quingenteſimo decimo nono ſum⁹ in ſecũda linea dictę tabule in vtima linea dominicali ſcilicet b. ſub. xix. aurei numeri Et ĩ anno ſequenti in prĩcipio tertię linee ſuper a. & g. literas dominicales (propter biſſextum) ſub vnitate uume ri aurei & ſic lineatim proceden do patebunt tibi oĩa ſupradicta ſecundum ordinem hui⁹ verſus Fi lius eſto dei cœlum & c.

¶ Hæc hacten⁹. vt pollicis erat iacobus Marſus / huius rei peritorũ uulli ſecundus / recenſuit. Nos autem, qui caſtigationis mun⁹ vna cũ ipſo obibamus, pfamur lectori veniã, ſi qñ nos (vt faciet) dormitaſſe reperit. Multa conſulto negleximus / cum in obſeruãdis dipthongis. quas indoctorum vulg⁹ nõ capit, cui maxie hoc paratũ eſt, tũ ĩ aliis q buſdam Hortamur hoc vnũ huius opuſculi ĩterpretes, teq; in primis Petre Renealme, vt ſi author gratiã aliquam apud vos meruit eãdẽ vt aſſequatur efficite, ipſum amate, ac iuuate.

¶ Impreſſum eſt Parrhiſiis in edibus Anthonii bonnemere. x. Kal. ianuarii. M.D.XXX.

1406-532 with 1406-557

801014
ERSI

QM

Q9H